

Sodni svet
Republike
Slovenije

LETNO POROČILO 2020

Ljubljana
2021

SODNI SVET

LETNO POROČILO

SODNEGA SVETA REPUBLIKE SLOVENIJE

2020

Sodni svet Republike Slovenije, Trdinova ulica 4, 1000 Ljubljana
tel: +386 1 43-41-860, e-pošta: sodni.svet@sodisce.si

KAZALO VSEBINE

Uvodne besede predsednika Sodnega sveta Republike Slovenije	8
A. POROČILO O DELU SODNEGA SVETA	13
1 KRATEK POVZETEK DELA V LETU 2020	13
2 PREDSTAVITEV IN ORGANIZACIJA	15
2.1 Predstavitev	15
2.2 Poslanstvo in pristojnosti.....	16
2.3 Delovna telesa in delovne skupine.....	18
2.4 Strokovna služba	18
2.5 Kadrovski pogoji	19
2.5.1 Generalni sekretar in dodeljeni sodniki	19
2.5.2 Javni uslužbenci	20
2.5.3 Ocena ustreznosti strokovne službe	20
2.6 Prostorski in ostali pogoji za delo	21
2.6.1 Prostorski pogoji	21
2.6.2 Tehnična, računalniška in programska oprema.....	22
2.7 Finančna sredstva.....	22
2.7.1 Zaključni račun	22
2.7.2 Ocena ustreznosti finančnih sredstev in pogojev finančnega poslovanja	25
3 SODNI SVET	26
3.1 Sestava.....	26
3.2 Seje	27
3.3 Odločitve o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov	29
3.3.1 Imenovanja in razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč	29
3.3.2 Izbira kandidatov za prosta sodniška mesta	30
3.3.3 Razrešitve sodnikov ter prenehanja sodniške službe in sodniške funkcije	40
3.3.4 Nezdržljivost sodniške funkcije	41
3.3.5 Ocenjevanje in napredovanje sodnikov	41
3.3.6 Dodelitve sodnikov	46
3.3.7 Mirovanja sodniške funkcije	48
3.3.8 Druge odločitve v zvezi s položajem sodnikov	49
3.4 Delo Sodnega sveta na področju sodniške etike	53
3.5 Delo Sodnega sveta na disciplinskem področju	53
3.5.1 Imenovanje disciplinskih organov	54
3.5.2 Pobude za uvedbo disciplinskih postopkov zoper sodnike	54
3.5.3 Izvrševanje izrečenih disciplinskih sankcij.....	54
3.5.4 Suspenz	54

3.5.5	Pobuda za spremembo zakonodaje.....	55
3.6	Splošni akti	56
3.7	Zahteve za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov	56
3.8	Mnenja.....	57
3.9	Načelna stališča o razmerah v sodstvu in položaju sodnikov	59
3.9.1	Zadeve sodne uprave	59
3.9.2	Organizacija sodne veje oblasti in položaj sodstva v sistemu delitve oblasti	59
3.9.3	Položaj, pravice in obveznosti sodnikov	61
3.9.4	Stališča o konkretnih in aktualnih dogajanjih v zvezi s sodstvom doma in v tujini...65	
3.9.5	Pristojnosti Sodnega sveta	69
3.11	Mednarodno sodelovanje.....	71
3.11.1	Sodelovanje v Evropski mreži Sodnih svetov	71
3.11.2	Obiski tujih delegacij, organizacije mednarodnih srečanj	72
3.12	Sodno varstvo	72
3.12.1	Sodno varstvo zoper odločitve Sodnega sveta in njegovih delovnih teles	72
3.12.2	Tožbe Sodnega sveta.....	74
3.13	Javnost delovanja in odnosi z javnostmi	74
3.13.1	Javnost delovanja.....	74
3.13.2	Odnosi z javnostmi	75
4	KOMISIJA ZA ETIKO IN INTEGRITETO	76
4.1	Predstavitev	76
4.2	Pristojnosti in naloge.....	76
4.3	Delo	77
4.3.1	Seje	77
4.3.2	Akti in aktivnosti.....	77
4.3.3	Pobude in zahteve: načelna mnenja in smernice	78
4.3.4	Kodeks sodniške etike	78
4.3.5	Izobraževanje in usposabljanje sodnikov	79
4.3.6	Pilotni projekt svetovalca sodnikom za etična vprašanja	79
4.3.7	Splošni akti	80
4.4	Javnost delovanja in odnosi z javnostmi	80
4.4.1	Javnost delovanja.....	80
4.4.2	Odnosi z javnostmi	81
5	DISCIPLINSKI ORGANI.....	82
5.1	Predstavitev	82
5.1.1	Disciplinsko sodišče	82
5.1.2	Disciplinski tožilec.....	83
5.2	Pristojnosti in naloge.....	83

5.2.1 Pristojnosti in naloge disciplinskega tožilca.....	83
5.2.2 Pristojnosti in naloge disciplinskega sodišča.....	83
5.3 Delo	85
5.3.1 Delo disciplinskega tožilca	85
5.3.2 Delo disciplinskega sodišča	85
6 VOLILNA KOMISIJA	87
6.1 Predstavitev	88
6.2 Pristojnosti in naloge.....	88
6.3 Delo	88
7 ANALIZA STANJA V LETU 2020.....	89
8 PRIPOROČILA SODNEGA SVETA PO POSAMEZNIH PROBLEMSKIH PODROČJIH.....	94
8.1 Kadrovska problematika sodnikov – število sodnikov.....	94
8.2 Poslovanje sodišč v času epidemije in bodočih drugovrstnih kriznih situacij, ki bi predstavljale motnjo v poslovanju sodstva	94
8.3 Imenovanje vrhovnih sodnikov in izvolitve sodnikov nižjih stopenj	96
8.4 Plačni položaj sodnikov.....	96
8.5 Sistem napredovanja sodnikov	97
8.6 Reorganizacija mreže sodišč	97
8.7 Prostorska problematika, oprema sodišč in varnost na sodiščih.....	98
8.8 Zakonodajnopravno področje.....	98
8.9 Prenos pristojnosti za odločanje v zadevah, ki niso sojenje, s sodišč.....	99
8.10 Problem sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev.....	99
C. SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV	100

KAZALO TABEL

Tabela 1: Tabelarični prikaz sprejetega proračuna 2020, rebalansa 2020, veljavnega proračuna 2020, realizacije 2020 in povečanje/zmanjšanje veljavnega proračuna glede na sprejeti proračun 2020	23
Tabela 2: Tabelarični prikaz realizacije 2019 in realizacije 2020 po podskupini kontov.....	24
Tabela 3: Sestava članov Sodnega sveta.....	26
Tabela 4: Seje v številkah	28
Tabela 5: Imenovanje in razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč	30
Tabela 6: Razpisi za sodniška mesta, objavljeni v UL v obdobju med 2015 in 2020	32
Tabela 7: Prejeti razpisi; zaključeni razpisi; količnik reševanja; število razpisanih mest; število prijavljenih kandidatov; število kandidatov, vabljenih na razgovor	33
Tabela 8: Povprečen čas za obravnavo razpisa po letih v dnevih.....	35
Tabela 9: Prenehanje sodniške funkcije ali službe	41
Tabela 10: Zahteve za predčasno izdelavo ocene sodniške službe.....	42
Tabela 11: Predlogi za napredovanje	43
Tabela 12: Procent ugodenih predlogov po vrstah napredovanj v letu 2020	43
Tabela 13: Struktura odločitev v letu 2020.....	43
Tabela 14: Število sodnikov po personalnih svetih (letu 2020 ter obdobje 2015-2020)	44
Tabela 15: Odločanje o hitrejšem ali izjemnem napredovanju 2015-2020	45
Tabela 16: Hitrejše ali izjemno napredovanje, ugodeno in zavrnjeno	45
Tabela 17: Število dodeljenih sodnikov	48
Tabela 18: Odločitve o položaju sodnikov v številkah	52
Tabela 19: Mnenja Sodnega sveta	58
Tabela 20: Primerjava števila sprejetih načelnih stališč 2018, 2019 in 2020	59
Tabela 21: Sodelovanje Sodnega sveta z drugimi organi	70
Tabela 22: Mednarodna izmenjava podatkov 2018, 2019 in 2020	71
Tabela 23: Sodno varstvo zoper odločitve Sodnega sveta in njegovih delovnih teles	73
Tabela 24: Sodno varstvo primerjava	74
Tabela 25: Odnosi z javnostmi v številkah.....	75
Tabela 26: Komisija za etiko in integriteto v številkah	81
Tabela 27: Disciplinski organi v številkah	86

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Primerjava realizacije proračuna za leti 2019 in 2020 po podskupini kontov	24
Graf 2: Gibanje števila razpisov in razpisnih mest v obdobju med 2015 in 2020.....	32
Graf 3: Število zaključenih razpisov po letih	33
Graf 4: Število prijavljenih kandidatov v zaključenih razpisih po letih	34
Graf 5: Povprečno število vabljenih kandidatov za posamezno razpisano mesto v zaključenih razpisih po letih	34
Graf 6: Skupni čas od objave v UL do pravnomočnosti odločitve o izboru	35
Graf 7: Čas sodne uprave in čas Sodnega sveta v skupnem času	36
Graf 8: Struktura porabljenega časa med sodno upravo in Sodnim svetom.....	36
Graf 9: Čas priprave, odločanja in pravnomočnosti na Sodnem svetu	37
Graf 10: Struktura porabljenega časa za pripravo, odločanje in pravnomočnost na Sodnem svetu	38
Graf 11: Struktura po vrstah odločitev v letu 2020	44
Graf 12: Odnosi z javnostmi	75

Uvodne besede predsednika Sodnega sveta Republike Slovenije

Letno poročilo vsakega organa lahko uvodničarja pripelje na razpotje, o čem naj še spregovori, ko pa že samo poročilo potrpežljivemu bralcu razkaže vse, kar se je pomembnega v delovanju organa zgodilo v obdobju preteklega leta. Tudi s tem uvodom je tako, pa vendar želim že v njem izpostaviti tudi nekatera za neodvisen položaj in ugled sodstva ter njegovo učinkovito funkcioniranje pomembna stališča, ki jih je Sodni svet sprejel tudi v letu 2020 ter opozoriti na nekatere ovire, ki uspešnejše uresničevanje omenjenih ključnih nalog Sodnega sveta še vedno preprečujejo.

Letno poročilo Sodnega sveta za leto 2020 zajema delo Sodnega sveta in njegovih organov - Komisije za etiko in integriteto, Disciplinskega sodišča in Volilne komisije ter podaja oceno stanja v sodstvu za obdobje, ko je Sodni svet kot predsednik vodil kolega dr. Erik Kerševan. Zahvaljujem se mu za predano in odgovorno delo ter odlično vodenje tega pomembnega ustavnega organa v obdobju, ko je bilo tudi delovanje Sodnega sveta, ki je bil prisiljen izvajati seje preko videokonferenčnega sistema zaradi epidemije virusa Covid -19, oteženo. Seveda ob tej priliki hvala za sodelovanje in delo vsem članicam in članu, ki jim je v juliju prenehal mandat zaradi izteka šestletnega obdobja. Od vsakega sem se lahko marsičesa naučil in preverjal pravilnost oziroma ustreznost lastnih razumevanj problematike, tudi če so se kdaj naša stališča in pogledi morda razhajali. Pa ne le zahvala njim temveč enako tudi vsem tistim, ki z menoj ostajajo še za nadaljnje triletno obdobje. Novim članicam in članoma, ko jih še čaka naporno šestletno obdobje, pa želim tudi nekaj potrebnih energije, potrpežljivosti, vztrajnosti in včasih tudi poguma pri iskanju najboljših rešitev pri odločanju in presoji vprašanj, ki čakajo Sodni svet tudi v nadaljnjem obdobju. In ne nazadnje zahvala tudi vsem v Strokovni službi Sodnega sveta, ki so vselej poskrbeli, da sta naše delo in odločanje lahko kvalitetno in nemoteno potekali.

In kot že uvodoma napovedano. Ker so vsa ključna področja dela Sodnega sveta in njegovih organov v samem poročilu natančno in celovito obravnavana, in s strani naše strokovne službe odlično pripravljeno poročilo tudi tokrat govori samo zase, se o njih ne bom posebej opredeljeval. Želim pa izpostaviti nekaj poudarkov, ki so po mojem mnenju še posebej pomembni.

Sodni svet je v letu 2020, podobno kot že leta prej, na podlagi zakonskih pristojnosti deloval kot organ, ki je pristojen in odgovoren za zagotavljanje samostojnosti in neodvisnosti sodne veje oblasti, kakovosti dela sodišč in sodnikov ter javnega ugleda sodstva, ter v tem okviru odločal o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov, opravljal z zakonom določene druge aktivnosti - med drugim na področju sodniške etike in na disciplinskem področju. Tvrno, tudi s predlogi in vsebinskimi prispevki, pa smo njegovi predstavniki sodelovali tudi v skupinah oz. projektih Evropske mreže sodnih svetov. Posebno priznanje pomeni dejstvo, da je bil kolega dr. Erik Kerševan izvoljen za člana Izvršnega odbora te evropske institucije, ki ima izjemno pomembno vlogo na področju zagotavljanja neodvisnosti sodnih sistemov članic na podlagi krepitve načel vladavine prava ter demokratičnih standardov Evropske unije.

Sprejeli pa smo kar 24 obrazloženih načelnih stališč, ki tudi po mojem prepričanju lahko pomembno (so)prispevajo k zagotavljanju neodvisnega položaja sodnikov in učinkovitejšemu poslovanju sodišč. Eno od njih je zaznamovalo zgoraj omenjeno epidemično obdobje, ki pa je izostrilo tudi vprašanja v zvezi z zagotavljanjem neodvisnega položaja sodnikov. Tako smo sprejeli stališče, da za napotitev na čakanje na delo sodnika v času epidemije ni ustrezne zakonske podlage in da je treba tudi v primeru višje sile varovati z ustavo zagotovljeno

neodvisnost sodnika. Ponovljeno in dopolnjeno je bilo stališče, ki nasprotuje merjenju ali evidentiranju navzočnosti sodnikov na sodiščih, saj je neprimerno in nasprotuje tako položaju sodnikov, ki so izvoljeni nosilci oblasti, kot tudi visoki odgovornosti njihove funkcije in neodvisnemu položaju ter naravi sodniškega dela. Zavzeto je bilo tudi stališče, ki nasprotuje ideji o ponovni uvedbi normativov za spremljanje dela sodnikov, kot neprimernih za sodne funkcionarje.

Sodni svet se je moral soočiti tudi s problematiko objektivne in primerne komunikacije oziroma izražanja predstavnikov različnih vej oblasti, ko ti podajajo stališča ali ocenjujejo delo in ravnanje druge veje oblasti oziroma njihovih predstavnikov. Tako je poudaril tudi zahtevo za objektivnost izjav predstavnika izvršilne veje oblasti v zvezi z odzivom Vlade na osnutek poročila Evropske komisije o vladavini prava, kritično pa se je odzval tudi na izražanje sodnice o predsedniku Vlade.

V razmerju do nosilcev drugih dveh vej oblasti na področju zagotavljanja ustavne avtonomije sodstva in delitve oblasti pa je izjemnega pomena stališče v zvezi s parlamentarno preiskavo zoper sodnike, ki so sodili v konkretnih kazenskih postopkih, ko je Sodni svet na podlagi odklonilnega stališča do ugotavljanja politične odgovornosti sodnikov zaradi sojenja v konkretnih zadevah podal tudi zahtevo za oceno ustavnosti normativnega okvira parlamentarne preiskave in z njo na Ustavnem sodišču tudi uspel.

Svojo privrženost načelom vladavine prava, in v tem okviru tudi neodvisnosti sodne veje oblasti ter demokratičnim standardom Evropske unije, je izrazil tudi v izjavi v zvezi z razmerami v poljskem sodstvu.

Na področju zagotavljanja uspešnosti dela sodišč je Sodni svet opozoril na potrebo po finančni, kadrovski in prostorski okrepitvi sodišč, še posebej tudi v času izrednih razmer v času epidemije, še posebej pa opozoril tudi na preobremenjenost Upravnega sodišča, ki so se mu v znatnem obsegu povečale pristojnosti oziroma se z zakonom določajo še dodatne, in povečalo število novih zadev. Opozorjeno je bilo tudi na neustrezno vrednotenje kadrovskih, tehničnih in organizacijskih potreb v zadnjih zakonodajnih rešitvah v zvezi s specializiranimi oddelki okrožnih sodišč za boj proti hujšim oblikam organiziranega kriminala. Utemeljeno se pričakuje, da bo tudi ta problematika na podlagi sodelovanja z drugimi odločevalci v pravosodju lahko razrešena. Pomembna ni le zaradi učinkovitega dela sodišča samega po sebi temveč tudi ali predvsem zaradi zagotavljanja ustreznega sodnega varstva udeležencem postopkov.

Žal pa ostajajo neizpolnjena še nekatera druga pričakovanja ne le članic in članov Sodnega sveta temveč prav gotovo tudi številnih drugih v (pravo)sodnem sistemu, pri čemer naj omenim le dve področji, ki sta po mojem mnenju med najpomembnejšimi - reorganizacija mreže sodišč, ki bi lahko ustreznejše oziroma enakomernejše obremenila sodnike, ter ustreznejše nagrajevanje sodniškega dela, ki bi sodniške plače uravnotežilo oziroma izenačilo s plačami funkcionarjev drugih dveh vej oblasti. Na obe pereči problematiki je Sodni svet že ves čas in tako tudi v preteklem letu opozarjal na podlagi svojih stališč in predlogov, glede druge omenjene pa je pripravil zahtevo za oceno ustavnosti zakonske ureditve plač sodnikov in jo bo v kratkem času tudi naslovil na Ustavno sodišče.

Prepričan sem, da si bomo v Sodnem svetu tudi naprej prizadevali za tak položaj sodnikov, da bo v sodni sistem pridobival in ohranjal najboljše pravnike ter tudi s svojimi aktivnostmi lahko dosegel spremembo na področju volitev sodnikov v trajni sodniški mandat ter

napredovanja sodnikov na mesta vrhovnih sodnikov; da se bodo namreč volitve in imenovanja prenesla iz politično obarvanega odločanja Državnega zbora na Sodni svet in/ali Predsednika republike, ki bi imenoval oziroma izvolil sodnike na predlog Sodnega sveta. Seveda bodo tudi tem v letu 2020 podanim predlogom morale prisluhniti politične strukture ter seveda izvršilna veja oblasti z oblikovanjem in predlaganjem ustreznih zakonskih pa tudi ustavnih sprememb. K temu nas bo gotovo vse vzpodbujala tudi neizvolitev sodnikov - kandidatov za mesto vrhovnih sodnikov v Državnem zboru, kljub predlogom Sodnega sveta, ki so bili utemeljeni na podlagi strokovnih kriterijev.

Na pomembnost vprašanja kadrovske in finančne stabilnosti položaja Sodnega sveta je že v preteklosti opozorila tudi Evropska komisija. Na nedavnem obisku na Sodnem svetu je predsednica njenega Generalnega direktorata za pravosodje in potrošnike ponovno izpostavila izjemno pomembnost tega vprašanja. Pričakujem ustrezno razumevanje te problematike tudi v bodoče na strani izvršilne veje oblasti.

Za konec le še misel, ki jo je obširneje izpostavil moj predhodnik na mestu predsednika Sodnega sveta in sicer ugleda sodstva v javnosti. Njegovemu stališču, da je rušenje ugleda sodstva na podlagi večkrat neutemeljenih in neresničnih kritik, na katere ne sodna veja oblasti oziroma njeni predstavniki niti Sodni svet ne more vselej podati celovitega odgovora, vprašanje javne in politične kulture in stopnje njenega razvoja, seveda pritrjujem. Tudi v tej smeri Sodni svet v obdobju, ko mu bom predsedoval, gotovo čaka še nekaj preizkušenj in nalog. Le te in tudi druge v poročilu izpostavljene pa bo lahko uspešno prestal in državotvorno razreševal ob ustreznem sodelovanju drugih pristojnih organov v okviru vseh treh vej oblasti.

Vladimir Horvat, vrhovni sodnik svetnik

Moška slovnična oblika izrazov,
ki se nanašajo na osebe,
je v besedilu uporabljena
kot nevtralni izraz za moške in ženske.

A. POROČILO O DELU SODNEGA SVETA

1 KRATEK POVZETEK DELA V LETU 2020

Poročevalsko leto 2020 je zaznamovala epidemija koronavirusne bolezni COVID-19. Kljub temu je Sodni svet uspel skozi celo leto zagotoviti nemoteno delo vseh svojih delovnih teles. S sprejemom ustreznih poslovnih določil so bile takoj ob razglasitvi epidemije podane normativne podlage za izvajanje sej prek spletnih aplikacij. S takojšnjim odzivom na kadrovske problematiko spričo epidemije in uvedbo potrebnih zaščitnih ukrepov se je obstoječi kadrovski potencial ves čas ohranjal v dobri kondiciji, saj je bila dejanska prisotnost zaposlenih in dodeljenih v strokovni službi v poročevalskem obdobju kar 83 %. Rezultati poslovanja Sodnega sveta v letu 2020 so zato dobri in še naprej spodbudni.

Sodni svet je v letu 2020 izvedel vseh 21 sej, predvidenih po planu, in dosegel temeljni dolgoročni cilj, tj. skrajšanje poteka časa v razpisnih postopkih za sodniška mesta. Povprečni čas, ki ga je Sodni svet na posamezni razpisni postopek potreboval od trenutka prejema razpisne dokumentacije do pravnomočnosti odločitve o izbiri, se je v primerjavi s predhodnim letom izboljšal za 12,5 %, ob tem pa se je tudi skupni čas od objave razpisa v Uradnem listu do pravnomočnosti odločitve o izbiri skrajšal za 9 %. Organ je pri tem uspel občutno zmanjšati predvsem čas, ki je potreben, da se od prejema do uvrstitve na sejo posamezni razpis pripravi za sejo (za 38 %) in čas od sprejema odločitve do njene pravnomočnosti (za 20 %). Slednji je bil najkrajši v zadnjih šestih letih.

V letu 2020 je Sodni svet zaključil skupno 24 razpisov za sodniška mesta, kar je sicer za 38 % manj kot v letu 2019, vendar še vedno druga največja številka v zadnjih šestih letih, ob tem, da je bila tudi številka prijavljenih kandidatov na navedene razpise tretja največja v zadnjih šestih letih. Količnik reševanja razpisnih postopkov je bil ugoden in je znašal 104 %, kar kaže na to, da je bilo manjše število zaključenih razpisnih postopkov predvsem posledica padca števila objavljenih razpisnih postopkov v letih 2019 in 2020 (tabela 6), opaznega padca števila prejetih razpisnih postopkov v letu 2020 (tabela 7) in nekoliko manjšega števila izvedenih sej.

Poleg skrajšanja trajanja razpisnih postopkov se je v letu 2020 še dodatno racionaliziralo izvajanje sej organa, ki so trajale 7 % manj časa kot v predhodnem poročevalskem obdobju, a je organ kljub temu in ob najmanjšem številu sej v zadnjih 4 letih uspel sprejeti skupno 174 odločitev o pravicah, obveznostih in pravnih koristih, kar je druga največja številka v zadnjih 4 letih in le za slabo tretjino manj (- 31 %) kot v predhodnem poročevalskem obdobju. Ob tem je bil količnik reševanja razpisnih postopkov za sodniška mesta 104 %; količnik reševanja predlogov za hitrejša napredovanja pa 115 %. Edino količnik reševanja postopkov izbire kandidatov za vodstvena mesta v sodstvu je bil manjši od 100 % in je znašal 75 %, vendar je Sodni svet v letu 2020 zaključil za 29 % več tovrstnih postopkov kot v preteklem letu.

Obenem je sprejel 24 obrazloženih načelnih stališč o zadevah s področja pravosodja in položaja sodstva, kar je za 50 % več kot v predhodnem poročevalskem letu in vložil novo zahtevo za oceno ustavnosti zakonskega predpisa s področja sodstva. Število novinarskih vprašanj se je sicer zmanjšalo za 27 %, vendar je bilo še vedno drugo največje število v zadnjih 4 letih, pri čemer je organ na vsa novinarska vprašanja odgovarjal praviloma v dveh

delovnih dnevih. V okviru mednarodne izmenjave podatkov s področja delovanja sodstva je Sodni svet v letu 2020 na podlagi zaprosil članic Evropske mreže sodnih svetov podal skupno 27 poročil s področja ustavne in zakonske ureditve ter delovanja sodstva v Sloveniji, kar je za 69 % več kot v predhodnem poročevalskem obdobju.

Sodelovanje organa z drugimi organi in organizacijami v Republiki Sloveniji in v mednarodnem prostoru je kljub epidemiji prav tako potekalo relativno nemoteno in v nezmanjšanem obsegu. Skupno število udeležb organa na sejah Odbora za pravosodje, Mandatno volilne komisije in Državnega zbora, na zapriseгах sodnikov v Državnem zboru ter sestankih z ministrstvi in na drugih dogodkih je bilo primerljivo predhodnemu poročevalskemu obdobju (33 v letu 2020 in 36 v letu 2019). Sodni svet je aktivno sodeloval v Evropski mreži sodnih svetov kot član izvršnega odbora in kot član vseh delovnih skupin mreže.

Prav tako je v letu 2020 tekoče potekalo delo Komisije za etiko in integriteto, ki je izvedla primerljivo število sej s predhodnim poročevalskim obdobjem (6 sej v letu 2020 in 7 v letu 2019).

Volilna komisija je uspešno izvedla volitve članov personalnih svetov okrožnih sodišč v Krškem, na Ptuju in v Slovenj Gradcu. Zoper pravilnost dela komisije ni bilo vloženih pravnih sredstev.

Disciplinski organi so bili edini, katerih delo je ob prvem valu epidemije za nekaj mesecev zastalo zaradi nezmožnosti izvajanja disciplinskih obravnav.

2 PREDSTAVITEV IN ORGANIZACIJA

2.1 Predstavitev

Sodni svet Republike Slovenije (v nadaljevanju Sodni svet) je samostojen in neodvisen državni organ, ki opravlja naloge, določene z zakonom, varuje samostojnost in neodvisnost sodne veje oblasti ter skrbi za zagotavljanje kakovosti dela sodišč in sodnikov ter javnega ugleda sodstva (prvi odstavek 2. člena Zakona o sodnem svetu).

Ustanovljen je bil leta 1990 z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o rednih sodiščih¹ z namenom obravnave temeljnih vprašanj s področja kadrovske politike sodišč. Ustavni položaj mu je bil podeljen naknadno s sprejemom Ustave Republike Slovenije in njegovo umestitvijo v sistem organizacije državne oblasti (130., 131. in 132. člen Ustave Republike Slovenije, v nadaljevanju Ustava).

Sodni svet je državni organ sui generis, ki ga ni mogoče uvrstiti v nobeno izmed treh vej državne oblasti. Njegov položaj in pristojnosti v temeljnih okvirih izhajata iz 130., 131. in 132. člena Ustave. Konkretno pa njegov položaj, pristojnosti, organizacijo in sestavo, postopek in pogoje za izvolitev članov, trajanje njihovega mandata, prenehanje funkcije in druga vprašanja, povezana z delovanjem Sodnega sveta, ureja Zakon o sodnem svetu.

Zakon o sodnem svetu je bil sprejet 25. 4. 2017, začel je veljati 20. 5. 2017, uporablja pa se od 20. 11. 2017 (v nadaljevanju ZSSve).²

Od sprejema ZSSve je status Sodnega sveta celostno urejen v samostojnem zakonu, kar Sodni svet že v normativnem pogledu postavlja ob bok ostalim ustavnim in drugim državnim organom v sistemu zavor in ravnovesij med različnimi vejami oblasti. ZSSve je Sodnemu svetu podelil tudi finančno neodvisnost, saj kot samostojni in neposredni proračunski uporabnik z dvotretjinsko večino glasov vseh članov sprejme predlog finančnega načrta za svoje delovanje za vsako proračunsko obdobje in ga posreduje Vladi Republike Slovenije (drugi odstavek 56. člena ZSSve).

Pristojnosti Sodnega sveta so se vse od njegove ustanovitve v letu 1990 pomembno širile, najprej s številnimi spremembami področne zakonodaje, zlasti Zakona o sodiščih (v nadaljevanju ZS) in Zakona o sodniški službi (v nadaljevanju ZSS), nazadnje pa tudi s sprejemom ZSSve. Z vsemi temi spremembami se je vloga Sodnega sveta kot varuha samostojnosti in neodvisnosti sodne veje oblasti na eni ter skrbnika kakovosti dela sodišč in sodnikov in javnega ugleda sodstva na drugi strani krepila in pomembno konkretizirala.

Temeljni, ustavno opredeljeni vlogi Sodnega sveta, sta izbira in predlaganje kandidatov za izvolitev v sodniško funkcijo (130. člen Ustave) ter predlaganje razrešitev sodnikov (132. člen Ustave). V sistemu delitve oblasti Sodni svet zagotavlja ustavno predvideno sodelovanje med zakonodajno in sodno vejo oblasti pri kadrovskih odločitvah v sodstvu. Z njegovim kadrovskim delovanjem je sodstvu zagotovljena specifična demokratična legitimnost. Sodni svet, izhajajoč iz svojega ustavno opredeljenega položaja, v okviru svojih pristojnosti odloča

¹ Uradni list RS, št. 8/90

² Uradni list RS, št. 23/2017

oblastno, avtoritativno in strokovno avtonomno, s tem pa tudi neodvisno od treh ustavno opredeljenih vej oblasti, s čimer v odločilni meri prispeva tako k zagotavljanju neodvisnosti sodstva in sodnikov kot zagotavljanju kakovostnega izvrševanja sodne oblasti.

2.2 Poslanstvo in pristojnosti

Ustava položaja in poslanstva Sodnega sveta izrecno ne opredeljuje. Navedeno je opredelil ZSSve, ki v 2. členu določa, da je Sodni svet samostojen in neodvisen državni organ, ki opravlja naloge, določene z zakonom, varuje samostojnost in neodvisnost sodne veje oblasti ter skrbi za zagotavljanje kakovosti dela sodišč in sodnikov ter javnega ugleda sodstva. Vloga Sodnega sveta in izvor avtoritete, ki jo Sodni svet predstavlja v sistemu delitve oblasti, pa je utemeljena tudi na njegovi sestavi in organih oziroma subjektih, ki volijo člane Sodnega sveta.

Po svoji ustavno določeni funkciji je Sodni svet predlagalno telo, vendar sta mu že ZS in ZSS, nato pa tudi ZSSve določili še vrsto drugih pristojnosti, ki so tesno povezane s temeljnimi ustavnimi načeli, ki na eni strani jamčijo neodvisnost sodstva (125. člen Ustave) in na drugi strani učinkovito in kvalitetno sodno varstvo (23. člen Ustave).

V letu 2020 je imel Sodni svet naslednje temeljne pristojnosti (23. člen ZSSve):

1. Glede izbire, imenovanja in razrešitev sodnikov ter predsednikov in podpredsednikov sodišč:

- podaja predhodnega mnenja v postopku imenovanja predsednika Vrhovnega sodišča,
- predlaganje kandidatov Državnemu zboru za imenovanje na mesto Vrhovnega sodnika,
- imenovanje in razrešitev predsednikov in podpredsednikov sodišč, razen predsednika Vrhovnega sodišča,
- izbira kandidatov za prosto sodniško mesto,
- predlaganje kandidatov Državnemu zboru za izvolitev v sodniško funkcijo oziroma imenovanje sodnikov na razpisana sodniška mesta,
- podaja obrazloženega mnenja v postopku razrešitve predsednika Vrhovnega sodišča,
- seznanitev Državnega zbora s pravnomočno obsodilno sodbo zoper sodnika,
- podaja predloga Državnemu zboru za razrešitev sodnika,
- izdaja ugotovitvene odločbe o prenehanju sodniške funkcije oziroma sodniške službe;

2. Glede drugih kadrovskih vprašanj v zvezi s sodniki:

- odločanje o nezdružljivosti sodniške funkcije,
- odločanje o napredovanju v višji sodniški naziv,
- odločanje o hitrejšem napredovanju v plačnih razredih, na položaj svetnika ali na višje sodniško mesto,
- odločanje o izjemnem napredovanju v višji sodniški naziv,
- odločanje o potrditvi ocene, da sodnik ne ustreza sodniški službi,
- odločanje o predlogu za odpravo kršitev sodnika, ki meni, da je bila kakorkoli prizadeta njegova neodvisnost,

- odločanje o pritožbi zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in zoper odločbo o uvrstitvi v plačni razred,
- odločanje o premestitvi sodnika,
- odločanje o dodelitvi sodnika na delo na Ustavno sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju Ustavno sodišče), Vrhovno sodišče, višje sodišče, v specializirani oddelek okrožnega sodišča, v strokovno službo Sodnega sveta, na Center za izobraževanje v pravosodju ali za opravljanje zahtevnejših strokovnih del na ministrstvo,
- odločanje o oprostitvi opravljanja sodniške službe,
- odločanje o dodelitvi sodniških štipendij;

3. Glede sodniške etike in integritete:

- sprejem kodeksa sodniške etike,
- imenovanje članov Komisije za etiko in integriteto,
- podaja zahteve za obravnavo etičnih vprašanj pred Komisijo za etiko in integriteto;

4. Glede disciplinske odgovornosti sodnikov:

- imenovanje disciplinskih organov,
- podaja pobude za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika,
- izvršitev disciplinske sankcije zoper sodnika, če mu je bila po zakonu, ki ureja sodniško službo, izrečena disciplinska sankcija ustavitve napredovanja, znižanja plače ali premestitve na drugo sodišče,
- odločanje o ukrepu začasne odstranitve iz sodniške službe zoper predsednika Vrhovnega sodišča,
- odločanje o pritožbi zoper odločitev predsednika Vrhovnega sodišča o ukrepu začasne odstranitve sodnika iz sodniške službe;

5. Druge naloge:

- sprejem meril za izbiro kandidatov za sodniško mesto po predhodnem mnenju ministra in meril za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe,
- sprejem navodil o načinu volitev članov personalnih svetov in razpis volitev,
- podaja soglasja k politiki zaznavanja in obvladovanja korupcijskih tveganj in izpostavljenosti sodišč ter spremljanje njenega uresničevanja,
- podaja predhodnega mnenja k shemi organizacijskih enot sodišč,
- podaja predhodnega mnenja v postopku določitve števila sodniških mest na posameznem sodišču,
- podaja mnenja k letnemu poročilu vrhovnega sodišča o učinkovitosti in uspešnosti sodišč in k predlogu finančnega načrta za sodišča,
- podaja mnenja Državnemu zboru in ministrstvu o zakonih, ki urejajo sodišča in sodniško službo,
- podaja zahteve za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov, če posegajo v ustavni položaj ali ustavne pravice sodstva,
- podaja obrazložene zahteve za odreditev pregleda poslovanja v zadevi,
- podaja mnenja o odreditvi pripora oziroma začetku kazenskega postopka zoper sodnika.

2.3 Delovna telesa in delovne skupine

Samostojna delovna telesa pri Sodnem svetu so Komisija za etiko in integriteto (49. člen ZSSve in 12. člen Poslovnika Sodnega sveta, v nadaljevanju Poslovnik)³ in disciplinski organi (38. člen ZSSve in 14. člen Poslovnika). Na podlagi 22. člena ZSSve Sodni svet imenuje tudi Volilno komisijo, pristojno za izvedbo volitev članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov in volitev članov personalnih svetov sodišč.

Vse člane delovnih teles imenuje Sodni svet. Komisijo za etiko in integriteto sestavlja pet sodnikov. Disciplinski organi so disciplinsko sodišče, ki ima devet članov, ter disciplinski tožilec in namestnik disciplinskega tožilca. Volilna komisija ima predsednika in štiri člane ter njihove namestnike.⁴

Na podlagi 11. člena Poslovnika se za predhodno obravnavo posameznih strokovnih in organizacijskih vprašanj v zadevah iz pristojnosti Sodnega sveta ter pripravo poročil in predlogov za seje lahko ustanovijo tudi delovne skupine. Že v letu 2019 je bila na 30. seji 21. 11. 2019 ustanovljena delovna skupina, ki je tudi v letu 2020 nadaljevala z obravnavo predvidene reorganizacije mreže sodišč in predlogov sprememb ZS in ZSS in v kateri so sodelovali trije člani Sodnega sveta Vladimir Horvat, mag. Jana Petrič in Maja Praviček.

2.4 Strokovna služba

Organizacijsko, strokovno, administrativno in tehnično podporo Sodnemu svetu, Komisiji za etiko in integriteto, disciplinskim organom in Volilni komisiji zagotavlja strokovna služba Sodnega sveta (v nadaljevanju strokovna služba; 54. člen ZSSve, 9. člen Poslovnika).

Strokovno službo vodi generalni sekretar Sodnega sveta (v nadaljevanju generalni sekretar), ki v sodelovanju s predsednikom Sodnega sveta (v nadaljevanju predsednik) organizira delo Sodnega sveta (4. člen ZSSve, 8. člen Poslovnika). Generalni sekretar je dodeljeni sodnik, ki ima najmanj naziv okrožni sodnik (prvi odstavek 4. člena ZSSve).

V strokovno službo so lahko dodeljeni sodniki (četrti odstavek 54. člena ZSSve). Sodniki, dodeljeni v strokovno službo, opravljajo naloge tajnika Komisije za etiko in integriteto, tajnika disciplinskih organov, namestnika generalnega sekretarja in druge zahtevnejše strokovne naloge na področju delovnih nalog in projektov Sodnega sveta (8., 13. in 16. člen Poslovnika).

V strokovni službi so zaposleni javni uslužbenci. Notranjo organizacijo in sistemizacijo delovnih mest določa Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest pri Sodnem svetu. Sistemizacija je prilagojena nalogam strokovne službe in delovnim procesom Sodnega sveta ter je oblikovana tako, da zagotavlja čim učinkovitejšo izrabo človeških virov.

³ Poslovnik sodnega sveta, sprejet na 109. seji 7. decembra 2017; objavljen v Uradnem listu RS, št. 74/2017 in na spletni strani Sodnega sveta: http://www.sodni-svet.si/images/stories/Poslovnik_Sodnega_sveta_7_12_2017.pdf.

⁴ Konkretnije o položaju, pristojnostih in delu delovnih teles Sodnega sveta v nadaljevanju letnega poročila.

Strokovna služba opravlja naloge v okviru dveh notranjih organizacijskih enot: v uradu predsednika in v strokovni službi v ožjem pomenu. V okviru urada predsednika javni uslužbenci opravljajo delovne naloge s področja tajniških opravil; prevzem in odprava pošilk ter arhiviranje dokumentov; administrativne naloge na področju priprave gradiv za seje Sodnega sveta in njegovih delovnih teles; vodenje spisov in vpisnikov; administrativne in protokolarne naloge na področju sodelovanja z ostalimi organi in organizacijami v Sloveniji in na področju mednarodnega sodelovanja ter administrativne naloge na področju odnosov z javnostmi.

Delo v strokovni službi v ožjem pomenu je organizirano po posameznih delovnih področjih, in sicer na pravnem, finančno-računovodskem, kadrovskem, statistično-analitičnem področju ter na področju mednarodnega sodelovanja in odnosov z javnostmi.

Slika 1: Organigram strokovne službe

2.5 Kadrovski pogoji

2.5.1 Generalni sekretar in dodeljeni sodniki

Generalni sekretar ima v razmerju do zaposlenih in dodeljenih v strokovni službi položaj predstojnika, razen glede imenovanj in razrešitev, ki so v pristojnosti predsednika (drugi odstavek 4. člena ZSSve in 4. člen Akta o organizaciji in sistemizaciji Sodnega sveta). Generalni sekretar vodi strokovno službo, izvršuje zadeve uprave Sodnega sveta ter pripravlja splošne akte organa, organizacijska navodila o delu, strokovno gradivo in podlage

za delo Sodnega sveta. V letu 2020 je naloge generalne sekretarke opravljala okrožna sodnica Maja Rozman.

V strokovno službo so bili v letu 2020 poleg generalne sekretarke dodeljeni še trije sodniki, in sicer okrožna sodnica svetnica Alenka Klemenčič, okrajna sodnica Daša Sikošek in okrožni sodnik Marko Češnovar. Dodeljeni sodniki so za Sodni svet pripravljali strokovno najzahtevnejša poročila, analize pravne problematike, osnutke predlogov sklepov in odločb ter vlog v upravnih sporih; pripravljali so odgovore in poročila v okviru mednarodnega sodelovanja ter druge najzahtevnejše strokovne naloge s področja pristojnosti Sodnega sveta. Opravljali so tudi delo tajnika Komisije za etiko in integriteto in tajnika disciplinskih organov ter namestnika generalnega sekretarja.

V letu 2020 so bili tako v strokovno službo dodeljeni 4 sodniki, njihova dejanska prisotnost pa je znašala 82,65 %.

2.5.2 Javni uslužbenci

Na podlagi potrjenega kadrovskega načrta za 2020/2021 in veljavnega Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest Sodnega sveta je bilo na dan 31. 12. 2020 v strokovni službi sistemiziranih 11 uradniških in strokovno tehničnih mest javnih uslužbencev, in sicer 2 pravosodna svetnika (PDI) II, 1 višji pravosodni svetovalec (PDI), 1 svetnik v pravosodju (za kadrovsko področje), 1 svetnik v pravosodju (za finančno-računovodsko področje), 1 analitik VII/2-1 za področje statistike in informatike, 1 finančnik VII/1, 1 višji pravosodni sodelavec (vodja urada Sodnega sveta), 1 višji pravosodni sodelavec (tajnik urada) in 2 sodna zapisnikarja.

Na dan 31. 12. 2020 je bilo na Sodnem svetu zaposlenih enajst javnih uslužbencev, njihova dejanska prisotnost pa je znašala 83,55 %.

2.5.3 Ocena ustreznosti strokovne službe

Število javnih uslužbencev in dodeljenih sodnikov v strokovni službi se je povečani dinamiki poslovanja Sodnega sveta od leta 2017, ko je stopil v veljavo ZSSve, skušalo prilagajati. V letu 2017 je bilo povprečno število zaposlenih 7 ter trije dodeljeni sodniki, skupaj 10 oseb. V letu 2019 je bilo v povprečju 10 zaposlenih in trije dodeljeni sodniki, skupaj 13 oseb. V letu 2020 je bila kadrovska struktura najbolj stabilna; vsa sistemizirana mesta so bila ves čas zapolnjena (11 zaposlenih) in dodeljeni 4 sodniki, skupaj 15 oseb. Dodatne kadrovske okrepitve so vsekakor prispevale k učinkovitejšemu delu organa, kar se kaže v pozitivnih kazalnikih poslovanja na vseh področjih, in dejstvu, da je organ v letu 2020, zaznamovanim z epidemijo COVID-19, uspel zagotoviti nemoteno poslovanje vseh svojih delovnih teles ter zastavljene cilje in naloge na pretežnem področju realiziral.

Kljub temu obstoječi kadrovski okvir po potrjenem kadrovskem načrtu 2020/2021 organu še vedno ne omogoča ustrezne administrativno-tehnične in strokovne podpore. Obstoječa 15 članska strokovna služba namreč ne more optimalno in ažurno podpirati kar 32 članskega kolektiva neprofesionalnih funkcionarjev vseh delovnih teles organa (Sodni svet, Disciplinski organi, Komisija za etiko in integriteto, Volilna komisija) tako po strokovni kot po

organizacijsko tehnični plati. Kot državni organ je Sodni svet namreč dolžan tudi po organizacijski plati izpolnjevati številne zahteve posameznih področnih predpisov, ki urejajo finančno poslovanje; kadrovske zadeve; ravnanje z dokumentarnim gradivom; varstvo osebnih podatkov; zagotavljanje integritete organa; opravila v zvezi z upravljanjem premoženja, ki ga ima v uporabi, itd. To so dodatne zahteve, ki jih mora vsak organ izpolnjevati poleg rednega izvrševanja svojih temeljnih pristojnosti (tj. vsebinskega dela). In tudi za tovrstne naloge so potrebni določeni kadrovske resursi. V primerjavi z drugimi manjšimi samostojnimi in neodvisnimi državnimi organi, kot so Varuh človekovih pravic, Komisija za preprečevanje korupcije, Državna revizijska komisija, Informacijski pooblaščenec, ima Sodni svet dvakrat, celo do trikrat manjše število podpornega strokovno in administrativno-tehničnega kadra. Dodatna težava, s katero se v tem pogledu Sodni svet sooča, pa je tudi dejstvo, da si glede na obseg poslovanja ne more zagotoviti več zaposlenih na določenih področjih poslovanja. Tako ima na primer na kadrovske področju, področju finančnega poslovanja in področju informatike zaposleno le eno osebo, kar se ob daljših odsotnostih in kadrovske menjavah zaposlenih vedno znova izkaže neugodno za tekoče poslovanje.

Velik del strokovnega potenciala kadrovske službe organa se mora zato še naprej koristiti za organizacijske potrebe Sodnega sveta in njegovih delovnih teles. Posledično lahko strokovna služba še naprej le v omejenem obsegu nudi strokovno podporo članom Sodnega sveta in njegovih delovnih teles glede obravnavnih zadev na sejah. Glede na neprofesionalno naravo funkcije članov vseh teles Sodnega sveta bi bilo treba zagotoviti, da se za seje v naprej pripravljajo poročila z analizo zakonodaje, sodne prakse in prakse organa za vse zadeve iz pristojnosti Sodnega sveta in njegovih delovnih teles, česar pa v danem kadrovske obsegu ni mogoče zagotavljati oziroma se zagotavlja v zelo omejenem obsegu.

Ministrstvo za pravosodje in Vlada RS sta v letu 2020 organu glede izpostavljene kadrovske problematike prisluhnila, tako da sta se mu v potrjenem kadrovske načrtu za leto 2022 odobrili dve dodatni zaposlitvi ter v predlogu proračuna za leto 2022 za njuno realizacijo zagotovila dodatna sredstva.

2.6 Prostorski in ostali pogoji za delo

2.6.1 Prostorski pogoji

Poslovni prostori Sodnega sveta se nahajajo v poslovni stavbi na Trdinovi 4 v Ljubljani, v neposredni bližini Vrhovnega sodišča in ostalih temeljnih državnih organov (Državni zbor, Ministrstvo za pravosodje).

Prostore je za potrebe Sodnega sveta v letu 2018 najelo Ministrstvo za pravosodje, ki je po določbi drugega odstavka 3. člena ZSSve pristojno za zagotavljanje prostorov za delovanje Sodnega sveta. Sodni svet ima v uporabi enajst pisarn (s 17 delovnimi prostori), večjo sejno sobo, sprejemnico, čajno kuhinjo, lastne toaletne prostore in arhiv. Skupna površina prostorov znaša 463,50 m² in arhiv v izmeri 62,20 m².

Navedeni prostori so trenutno tako reprezentančno kot prostorsko primerni za poslovanje Sodnega sveta in so organu omogočili realizacijo potrjenega kadrovskega načrta za

2020/2021, ne dopuščajo pa mu nadaljnje kadrovske okrepitve, predvidene v letu 2022 po potrjenem kadrovskem načrtu za leto 2022.

2.6.2 Tehnična, računalniška in programska oprema

Že vse od selitve organa v nove poslovne prostore avgusta 2018 obstaja potreba po opremi sejne sobe s konferenčnim sistemom, ki bi omogočil nemoteno in učinkovito izvajanje sej Sodnega sveta in njegovih delovnih teles. Navedena potreba je bila postavljena kot prioriteta za realizacijo že v letu 2018. Dodatno pa je prišla do izraza ravno v poročevalskem obdobju, ki ga je zaznamovala epidemija COVID in zaradi česar organu ni bilo omogočeno izvajati sej na način, da bi bili lahko člani Sodnega sveta fizično prisotni na seji, razgovori z vabljenimi osebami pa bi se zaradi spoštovanja zaščitnih ukrepov, glede na prostorske omejitve sejne sobe, izvajali videokonferenčno. Iz objektivnih razlogov ta potreba tudi v letu 2020 ni bila realizirana.

Tako v letu 2019 kot v letu 2020 so se namreč zaradi povečanega obsega dela Sodnega sveta in njegovih delovnih teles povečali materialni stroški, kar je zahtevalo, da so se sredstva s postavke 6730 »Investicije in investicijsko vzdrževanje« morala prerazporediti na postavko materialnih stroškov. S postavke 6730 so bila v ta namen v letu 2019 prerazporejena sredstva v višini 15.173,35 EUR, v letu 2020 pa skupno kar 39.000,00 EUR, in sicer delno na materialne stroške, delno pa jih je moral organ vrniti v proračun na podlagi sklepa Vlade o varčevalnih ukrepih spričo epidemije COVID-19.

Posledično je bil sprejeti proračun na postavki za investicije v letu 2020 s 45.000,00 EUR z rebalansom znižan na 6.000,00 EUR in nato realiziran v višini 5.450,23 EUR.

Sodni svet je tako v letu 2020 iz naslova investicij realiziral le najnujnejše potrebe strokovne službe in zaposlenih, ki jih je generirala zlasti epidemija COVID-19 in reorganizacija dela glede na potrebne zaščitne ukrepe. Za potrebe izvajanja dela na domu in čimvečje izolacije zaposlenih na delovnem mestu je bil izveden nakup dodatnega namiznega optičnega čitalnika za pretvorbo prejetega papirnatega gradiva v digitalno obliko, 1 prenosnega računalnika in 9 monitorjev. Ostale potrebe po prenosnih računalnikih za izvajanje dela na domu je organ delno pokrival s prenosnimi računalniki, ki so namenjeni članom Sodnega sveta, a jih je v času trajanja zaščitnih ukrepov večina članov odstopila strokovni službi za delo. Dodatno je bil izveden nakup UPS napajalnika in 15 licenc za programski paket Microsoft Office 365.

2.7 Finančna sredstva

2.7.1 Zaključni račun

Sodni svet je samostojni in neposredni proračunski uporabnik od 20. 11. 2017 (56. člen ZSSve). Leto 2020 je bilo tretje leto samostojnega finančnega poslovanja organa.

Sredstva so bila dodeljena s sprejetim proračunom 2020 oziroma kasneje zmanjšana z rebalansom proračuna za leto 2020 in so znašala 606.304,40 EUR.

V letu 2020 je financiranje organa potekalo izključno iz proračunskih virov - po proračunskih postavkah (6728 – Plače, 6729 – Materialni stroški in 6730 – Investicije in investicijsko vzdrževanje) in namensko v skladu z računovodskim načelom denarnega toka (plačane realizacije). Prihodek oziroma odhodek se je priznal, ko je bil za nastali poslovni dogodek denar prejet oziroma izplačan, kar pomeni, da so med prihodki in odhodki izkazani zneski, ki so nastali kot denarni tok od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2020.

Leto 2020 je s finančnega vidika predstavljalo izziv za poslovanje Sodnega sveta. Na poziv Ministrstva za finance z dne 16. 3. 2020 št. 4101-8/2020/7 in na podlagi sklepa vlade št. 4100-2/2020/1 z dne 13. 3. 2020 je Sodni svet prerazporedil 30 % sredstev (skupaj zmanjšanje 30% sprejetega proračuna iz postavke 6729 – materialni stroški in 6730 – investicije in investicijsko vzdrževanje državnih organov) v tekočo proračunsko rezervo Ministrstva za finance (tj. 64.578,60 EUR), kar je ogrozilo redno poslovanje organa, saj le-ta nima nenujnih pogodb in programov; vsa razpoložljiva sredstva namenja za tekoče poslovanje. Po obvestilu o finančni situaciji ter zaprosilu za dodatna sredstva je Ministrstvo za finance organu vrnilo 36.000,00 EUR; ostali primanjkljaj za opravljanje tekočega poslovanja pa je organ zagotovil z rebalansom proračuna 2020 v višini 22.000,00 EUR s postavke plače na materialne stroške.

Tabela 1: Tabelarični prikaz sprejetega proračuna 2020, rebalansa 2020, veljavnega proračuna 2020, realizacije 2020 in povečanje/zmanjšanje veljavnega proračuna glede na sprejeti proračun 2020

Proračunska postavka	Naziv postavke	Sprejeti proračun 2020	Rebalans 2020	Veljavni proračun 2020	Realizacija 2020	povečanje/zmanjšanje VP20/SP20
6728	Plače	419.000,00	397.000,00	397.000,00	377.412,82	-22.000,00
6729	Materialni stroški	170.262,00	202.053,41	202.053,41	180.138,34	31.791,41
6730	Investicije in investicijsko vzdrževanje državnih organov	45.000,00	6.000,00	6.000,00	5.450,23	-39.000,00
200325	Obvladovanje epidemije - COVID-19	0,00	1.250,99	1.250,99	534,23	1.250,99
	SKUPAJ	634.262,00	606.304,40	606.304,40	563.535,62	-27.957,60

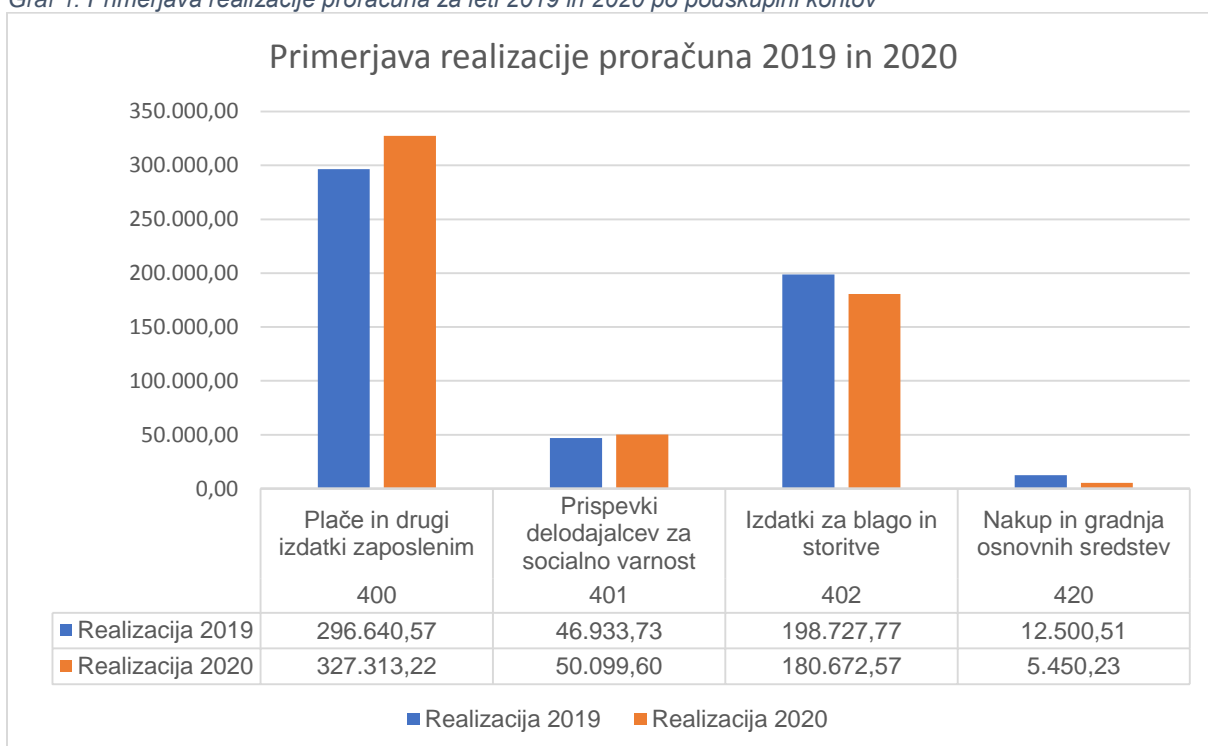
Razlika med rebalansom proračuna 2020 in veljavnim proračunom 2020 ob koncu leta 2020 ni razvidna. Na plačah se je veljavni proračun glede na sprejeti proračun zmanjšal za 22.000,00 EUR, na materialnih stroških povečal za 31.791,41 EUR, na investicijah in investicijskem vzdrževanja zmanjšal za 39.000,00 EUR, na postavki obvladovanje epidemije – COVID-19 pa povečal za 1.250,99 EUR. Povečanje na materialnih stroških in zmanjšanje na postavki plače ter investicije in investicijsko vzdrževanje državnih organov je bilo potrebno izvesti zaradi primanjkljaja za tekoče poslovanje, predvsem za izplačilo sejin za člane Sodnega sveta, Komisije za etiko in integriteto in disciplinskih organov.

V primerjavi s preteklim letom (realizacija v letu 2019: 554.802,58 €) so se odhodki v letu 2020 (563.535,62 €) povečali za 1,57 %, v primerjavi z rebalansom 2020 pa zmanjšali za 7,05 %, veljavni proračun je bil realiziran v višini 92,95 %.

Tabela 2: Tabelarni prikaz realizacije 2019 in realizacije 2020 po podskupini kontov

Podskupina kontov		Realizacija 2019	Realizacija 2020
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	296.640,57	327.313,22
401	Prispevki delodajalcev za socialno varnost	46.933,73	50.099,60
402	Izdatki za blago in storitve	198.727,77	180.672,57
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	12.500,51	5.450,23
	SKUPAJ	554.802,58	563.535,62

Graf 1: Primerjava realizacije proračuna za leti 2019 in 2020 po podskupini kontov

Za materialne stroške oz. izdatke za blago in storitve je bila poraba v letu 2020 nižja za 9,35 %, in sicer na račun videokonferenčnega izvajanja sej organa in posledično manjšega obsega potnih stroškov za člane Sodnega sveta in njegovih delovnih teles, obenem so bile izvedene 4 seje manj kot v letu 2019.

Izdatki za službena potovanja v državi in tujini so se v letu 2020 v primerjavi z letom 2019 (1.738,86 EUR) znižali za 90 %, saj so se poslovni dogodki zaradi epidemije večji del leta odvijali videokonferenčno.

V sprejetem proračunu 2020 je bilo na postavki, namenjeni za investicije in investicijsko vzdrževanje organa, sprva predvideno 45.000,00 EUR, vendar se je nato večina teh sredstev (39.000,00 EUR) na podlagi sklepa vlade prerazporedila v proračunsko rezervo, določen del pa zaradi zagotavljanja tekočega poslovanja na postavko materialnih stroškov v proračunu organa. Za nakup opreme je bilo zato z rebalansom proračuna za leto 2020 zagotovljenih le 6.000,00 EUR in porabljenih 5.450,23 EUR.

V letu 2020 je bila odprta nova postavka 200325 – obvladovanje epidemije – COVID – 19, ki zajema evidentiranje oz. preknjižbo izdatkov, ki so bili namenjeni za potrebe nabave zaščitne opreme (npr. maske, razkužilni robčki, razkužila ipd).

2.7.2 Ocena ustreznosti finančnih sredstev in pogojev finančnega poslovanja

Obseg finančne porabe sredstev organa se zaradi povečanega obsega pristojnosti, povečanega tudi siceršnjega obsega dela vseh delovnih teles organa in povečanja kadrovskega okvira strokovne službe že vse od leta 2017 povečuje. Sodnemu svetu je bilo iz tega naslova že v letu 2019 odobrenih dodatnih 110.000,00 EUR glede na sprejeti proračun, pri čemer je organ s temi sredstvi uspel zagotoviti le tekoče poslovanje organa do konca proračunskega obdobja, ne pa tudi potreb iz naslova izboljšanja kvalitete dela, zagotovitve ustrezne informacijske podpore delovanja organa, aktivne udeležbe v širšem mednarodnem (zlasti evropskem) pravnem prostoru, itd.

Kljub epidemiološkim razmeram, ki so vplivale na delo večji del leta 2020, so se odhodki organa iz naslova tekočega poslovanja v primerjavi z letom 2019 še dodatno povečali, in sicer za 1,57 %. V letu 2020 so zato še naprej ostali nerealizirani projekti zagotavljanja psihološkega testiranja kandidatov za sodniška mesta, informatizacija sejne sobe in želja kandidirati za organizacijo generalne skupščine ENCJ v letu predsedovanja Republike Slovenije Svetu Evropske unije.

Neodvisni ustavni organi, kakršen je tudi Sodni svet, so v sodobnih demokratičnih sistemih postali nujnost za ohranjanje in razvoj demokratičnih vrednot in spoštovanje človekovih pravic. Za to, da bo Sodni svet v polnosti in z vso odgovornostjo lahko še naprej izvrševal svoje, sedaj že številne pristojnosti, bo treba organu v prihodnosti zagotoviti sredstva, ki mu bodo omogočila ustrezno strokovno, administrativno, organizacijsko in tehnično podporo.

3 SODNI SVET

3.1 Sestava

Sodni svet sestavlja enajst članov. Pet članov izvoli na predlog Predsednika republike Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljevanju Državni zbor) izmed univerzitetnih profesorjev prava, odvetnikov in drugih pravnikov; šest članov izmed sebe izvolijo sodniki, ki trajno opravljajo sodniško funkcijo (131. člen Ustave in 10. člen ZSSve).

Funkcija člana Sodnega sveta je častna in se opravlja nepoklicno. Člana Sodnega sveta, ki sodeluje pri delu Sodnega sveta, ni mogoče klicati na odgovornost za mnenje, ki ga je dal pri odločanju (11. člen ZSSve).

Mandat člana Sodnega sveta traja šest let. Vsaka tri leta se izvolijo dva ali trije člani Sodnega sveta, ki jih izvoli Državni zbor, ter trije člani Sodnega sveta, ki jih izmed sebe izvolijo sodniki, ki trajno opravljajo sodniško funkcijo (12. člen ZSSve).

Predsednika in podpredsednika izvolijo člani izmed sebe s tajnim glasovanjem in z dvotretjinsko večino vseh glasov. Predsednik zastopa Sodni svet in vodi njegovo delo ter usmerja sodelovanje Sodnega sveta z drugimi organi. V njegovi odsotnosti ga nadomešča podpredsednik (13. člen ZSSve in 7. člen Poslovnika).

Tabela 3: Sestava članov Sodnega sveta

Ime in Priimek	Funkcija oz. položaj člana	Pričetek mandata	član / predsednik / podpredsednik
Martina Colnar	članica	5. 7. 2018	
Vladimir Horvat	član	5. 7. 2018	
Albina Hrnc Pečnik	članica	18. 6. 2015	
dr. Erik Kerševan	član / predsednik	5. 7. 2018	od 16. 4. 2019 opravlja funkcijo predsednika
dr. Barbara Nerat	članica / predsednica	18. 6. 2015	od 5. 7. 2018 do 16. 4. 2019 opravljala funkcijo predsednice
mag. Jana Petrič	članica / podpredsednica	18. 6. 2015	od 7. 7. 2016 do 4. 7. 2018 opravljala funkcijo podpredsednice
Maja Praviček	članica	18. 6. 2015	
prof. dr. Saša Prelič	član	5. 3. 2019	
Andrej Rozman	član	5. 7. 2018	
prof. dr. Grega Strban	član / podpredsednik	18. 6. 2015	od 5. 7. 2018 opravlja funkcijo podpredsednika
mag. Emil Zakonjšek	član	5. 7. 2018	

V letu 2020 sprememb v sestavi Sodnega sveta ni bilo.

3.2 Seje

O zadevah iz svoje pristojnosti Sodni svet odloča na sejah in dopisnih sejah (26. člen ZSSve in 17. člen Poslovnika). Redne seje potekajo po terminskih načrtih, ki se sprejmejo enkrat ali dvakrat letno. Seje Sodnega sveta sklicuje predsednik.

Sklici ter dnevni redi in zapisniki sej so javni. Objavljajo se na spletni strani Sodnega sveta⁵ in intranetni strani sodišč, ob upoštevanju predpisov o varstvu osebnih podatkov.

O najpomembnejših odločitvah, kot so npr. odločitve o imenovanju in razrešitvi predsednika in podpredsednika sodišča, o sprejemu Poslovnika, o predlogih za izvolitev sodnikov ter o imenovanjih in napredovanjih sodnikov, Sodni svet odloča z dvotretjinsko večino vseh članov, tj. z vsaj 8 glasovi (29. člen ZSSve in 35. člen Poslovnika). S tem je zagotovljena večja legitimnost odločitev Sodnega sveta, saj člani sodniki, ki so v Sodnem svetu zastopani večinsko, ne morejo sami sprejemati odločitev, ki so pomembne za delovanje sodstva in položaj sodnikov.

Pred sejo morajo člani pregledati in se seznaniti z obsežnim gradivom, da lahko odgovorno odločajo in sprejemajo odločitve (gradivo posamezne seje praviloma obsega več tisoč strani). Za člane, ki funkcije ne opravljajo poklicno, je to dodatna obveznost ob njihovih siceršnjih poklicnih dolžnostih. Vendar je treba poudariti, da člani Sodnega sveta odločitve sprejemajo s potrebno odgovornostjo in skrbnostjo, saj se zavedajo pomena odločitev za uspešno in neodvisno delovanje sodstva. Vsak član Sodnega sveta mora odgovorno presoditi, ali lahko, glede na svoje poklicne obveznosti in druge obremenitve, v danih pogojih in organizaciji dela Sodnega sveta posveti dovolj časa pripravi na seje in aktivnemu in odgovornemu sodelovanju na sejah.

V letu 2020 je Sodni svet kljub epidemiji uspel izvesti vseh 21 sej, predvidenih po planu, sprejetem na 30. seji 21. 11. 2019, v nezmanjšanem obsegu dnevnih redov. Slednje se odraža tudi v podatku o povprečnem času trajanja sej Sodnega sveta, ki je v letu 2020 znašal 5 ur in 30 min (v letu 2019 je znašal povprečni čas trajanja sej 5 ur in 55 min).

Seje so potekale praviloma na 14 dni s pričetkom ob 14. uri. Skupno je bilo izvedenih 21 rednih sej, pri čemer se je prvih pet sej izvedlo v prostorih Sodnega sveta, od vključno 39. seje 2. 4. 2020 pa so seje potekale videokonferenčno. V poletnem času Sodni svet ni zasedal.

Na 21 sejah je Sodni svet sprejel 174 odločitev o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov, kar je sicer za 31 % manj kot v predhodnem poročevalskem obdobju. Vendar je bilo v letu 2020 izvedenih za 16 % manj sej; kljub temu je bil količnik reševanja pri temeljni pristojnosti Sodnega sveta pozitiven (količnik reševanja razpisnih postopkov za sodniška mesta je znašal 104 %; obenem se je skrajšal povprečni čas za obravnavo razpisnih postopkov za sodniška mesta za 12,5 %). Tudi količnik reševanja predlogov za hitrejša napredovanja je znašal 115 %. Edino količnik reševanja postopkov izbire kandidatov za vodstvena mesta v sodstvu je bil manjši od 100 % in je znašal 75 %, vendar je Sodni svet v letu 2020 zaključil za 29 % več tovrstnih postopkov kot v preteklem letu.

⁵ <http://www.sodni-svet.si/#/ssvet/sporocila>

V postopkih izbire kandidatov za prosta sodniška mesta ter prosta mesta predsednikov in podpredsednikov sodišč je bilo izvedenih 74 razgovorov s kandidati za sodniška mesta ter 21 s kandidati za mesta predsednikov in podpredsednikov sodišč, kar je za 38 % manj kot v predhodnem poročevalskem obdobju.

Poleg odločanja o pravicah, obveznostih in pravnih koristih je Sodni svet na svojih sejah sprejemal tudi načelna stališča o stanju v pravosodju, mnenja o zakonodajnih predlogih, odgovarjal na predloge, pobude in zahteve strank, odločal o sodelovanju Sodnega sveta na mednarodnem področju in na področju sodelovanja z ostalimi državnimi organi ter o strateških vprašanjih s področja sodstva. Pri tem je sprejel 21 mnenj (16 % manj kot v predhodnem letu) in 24 načelnih stališč (50 % več kot v predhodnem poročevalskem letu) ter eno zahtevo za oceno ustavnosti zakonskega predpisa s področja sodstva.

Tabela 4: Seje v številkah

	2017	2018	2019	2020	Razlika 2019/2020 v %
Redne seje	23	21	23	21	-8,7
Dopisne seje	2	1	1	/	/
Izredne seje	/	1	1	/	/
Skupno število sej	25	23	25	21	-16
Povprečno trajanje rednih in izrednih sej	5 ur	6ur 10m	5ur 55m	5 ur 30m	-7
Število opravljenih razgovorov	143	115	153	95	-37,9
a. Razgovori s kandidati za sodniška mesta	125	91	138	74	-46,3
b. Razgovori s kandidati za vodstvena mesta	18	24	15	21	40
Skupno število izbranih kandidatov za vodstvena in sodniška mesta	39	43	67	53	-20,9
a. Izbrani kandidati za vodstvena mesta	15	17	13	17	30,8
b. Izbrani kandidati za sodniška mesta	24	26	54	36	-33,3
Odločitve o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov	121	138	254	174	-31,5
Udeležba predsednikov oziroma podpredsednikov sodišč	18	14	40	25	-37,5
Udeležba ministra za pravosodje	1	/	4	1	-75
Mnenja	15	24	25	21	-16
Načelna stališča	Ni podatka	4	16	24	50
Zahteve za oceno ustavnosti	/	/	2	1	-50

3.3 Odločitve o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov

3.3.1 Imenovanja in razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč

Predsednika Vrhovnega sodišča imenuje Državni zbor na predlog ministra, pristojnega za pravosodje, po predhodnem mnenju Sodnega sveta in občne seje Vrhovnega sodišča; predsednike drugih sodišč imenuje Sodni svet po predhodnem mnenju ministra, pristojnega za pravosodje, predhodnem mnenju predsednika Vrhovnega sodišča in predhodnem mnenju predsednika neposredno višjega sodišča oziroma predsednika okrožnega sodišča, če gre za imenovanje predsednika okrajnega sodišča, ki je organizacijska enota okrožnega sodišča (prvi in drugi odstavek 62a. člena ZS).

O razrešitvi predsednika Vrhovnega sodišča odloči Državni zbor na obrazložen predlog ministra, pristojnega za pravosodje, po predhodnem obrazloženem mnenju Sodnega sveta in občne seje Vrhovnega sodišča; o razrešitvi predsednikov ostalih sodišč odloča Sodni svet, ki mora pred odločitvijo pridobiti mnenje ministra, pristojnega za pravosodje, in predsednika Vrhovnega sodišča (peti in šesti odstavek 64. člena ZS).

Za imenovanje in razrešitev podpredsednika sodišča se uporabljajo določbe ZS o predsedniku sodišča (enajsti odstavek 62b. člena ZS).

Sodni svet je v letu 2020:

- prejel 24 novih postopkov za izbiro kandidatov za vodstvena mesta v sodstvu;
- zaključil 18 postopkov, vodenih na podlagi javnih pozivov, ki so bili objavljenih v letih 2019 in 2020;
- imenoval 13 predsednikov: okrožnih (2), okrajnih (8) in višjih sodišč (2) ter delovnega sodišča (1);
- imenoval 4 podpredsednike okrožnih sodišč in Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani;
- 1 postopek se je zaključil neuspešno.

Količnik reševanja izbirnih postopkov za vodstvena mesta je bil sicer manjši od 100 % in je znašal 75 %, vendar je Sodni svet v letu 2020 zaključil za 29 % več tovrstnih postopkov kot v predhodnem poročevalskem obdobju in največ v zadnjih 4 letih (enako v letu 2018).

Za šestletni mandat so bili na vodstvena mesta na sodiščih imenovani:

- predsedniki okrajnih sodišč v Brežicah, Gornji Radgoni, Kopru, Litiji, Postojni, Sevnici, Slovenj Gradcu, Škofji Loki in Trbovljah;
- predsednika okrožnega sodišča v Ljubljani in Slovenj Gradcu;
- predsednika višjega sodišča v Ljubljani in Mariboru;
- predsednik Delovnega sodišča v Mariboru;
- podpredsedniki Okrožnega sodišča v Kopru, Okrožnega sodišča v Kranju, Okrožnega sodišča v Novem mestu in Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani.

V letu 2020 je Sodni svet vodil in zaključil tudi dva postopka za razrešitev predsednika sodišča (enega, ki je bil uveden v letu 2018, in drugega, ki ga je uvedel v letu 2020). V obeh primerih je bila sprejeta odločitev o razrešitvi predsednika sodišča.

Tabela 5: Imenovanje in razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč

	2019	2020	Razlika 2019/2020 v %
A. Imenovanja predsednikov in podpredsednikov sodišč			
Zaključeni postopki	14	18	28,6
Imenovanje na predsedniška mesta	8	13	62,5
Imenovanje na podpredsedniška mesta	5	4	-20,0
Predlog Državnemu zboru za imenovanje predsednika oz. podpredsednika Vrhovnega sodišča	/	/	/
Neuspešno zaključeni postopki (neimenovanje / ni prijavljenih kandidatov)	1	1	0
B. Razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč			
Zaključeni postopki	/	2	/
Razrešitev	/	2	/
Nerazrešitev	/	/	/

3.3.2 Izbira kandidatov za prosta sodniška mesta

Predsedniki sodišč opozarjajo, da izbirni postopki za sodniška mesta potekajo (pre)dolgo, kar negativno vpliva na učinkovitost posameznih (zlasti manjših) sodišč, ki se v vmesnem času soočajo s kadrovskim mankom.

Sodni svet se zaveda pomena odgovornosti za izbiro kandidatov za sodniška mesta, ki sta mu jo ustavodajalec in zakonodajalec poverila v 130. členu Ustave in 1. alineji prvega odstavka 28. člena ZS. Kdo so posamezniki, ki jim je zaupana odgovornost izvrševati naloge sodne veje oblasti, je za pravilno in učinkovito delovanje pravne države ključnega pomena. Vendar pa je treba upoštevati, da v izbirnih postopkih poleg Sodnega sveta sodelujeta še dva oziroma trije organi, vsak s svojo dinamiko poslovanja in obsegom dela. Poleg tega se, prav zaradi pomena odločitev o izbiri, pred končno izbiro, ki jo opravi Sodni svet, zbere obsežno gradivo o kandidatih (o uspehih šolanja in kasnejšega izobraževanja, o njihovem dotodanjem delu, pridobijo se mnenja o delovni uspešnosti, kandidati pa morajo izpolniti obsežen vprašalnik in predložiti vzorec svojega dela); opravijo razgovori s kandidati; oblikujejo strokovna mnenja o njih.

Vrhovno sodišče razpiše prosto mesto, zbira prijave ter poskrbi za popolnost vlog in pridobitev vseh uradnih dokazil o izpolnjevanju pogojev kandidatov (15. člen ZSS). Vse prijave, ki jih zaradi nepopolnosti ali nepravočasnosti ne zavrže, nato posreduje predsedniku sodišča, pri katerem je razpisano sodniško mesto (16. člen ZSS). Predsednik sodišča je dolžan o vsakem kandidatu oblikovati obrazloženo mnenje o ustreznosti, ki se ga vroči kandidatu, ta pa ima možnost nanj podati obrazložene pripombe. V praksi predsedniki sodišč zaradi oblikovanja obrazloženih mnenj o kandidatih praviloma izvedejo razgovore z vsemi prijavljenimi kandidati.

Predsednik sodišča nato oblikuje še dokončno mnenje in ga z vsem razpisnim gradivom pošlje Sodnemu svetu (četrti odstavek 16. člena ZSS).

Sodni svet, ki je pristojen za končno izbiro, postopek v skladu z uveljavljeno prakso in na podlagi četrtega odstavka 18. člena ZSS praviloma vodi v treh zaporednih fazah s postopnim izločanjem kandidatov, glede na izid prejšnje faze, ob hkratni skrbni presoji zakonsko določenih kriterijev za izbiro (28. člen ZSS). V prvi fazi se preveri izpolnjevanje formalnih pogojev kandidatov. V drugi fazi Sodni svet na podlagi celotnega gradiva in pridobljenih mnenj na seji opravi oceno primernosti kandidatov in v nadaljnjem koraku na razgovor povabi kandidate, ki glede na zakonske kriterije za izbiro izstopajo. Razgovoru z ožjim izborom kandidatov sledi končna odločitev o izbiri (tretja faza izbirnega postopka). Pri izbiri Sodni svet upošteva merila in kriterije, ki so bila sprejeta na 107. seji 9. 11. 2017 in so objavljena na spletni strani Sodnega sveta.⁶

Odločitev Sodnega sveta o izbiri oziroma neizbiri mora biti obrazložena (deveti odstavek 18. člena ZSS), neizbrani kandidati pa imajo v roku 30 dni možnost sprožiti upravni spor pred Vrhovnim sodiščem (36. člen ZSSve v zvezi z 21a. členom ZSS). V primeru, da Sodni svet izbere kandidata, ki je že izvoljen na sodniško mesto, ga sam imenuje na razpisano mesto (prvi odstavek 21. člena ZSS); po imenovanju pa se dejanska premestitev sodnika opravi 30. dan po pravnomočnosti odločbe o imenovanju. Če Sodni svet izbere kandidata, ki še ni izvoljen v sodniško funkcijo, poda predlog Državnemu zboru, da se kandidat izvoli (prvi odstavek 19. člena ZSS); izvoljeni kandidat začne v tem primeru opravljati sodniško službo z dnem, ko pred predsednikom Državnega zbora poda zaprisego (23. člen ZSS).

Od razpisa prostega sodniškega mesta do začetka dela izbranega sodnika tako lahko preteče več mesecev. Sodni svet je zato pri postavljanju svojih dolgoročnih ciljev izhajal iz zavedanja te problematike ter si kot prvi dolgoročni cilj določil skrajšanje poteka časa od razpisa do zasedbe sodniškega mesta, z namenom, da se čim hitreje zapolni prosto sodniško mesto.

Ta cilj je organ kljub zaostrenim razmeram za delo v letu 2020 dosegel. Povprečni čas, ki ga je Sodni svet potreboval za posamezni razpisni postopek od trenutka prejema razpisne dokumentacije do pravnomočnosti končne odločitve, je v letu 2020 znašal 167 dni in se je v primerjavi s predhodnim letom izboljšal za 12,5 %, ob tem pa se je tudi skupni čas od objave razpisa v Uradnem listu do pravnomočnosti odločitve o izbiri skrajšal za 28 dni v primerjavi s predhodnim letom (- 9 %). Organ je pri tem uspel občutno zmanjšati predvsem čas, ki je potreben, da se od prejema do uvrstitve na sejo posamezni razpis pripravi za sejo (iz 86 dni na 53 dni; za 38 %) in čas od sprejema odločitve do njene pravnomočnosti (iz 79 dni na 63 dni; za 20 %). Slednji je bil najkrajši v zadnjih šestih letih. Podaljšan pa se je čas odločanja na sejah, in sicer iz 26 dni na 51 dni, kar predstavlja 96 % povečanje in s tem opazen negativen odstop od konstante preteklih let. Na slednje je vplivalo zlasti dejstvo, da so bile v letu 2020 izvedene 4 seje manj kot v letu 2019.

⁶ Merila za izbiro kandidatov za sodniško mesto:

<http://www.sodni->

[svet.si/images/stories/datoteke/Merila%20za%20izbiro%20kandidatov%20za%20sodnisko%20mesto_nov_2017.pdf](http://www.sodni-svet.si/images/stories/datoteke/Merila%20za%20izbiro%20kandidatov%20za%20sodnisko%20mesto_nov_2017.pdf).

3.3.2.1 Statistika razpisov 2015-2020

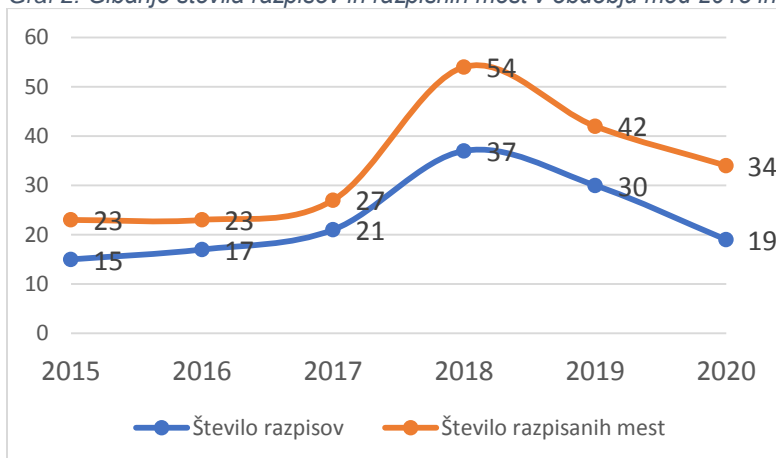
Celotna analiza o trajanju izbirnih postopkov za sodniška mesta je objavljena na spletni strani Sodnega sveta.⁷ Analiza odgovarja in podaja pojasnila na vprašanja sodne uprave o dolgotrajnosti postopkov izbire kandidatov za sodniška mesta pred Sodnim svetom, ter hkrati opozarja, da razlogov za (pre)dolgo trajanje tovrstnih postopkov ni mogoče iskati le v poslovanju Sodnega sveta, temveč tudi v predhodnih fazah teh postopkov, ki so v pristojnosti sodne uprave same (npr. odzivnost sodne uprave na potrebe po razpisih novih sodniških mest; zbiranje in izdelava popolnega razpisnega gradiva pred njegovo predložitvijo sodnemu svetu; način poslovanja z dokumentacijo razpisnih postopkov).

Pregled statistike **objav razpisov** za sodniška mesta v Uradnem listu (v nadaljevanju UL) od leta 2015 kaže na vztrajno rast števila razpisov v opazovanem obdobju, pri čemer je bil ta trend najbolj izrazit do leta 2018, ki opazno odstopa v tem pogledu, v letu 2019 in 2020 pa se zopet umirja. Tudi število razpisanih sodniških mest ostaja relativno visoko v zadnjih treh letih, čeprav se tudi ta trend umirja. Obenem pa je zaenkrat težko oceniti, koliko so na nižje številke v letu 2020 vplivale razmere spričo epidemije koronavirusne bolezni COVID-19, ko sodišča večji del leta niso poslovala v polnem obsegu, zaradi česar tudi potrebe po zapolnjevanju sodniških mest niso bile primerljive s preteklimi leti.

Tabela 6: Razpisi za sodniška mesta, objavljeni v UL v obdobju med 2015 in 2020

Leto izdaje UL	Število razpisov	Indeks rasti razpisov 2015	Število razpisanih mest	Indeks rasti razpisanih mest 2015	Število prijavljenih kandidatov	Indeks rasti prijav. kand. 2015	Povprečno število prijav na razpis
2015	15	-	23	-	172	-	11,5
2016	17	13%	23	0%	273	59%	16,1
2107	21	40%	27	17%	378	120%	18,0
2018	37	147%	54	135%	517	201%	14,0
2019	30	100%	42	83%	380	121%	12,7
2020	19	27%	34	48%	276	60%	14,5

Graf 2: Gibanje števila razpisov in razpisnih mest v obdobju med 2015 in 2020

⁷ Analiza razpisov sodniških mest 2015-2020:

http://www.sodni-svet.si/doc/ANALIZA%20trajanja%20izbirnih%20postopkov%20za%20C4%8Das%202015-2020_Kon%C4%8Dna.pdf

Pregled statistike **zaključenih razpisov** med 2015 in 2020 nadalje kaže na to, da je Sodni svet v letu 2020 zaključil 24 razpisov za sodniška mesta, kar je sicer za 38 % manj kot v letu 2019 (v letu 2019 je zaključil 39 razpisov), vendar še vedno druga največja številka v zadnjih šestih letih, ob tem, da je bila tudi številka prijavljenih kandidatov na navedene razpise tretja največja v zadnjih šestih letih (skupno 321). Zaključeni so bili vsi razpisi, ki jih je organ prejel še v letu 2019 (skupno 11) in več kot polovica razpisov, ki jih je organ prejel v letu 2020 (13 od 23). Količnik reševanja razpisnih postopkov je bil zato ugoden in je znašal 104 %, kar kaže na to, da je bilo manjše število zaključenih razpisnih postopkov predvsem posledica padca števila objavljenih razpisnih postopkov v letih 2019 in 2020 (tabela 6) ter opaznega padca števila prejetih razpisnih postopkov v letu 2020 (tabela 7).

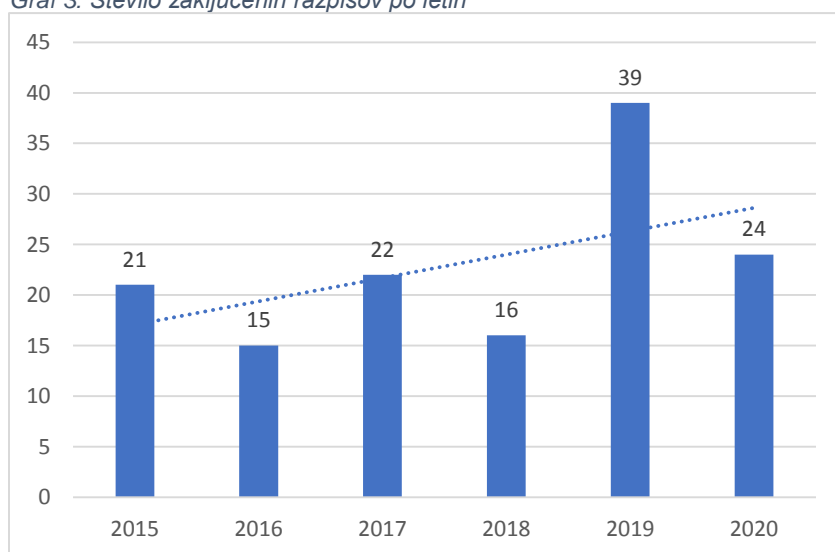
Tabela 7: Prejeti razpisi; zaključeni razpisi; količnik reševanja; število razpisanih mest; število prijavljenih kandidatov; število kandidatov, vabljenih na razgovor

Leto	Število prejetih razpisov	Število zaključenih razpisov	Količnik reševanja	Število razpisanih mest	Skupno število prijav	Število vabljenih na razgovor
2015	/	21	/	26	202	108
2016	/	15	/	25	221	87
2017	/	22	/	24	374	125
2018	27	16	59%	26	253	91
2019	38	39	103%	54	515	138
2020	23	24	104%	36	321	74
Skupaj	/	138	/	191	1886	623

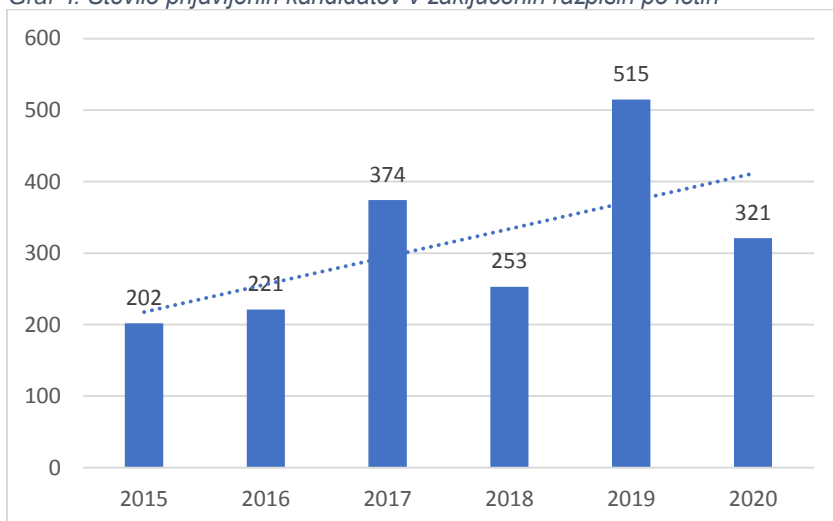
*Opomba: Do leta 2018 organ nima elektronskih podatkov o prejetih razpisih v posameznem letu.

Število kandidatov, vabljenih na razgovor, je bilo v letu 2020 najnižje v zadnjih šestih letih, skupno 74, kar predstavlja 46 % znižanje glede na predhodno leto 2019. Tudi sicer pa se relativno gledano število vabljenih kandidatov za posamezno razpisano mesto že ves čas zmanjšuje (izjema je leto 2017) in je v letu 2020 znašalo 2,1 vabljenih kandidatov za posamezno mesto.

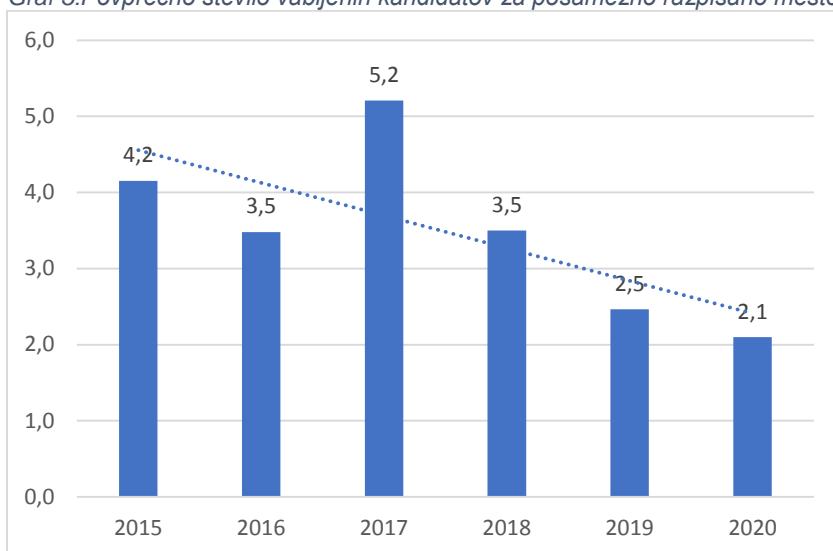
Graf 3: Število zaključenih razpisov po letih

Graf 4: Število prijavljenih kandidatov v zaključenih razpisih po letih

Graf 5: Povprečno število vabljenih kandidatov za posamezno razpisano mesto v zaključenih razpisih po letih

3.3.2.2 Časovna dinamika reševanja razpisov

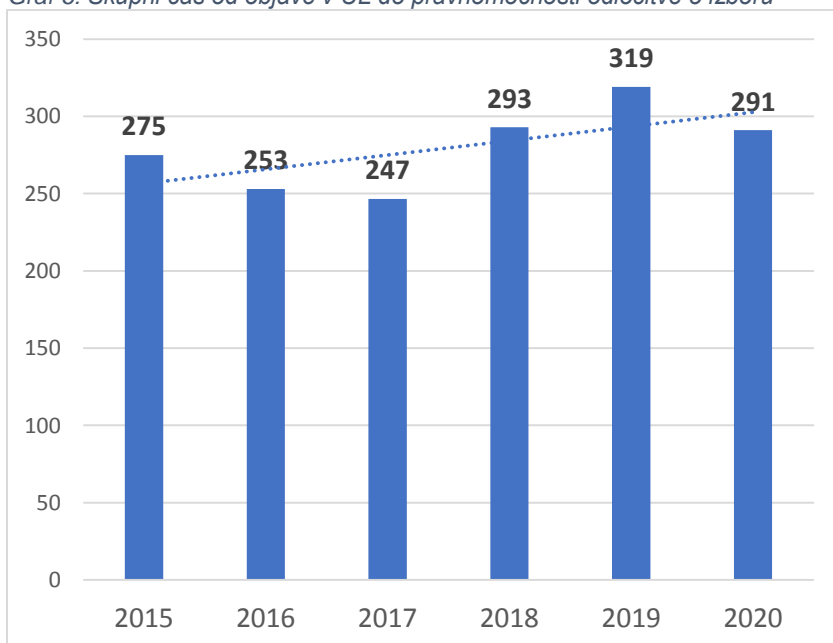
Časovna dinamika reševanja izbirnih postopkov za sodniška mesta že dalj časa ni ugodna, čeprav je Sodni svet časovno dimenzijo obravnave posameznega razpisa v letu 2020 izboljšal in je kljub oteženim razmeram za delo v letu 2020 spričo epidemije COVID-19 dosegel temeljni dolgoročni cilj, tj. skrajšanje poteka časa v razpisnih postopkih za sodniška mesta. Povprečni čas, ki ga je Sodni svet potreboval za posamezni razpisni postopek od trenutka prejema razpisne dokumentacije do pravnomočnosti končne odločitve, je v letu 2020 znašal 167 dni in se je v primerjavi s predhodnim letom izboljšal za 12,5 %, ob tem pa se je tudi skupni čas od objave razpisa v Uradnem listu do pravnomočnosti odločitve o izbiri skrajšal za 28 dni v primerjavi s predhodnim letom (- 9 %). Organ je uspel občutno zmanjšati predvsem čas, ki je potreben, da se od prejema do uvrstitve na sejo posamezni razpis pripravi za sejo (iz 86 dni na 53 dni; za 38 %) in čas od sprejema odločitve do njene pravnomočnosti (iz 79 dni na 63 dni; za 20 %). Slednji je bil najkrajši v zadnjih šestih letih. Podaljšal pa se je čas odločanja na sejah, in sicer iz 26 dni na 51 dni, kar predstavlja 96 % povečanje in s tem opazen negativen odstop od konstante preteklih let. Na slednje je vplivalo

zlasti dejstvo, da so bile v letu 2020 izvedene 4 seje manj kot v letu 2019. Pa tudi dejstvo, da so se morale seje zaradi zaščitnih ukrepov spričo epidemije COVID-19 pretežni del leta izvajati videokonferenčno in da se zahtevnost zadev na Sodnem svetu, s tem pa tudi pričakovanja javnosti, iz leta v leto povečujejo.

Tabela 8: Povprečen čas za obravnavo razpisa po letih v dnevih

Leto odločitve	Sodna uprava	Priprava SS	Odločanje SS	Skupaj priprava in odločanje SS	Čas od končne odl. do pravn.	Skupaj UL – konč. odločitev	Skupaj UL – pravnom. odločitev
2015	112,7	62	25,6	88	74	200,7	274,7
2016	133,1	25,7	27,7	53	67	186,1	253,1
2017	121	28,7	24,8	54	72	175	247
2018	118,6	72,1	27,1	99	75	217,6	292,6
2019	127,7	86,3	25,7	112	78,8	239,7	318,5
2020	123,9	53,2	51,1	104	62,6	228,2	290,8

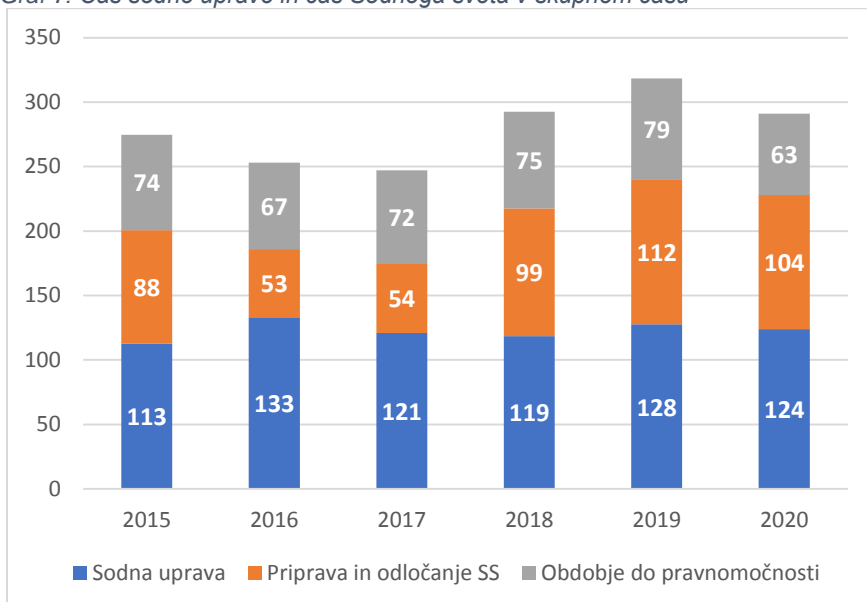
Graf 6: Skupni čas od objave v UL do pravnomočnosti odločitve o izboru

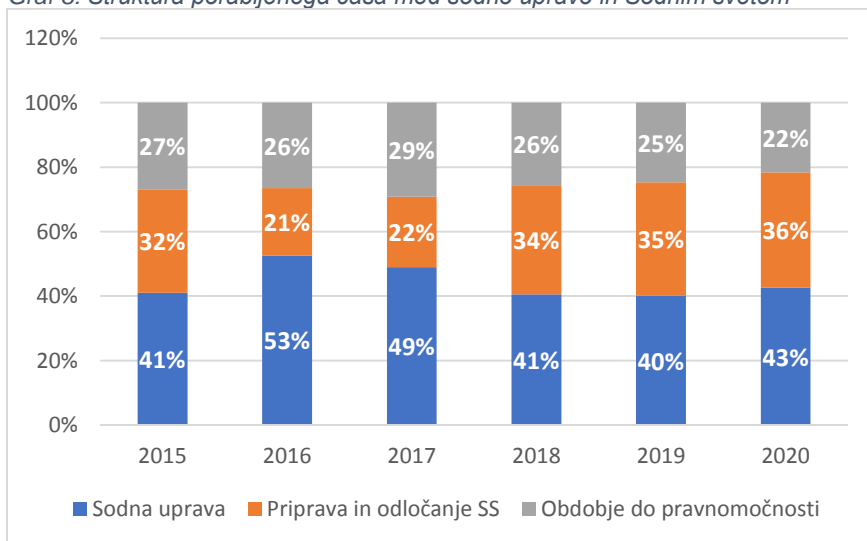
Pretečeni čas med objavo razpisa v UL in pravnomočnim zaključkom lahko v grobem razdelimo na dva dela. Prvi del predstavlja čas od objave v UL do prejema dokumentacije na Sodni svet, tj. čas, ki ga sodna uprava potrebuje, da zbere prijave, preveri popolnost in pravočasnost prijav, po uradni dolžnosti pridobi dokazila o izpolnjevanju pogojev za kandidate (15. člen ZSS) ter pripravi mnenja o ustreznosti kandidatov in dokončno mnenje (16. člen ZSS). Drugi del predstavlja čas od prejema zadeve na Sodni svet do pravnomočnosti končne odločitve o izbiri, pri čemer lahko ta čas še dodatno razdelimo na tri dele, in sicer čas

administrativno-strokovne priprave razpisa (tj. čas, ki ga potrebuje strokovna služba, da posamezni razpis pripravi za obravnavo na sejo); čas obravnave razpisa na sejah Sodnega sveta (tj. čas od prve seje do končne odločitve o izbiri) in čas od sprejema odločitve do pravnomočnosti le-te.

Graf 7: Čas sodne uprave in čas Sodnega sveta v skupnem času

Graf 8: Struktura porabljenega časa med sodno upravo in Sodnim svetom

Iz podatkov je razvidno, da znaša delež porabljenega časa za posamezni izbirni postopek, ki odpade na sodno upravo, med 40 in 53 odstotki; delež Sodnega sveta (priprava in odločanje) pa med 21 in 36 odstotki. V povprečju za celotno obdobje med leti 2015 in 2020 znaša delež sodne uprave glede porabljenega časa za posamezni izbirni postopek od objave razpisa v UL do končne odločitve o izbiri 44,5 %, delež Sodnega sveta pa 30 %. Ko se razmišlja o dolgotrajnosti izbirnih postopkov je zato treba imeti v uvidu, da večji delež porabljenega časa že ves čas odpade na delo sodne uprave in da bi bilo morebitne prihranke oziroma izboljšave treba iskati tudi v fazi, predno postopek pride na Sodni svet.

V navedeni primerjavi ni zajet tudi čas od sprejema odločitve o izbiri do pravnomočnosti odločitve, ki sicer sodi v fazo, ki je v pristojnosti Sodnega sveta, in sicer iz dveh razlogov: (1)

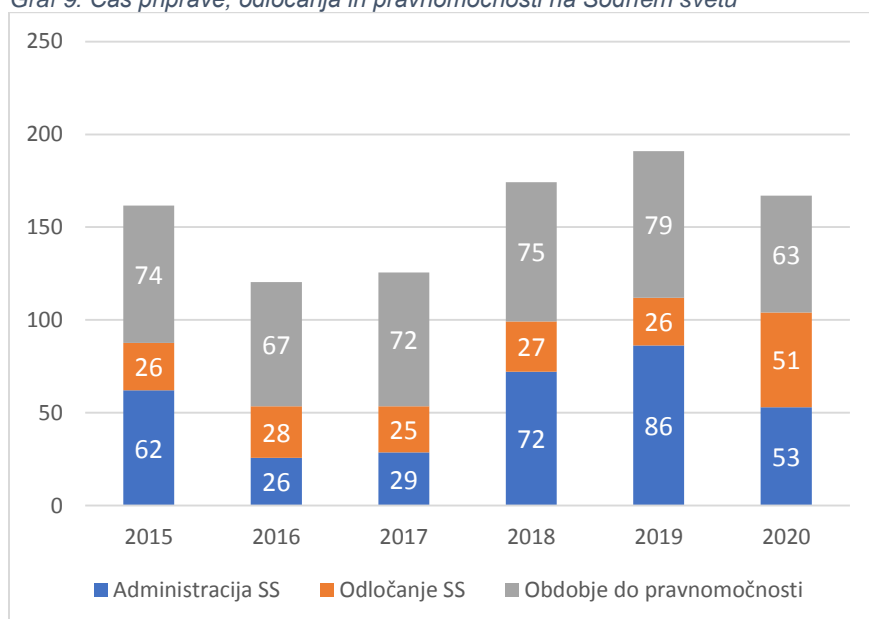
faza od sprejema odločitve o izbiri do pravnomočnosti je v veliki meri odvisna od dejavnikov, na katere Sodni svet ne more vplivati (vročanje in rok za sodno varstvo); (2) poleg tega v času, ki ga sodna uprava porabi za predložitev izbirnega postopka v odločanje Sodnemu svetu, ni všteti tudi čas od podanega predloga za razpis prostega mesta do dejanske objave razpisa v UL. Slednje pri opazovanju gibanja razpisnih postopkov med sodno upravo in Sodnim svetom ne more biti zanemarljiv dejavnik. Predhodna primerjava zato zajema le najzahtevnejše faze izbirnih postopkov pred obema deležnikoma (sodna uprava in Sodni svet).

3.3.2.3 Analiza porabljenega časa na Sodnem svetu

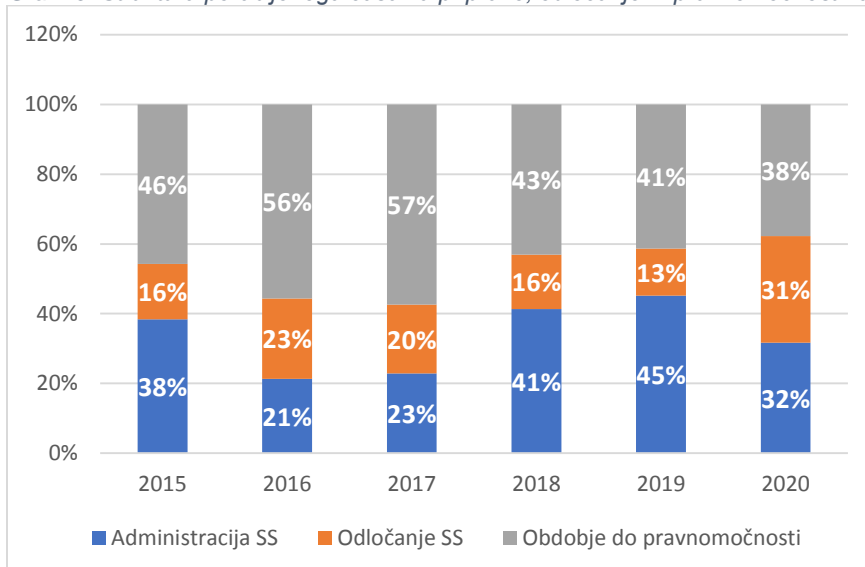
V strukturi porabljenega skupnega časa obravnave izbirnih postopkov na Sodnem svetu znaša povprečen čas za administrativno-strokovno pripravo razpisa pred odločanjem v obdobju med letom 2015 in 2020 55 dni oziroma 33 %; čas za odločanje na sejah 30,5 dni oziroma 20 % in čas od sprejema odločitve do pravnomočnosti 72 dni oziroma 47 %.

Skoraj polovica časa je torej potrebna za fazo po sprejeti odločitvi (pisna izdelava odločb; podpis; vročanje in pretek roka za sodno varstvo), ena tretjina časa za strokovno in administrativno pripravo posameznega razpisa in 20 % za samo odločanje.

Graf 9: Čas priprave, odločanja in pravnomočnosti na Sodnem svetu

Graf 10: Struktura porabljenega časa za pripravo, odločanje in pravnomočnost na Sodnem svetu

Faza odločanja je bila v petih letih 2015-2019 relativno konstantna (gibala se je med 25 in 28 dni oziroma v povprečju 26 dni). Gre za fazo, ki praviloma obsega odločanje Sodnega sveta na dveh sejah. Na prvi seji se opravi ocena primernosti prijavljenih kandidatov in sprejme odločitve, koliko in katere kandidate se bo vabilo na razgovor. Nato se na naslednji seji opravijo razgovori in sprejme odločitve o izbiri. Te faze realno ni mogoče še bolj (časovno) racionalizirati. Številke sicer kažejo, da se razgovori za posamezni razpis opravijo v povprečju na drugi naslednji seji (tj. čez 25-28 dni) in bi bila možnost za pospešitev te faze v tem, da se kandidati na razgovor striktno vabijo na prvo naslednjo sejo po opravljenem izboru za razgovore, vendar je treba upoštevati, da mora Sodni svet poleg razpisov relativno tekoče sprejemati odločitve tudi v drugih zadevah; da lahko izvajanje (pre)več razgovorov na eni seji okrni kvaliteto odločanja; da je v nekaterih razpisih treba čakati na dokončne ocene sodniške službe kandidatov; in da so v posameznem letu tudi počitnice in prazniki, ki v predvidenem razporedu sej med določene seje prinesejo več kot 14 dni »predaha«. Ne glede na to pa se razgovori že sedaj praviloma vedno, ko je to mogoče, uvrščajo na prvo naslednjo sejo po opravljeni oceni primernosti kandidatov.

Od tega trenda leto 2020 negativno odstopa, saj je bil čas odločanja na seji opazno daljši kot v predhodnih petih letih, za 96 %. Na slednje je vplivalo predvsem dejstvo, da so bile v letu 2020 izvedene 4 seje manj kot v letu 2019. Pa tudi dejstvo, da so se morale seje zaradi zaščitnih ukrepov spričo epidemije COVID-19 pretežni del leta izvajati videokonferenčno in da se zahtevnost zadev na Sodnem svetu, s tem pa tudi pričakovanja javnosti, iz leta v leto povečujejo.

Tudi faza po sprejeti odločitvi o izbiri na seji Sodnega sveta do pravnomočnosti je relativno konstantna in se giba od 63 dni (2020) do 79 dni v letu 2019 (razlika 16 dni). Ta faza zajema pripravo odločbe v strokovni službi; podpis odločbe s strani predsednika Sodnega sveta; vročanje vsem kandidatom; 30-dnevni rok za sodno varstvo.

Glede na relativno majhne razlike v času, porabljenem za to fazo v zadnjih petih letih, možnosti za skrajševanje tega časa ni (več) veliko. Osnutki odločb v posameznih izbirnih postopkih so s strani strokovne službe že sedaj v večini primerov pripravljene v 14 dni po seji, tj. do naslednje seje, vsekakor pa (razen redkih izjem) v roku 30 dni po sprejeti odločitvi o izbiri. Tako je ta čas v veliki meri odvisen predvsem od dejavnikov, na katere Sodni svet ne more vplivati, to pa sta vročanje in potek 30-dnevnega roka za sodno varstvo, pa tudi od

dejstva, da je funkcija članstva v Sodnem svetu neprofesionalna, kar pomeni, da se mora poslovanje organa prilagajati siceršnjim poklicnim obveznostim vsakokratnega predsednika.

Leto 2020 je bilo v tem pogledu sicer najuspešnejše, saj je bil čas od sprejema odločitve do njene pravnomočnosti najkrajši v zadnjih 6 letih in za 20 % krajši od predhodnega leta.

Večje razlike so v prvi (administrativno-strokovni) fazi, v kateri se razpis pripravi za obravnavo na seji. V tej fazi se mora gradivo posameznega razpisa urediti, skenirati in shraniti v elektronski obliki; preveri se, ali so kandidati priložili vsa zakonsko predpisana dokazila ter pozove Vrhovno sodišče, da se dopolnijo kandidature z manjkajočimi listinami;⁸ za kandidate, ki so sodniki, se zaprosijo zadnje ocene, če niso priložene k prijavam (drugi odstavek 8. člena Meril); nato se preveri izpolnjevanje splošnih in posebnih formalnih razpisnih pogojev kandidatov (delovna doba; opravljen PDI; starostni pogoj, ...) ter pripravi tabela o strokovnih referencah kandidatov, ki predstavlja dodatno vsebinsko podlago za odločanje na seji.

Ta faza je od predhodnih dveh trenutno najbolj odvisna od kadrovskega manjka v strokovni službi Sodnega sveta in omogoča največ možnosti za izboljšanje časa poslovanja in s tem dodatnega skrajševanja izbirnih postopkov.

Organu je sicer v letu 2020 to fazo uspelo občutno skrajšati v primerjavi z letom 2019, za 38 %. Vendar je šlo to izboljšanje na račun dodatne izrabe strokovnega kadra v pretežno administrativne namene, kar z vidika optimizacije delovnih procesov in zmanjševanja skupnega časa, potrebnega za izvajanje izbirnih postopkov, dolgoročno ni optimalno.

3.3.2.4 Sklepne ugotovitve

Glede na to, da je Sodni svet časovno dimenzijo obravnave posameznega razpisa v letu 2020 izboljšal in da je bil količnik reševanja izbirnih postopkov pozitiven (104 %), je ob upoštevanju zaostrenih razmer za delo spričo epidemije COVID-19 mogoče delo Sodnega sveta na področju temeljne in ustavno določene pristojnosti izbire kandidatov za sodniška mesta oceniti kot zelo uspešno. Sodni svet je v 24 zaključenih izbirnih postopkih izbral:

- 1 kandidata za mesto vrhovnega sodnika na Vrhovnem sodišču,
- 8 kandidatov za mesta višjih sodnikov na višjih sodiščih in Upravnem sodišču,
- 15 kandidatov za mesta okrožnih sodnikov na okrožnih in delovnih sodiščih,
- 12 kandidatov za mesta okrajnih sodnikov na okrajnih sodiščih,
- 2 razpisa pa sta se zaključila neuspešno z neizbiro kandidatov.

Ob zaključku leta 2020 je bilo odprtih še 10 razpisov za prosta sodniška mesta, ki jih je Sodni svet prejel v letu 2020.

⁸ Po določilu tretjega odstavka 15. člena ZSS mora Vrhovno sodišče pridobiti dokazila o izpolnjevanju splošnih pogojev (8. člen ZSS) pridobiti po uradni dolžnosti.

3.3.3 Razrešitve sodnikov ter prenehanja sodniške službe in sodniške funkcije

3.3.3.1 Razrešitve sodnikov

Razrešitev sodnika s funkcije je v pristojnosti Državnega zbora na obvestilo oziroma predlog Sodnega sveta (77. do 78. člen ZSS v zvezi s 132. členom Ustave).

Sodni svet v letu 2020 ni podal nobenega predloga Državnemu zboru za razrešitev sodnika (drugi in tretji odstavek 78. člena ZSS).

Prav tako ni prejel nobenega obvestila o izreku pravnomočne obsodilne sodbe zoper sodnika zaradi naklepno storjenega kaznivega dejanja z zlorabo sodniške funkcije, zato ni posredoval nobenega obvestila Državnemu zboru na podlagi drugega odstavka 77. člena ZSS.

3.3.3.2 Prenehanja sodniške funkcije ali službe

Sodniku preneha sodniška funkcija po samem zakonu v taksativno naštetih primerih:

- če ne priseže najpozneje v šestdesetih dneh od dneva izvolitve v sodniško funkcijo, razen če ne priseže iz razlogov, na katere sam ne more vplivati,
- če izgubi državljanstvo Republike Slovenije,
- če izgubi poslovno sposobnost ali zdravstveno zmožnost za opravljanje službe,
- če se odpove sodniški službi s pisno vlogo, ki se pošlje Sodnemu svetu po predsedniku sodišča,
- če se odpravi sodišče in sodniku ni mogoče zagotoviti, da nadaljuje z opravljanjem sodniške službe v drugem sodišču,
- če sprejme funkcijo, začne opravljati dejavnost ali sklene delovno razmerje oziroma kljub prepovedi opravlja delo, ki ni združljivo s sodniško funkcijo,
- če iz ocene njegove službe izhaja, da ne ustreza sodniški službi,
- če mu je izrečena disciplinska sankcija prenehanja sodniške funkcije.

Sodniku preneha sodniška služba (ne pa tudi sodniška funkcija) prav tako po samem zakonu z upokojitvijo, vendar najpozneje, ko dopolni 70 let starosti (drugi odstavek 74. člena ZSS).

V obeh primerih Sodni svet o nastopu razlogov za prenehanje izda zgolj ugotovitveno odločbo o prenehanju sodniške funkcije oziroma sodniške službe (76. člen ZSS).

Sodni svet je v letu 2020 izdal 31 ugotovitvenih odločb o prenehanju sodniške funkcije oziroma sodniške službe, kar je za 63 % več kot v predhodnem poročevalskem obdobju, in sicer:

- 21 zaradi upokojitve,
- 7 zaradi podane izjave o odpovedi sodniški funkciji,
- 3 zaradi izgube zdravstvene zmožnosti.

Od tega je 20 sodnikom sodniška služba oziroma funkcija prenehala že v letu 2020, 9 v letu 2021 in 2 bo v letu 2022.

Tabela 9: Prenehanje sodniške funkcije ali službe

	2019	2020	Razlika 2019/2020 v %
Upokojitvene odločbe	14	21	50,0
Izjave o odpovedi sodniški funkciji	5	7	40,0
Nezdružljivost funkcije	/	/	/
Izguba poslovne oz. zdravstvene zmožnosti	/	3	/
Potrjena negativna ocena	/	/	/
Skupaj	19	31	63,2

3.3.4 Nezdružljivost sodniške funkcije

Sodnik ne sme opravljati funkcij ali dejavnosti, ki so po določbi Ustave ali po določbah ZSS nezdružljive s sodniško funkcijo (3. člen ZSS).

O sprejemu dela, ki ga lahko opravlja poleg sodniške službe, mora sodnik predhodno pisno obvestiti predsednika sodišča, predsednik sodišča pa predsednika neposredno višjega sodišča. Če predsednik sodišča meni, da gre za delo, ki ga sodnik po določbah ZSS ne sme opravljati, predlaga Sodnemu svetu, da odloči o nezdružljivosti dela s sodniško funkcijo, in o tem obvesti sodnika. Če Sodni svet odloči, da je delo nezdružljivo s sodniško funkcijo, ga sodniku prepove sprejeti (43. člen ZSS).

Sodni svet v letu 2020 ni prejel nobenega predloga v zvezi z nezdružljivostjo sodniške funkcije.

3.3.5 Ocenjevanje in napredovanje sodnikov

Delo sodnikov se redno spremlja in ocenjuje. Personalni svet izdelava za sodnike oceno sodniške službe vsaka tri leta, pred tem časom pa na zahtevo Sodnega sveta, predsednika sodišča, predsednika sodišča višje stopnje, ministra, pristojnega za pravosodje, ali sodnika samega. Za sodnika se v prvih treh letih opravljanja sodniške službe izdelava ocena sodniške službe vsako leto (prvi odstavek 31. člena ZSS).

Z oceno sodniške službe lahko personalni svet ugotovi (prvi odstavek 32. člena ZSS):

- da sodnik ne ustreza sodniški službi (negativna ocena sodniške službe),
- ne izpolnjuje pogojev za napredovanje,
- izpolnjuje pogoje za napredovanje (ocena za redno napredovanje),
- izpolnjuje pogoje za hitrejše napredovanje (ocena za hitrejše napredovanje) ali
- izpolnjuje pogoje za izjemno napredovanje v višji sodniški naziv (ocena za izjemno napredovanje).

3.3.5.1 Negativne ocene sodniške službe

Če iz ocene izhaja, da sodnik ne ustreza sodniški službi, mu sodniška funkcija preneha. Negativno oceno sodniške službe je treba pred njenim učinkovanjem predložiti v potrditev Sodnemu svetu. Če Sodni svet ocene ne potrdi, personalni svet ponovno izdelava oceno

sodniške službe, s katero ugotavlja, ali sodnik izpolnjuje pogoje za napredovanje (33. člen ZSS).

Sodni svet je v letu 2020 odločal o potrditvi negativne ocene sodniške službe le v 1 primeru, pri čemer negativne ocene ni potrdil.

3.3.5.2 Zahteve za predčasno izdelavo ocene sodniške službe

V izbirnih postopkih za sodniška mesta in v postopkih odločanja o predlogih za napredovanje sodnikov je Sodni svet v letu 2020 na podlagi 31. člena ZSS v 12 primerih zahteval predčasno izdelavo ocene sodniške službe, kar je za 64 % manj kot v predhodnem poročevalskem obdobju.

Tabela 10: Zahteve za predčasno izdelavo ocene sodniške službe

	2019	2020	Razlika 2019/2020 v %
Zahteva za predčasno izdelavo ocene	33	12	-64

3.3.5.3 Hitrejša in izjemno napredovanje

Z nastopom sodniške službe pridobi sodnik pravico do napredovanja v skladu s pogoji, ki jih določa ZSS (prvi odstavek 24. člena ZSS). Napredovanje zajema napredovanje v plačnih razredih znotraj razpona plačnih razredov za posamezni sodniški naziv; napredovanje v višji sodniški naziv na istem sodniškem mestu; napredovanje na višje sodniško mesto in napredovanje na položaj svetnika (drugi odstavek 24. člena ZSS). Napredovanje je vezano na pozitivno oceno sodniške službe; brez ocene ustreznega ranga sodnik ne more napredovati.

O rednem napredovanju v plačnih razredih in na položaj svetnika odločajo predsedniki sodišč; o vseh oblikah hitrejšega in izjemnega napredovanja (tj. napredovanju v višji sodniški naziv, o hitrejšem napredovanju v plačnih razredih, na položaj svetnika ali na višje sodniško mesto ter o izjemnem napredovanju v višji sodniški naziv) odloča Sodni svet (tretji odstavek 24. člena ZSS) oziroma o izjemnem napredovanju v naziv vrhovnega sodnika na istem sodniškem mestu Državni zbor na predlog Sodnega sveta (drugi odstavek 34a. člena ZSS).

V letu 2020 je Sodni svet prejel skupno 48 predlogov za hitrejša in izjemno napredovanje (47 za hitrejše in 1 za izjemno) ter odločil o 55 predlogih za hitrejše napredovanje. Število odločitev o predlogih za hitrejše in izjemno napredovanje je bilo sicer za 55 % manjše kot v predhodnem letu, vendar je znašal količnik reševanja predlogov kar 115 %, kar kaže na to, da organ tekoče obravnava tovrstne zadeve.

Tabela 11: Predlogi za napredovanje

Leto / Vrsta napredovanja	Hitrejše plačni razredi	Hitrejše svetništvo	Hitrejše višji sodniški naziv	Izjemno višji sodniški naziv	Skupaj
2015	35	27	13	5	80
2016	58	62	18	1	139
2017	25	18	5	7	55
2018	16	31	7	1	55
2019	36	58	25	4	123
2020	24	26	5	0	55
Skupaj	194	222	73	18	507

V letu 2020 je Sodni svet odločil o:

- 24 predlogih za hitrejše napredovanje v plačnih razredih, pri čemer je 21 ugodil, 3 pa zavrnil oz. zavrgel,
- 26 predlogih za hitrejše napredovanje na položaj svetnika, pri čemer je 18 ugodil, 8 pa zavrnil oz. zavrgel,
- 5 predlogih za hitrejše napredovanje v višji sodniški naziv, pri čemer je 2 ugodil in 3 zavrnil.

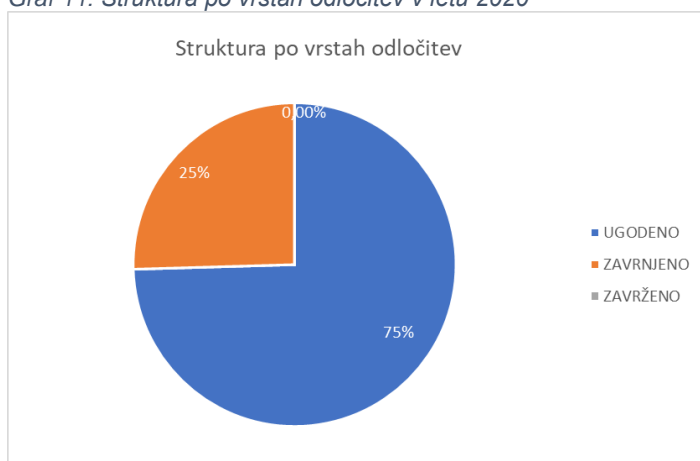
Tabela 12: Procent ugodenih predlogov po vrstah napredovanj v letu 2020

Leto / Vrsta napredovanja	Hitrejše plačni razredi	Hitrejše svetništvo	Hitrejše višji sodniški naziv	Izjemno višji sodniški naziv
2020	88%	69%	40%	/

Tabela 13: Struktura odločitev v letu 2020

	Število odločitev	Delež v %
UGODENO	41	74,55
ZAVRNJENO	14	25,45
ZAVRŽENO	0	0,00
SKUPAJ	55	100,00

Graf 11: Struktura po vrstah odločitev v letu 2020

Celotna analiza odločitev Sodnega sveta o predlogih za hitrejše in izjemno napredovanje v obdobju od 2015 do 2020 je objavljena na spletni strani organa.⁹ Analiza še naprej potrjuje, kar je Sodni svet ugotavljal že v Letnem poročilu za leto 2019, in sicer da je obremenjenost personalnih svetov, ki ocenjujejo sodnike, zelo različna. Med najmanj in najbolj obremenjenim personalnim svetom je skoraj 8-kratna razlika v obremenjenosti.

Tabela 14: Število sodnikov po personalnih svetih (leto 2020 ter obdobje 2015-2020)

Personalni svet	Število sodnikov (2020)	Obremenitev PS (2020; osnova = 50)	Povprečno število sodnikov (2015 do 2020)	Obremenitev PS (2015 do 2020; osnova=43,5)
PS VDSS	50	100%	43,5	100%
PS VSCE	74	148%	77,5	178%
PS VSKP	82	164%	80,3	185%
PS VSMB	161	322%	165,7	381%
PS VSRS	203	406%	199,7	459%
PS VSLJ	356	712%	335,2	771%

Iz podatkov analize nadalje izhaja, da se kriteriji za ocenjevanje na nivoju države ne uporabljajo enako, saj so opazne razlike v napredovanjih med sodniki z območij različnih personalnih svetov. V opazovanem 6 letnem obdobju je Sodni svet sprejel najmanj odločitev o hitrejšem in izjemnem napredovanju za sodnike z območja Personalnega sveta Višjega sodišča v Celju in Personalnega sveta Višjega sodišča v Kopru ter največ za sodnike z območja Personalnega sveta Višjega sodišča v Mariboru in Personalnega sveta Višjega sodišča v Ljubljani. Samo za 41 % sodnikov z območja Personalnega sveta Višjega sodišča v Celju in 44 % z območja Personalnega sveta Višjega sodišča v Kopru je Sodni svet v zadnjih šestih letih odločal o hitrejšem ali izjemnem napredovanju in za kar 75 % vseh sodnikov z območja Personalnega sveta Višjega sodišča v Mariboru. Takoj za njimi so sodniki z območja pristojnosti Personalnega sveta Višjega sodišča v Ljubljani (73 %).

⁹ Analiza hitrejših in izjemnega napredovanja 2015-2020, potrjena na 60. seji 18. 3. 2021: http://www.sodni-svet.si/doc/Analiza_Napredovanje_Sodnikov_Koncna.pdf

Tabela 15: Odločanje o hitrejšem ali izjemnem napredovanju 2015-2020

Personalni svet	Število odločitev	Povprečno število sodnikov 2015-2020	Procent odločitev
PS VDSS	25	43,5	57%
PS VSCE	32	77,5	41%
PS VSKP	35	80,3	44%
PS VSMB	125	165,7	75%
PS VSRS	46	199,7	23%
PS VSLJ	244	335,2	73%

V zadnjih šestih letih je tako hitrejše ali izjemno napredovalo največ sodnikov z območja Personalnega sveta Višjega sodišča v Mariboru (tj. 63 % vseh sodnikov, za katere ima pristojnost ocenjevanja PS VSMB), takoj za njimi sodniki z območja Personalnega sveta Višjega sodišča v Ljubljani (60 %) in najmanj sodnikov z območja Personalnega sveta Višjega sodišča v Celju (27 %).¹⁰

Tabela 16: Hitrejše ali izjemno napredovanje, ugodeno in zavrnjeno

Personalni svet	Ugodeno	Zavrnjeno	Povprečno število sodnikov	Procent sodnikov, ki so hitr. ali izjem. napredovali
PS VDSS	17	8	43,5	39%
PS VSCE	21	11	77,5	27%
PS VSKP	25	10	80,3	31%
PS VSMB	104	21	165,7	63%
PS VSRS	42	4	199,7	21%
PS VSLJ	202	42	335,2	60%

Sodni svet zato predlaga, da se de lege ferenda razmisli o ustanovitvi enega personalnega sveta na nivoju višjih sodišč, v katerega bi bili vključeni voljeni predstavniki vseh višjih sodišč. Na ta način bi se lahko odpravila neenakomerna obremenjenost sedanjih personalnih svetov; omogočilo večje poenotenje uporabe kriterijev za ocenjevanje in dodatno objektiviziral postopek ocenjevanja, kar bi bilo tudi z vidika t. i. notranje neodvisnosti sodnikov dobrodošlo.¹¹

Obenem je na 45. seji 18. 6. 2020 sprejel stališče in na njegovi podlagi **predlagal Ministrstvu za pravosodje, da se de lege ferenda razmisli tudi o ukinitvi možnosti hitrejšega napredovanja v višji sodniški naziv na istem sodniškem mestu po četrtem odstavku 34. a člena Zakona o sodniški službi**, saj navedena oblika napredovanj sodnikov v praksi povzroča anomalije, ki ne delujejo v smeri spodbujanja učinkovitega in odgovornega sodstva. Ob tem, da se kriteriji za ocenjevanje in napredovanje sodnikov ne uporabljajo enako na nivoju države, je v tem pogledu zlasti negativna okoliščina, da se izkušeni sodniki ne prijavljajo na zahtevnejša sodniška mesta. V izbirnih postopkih za sodniška mesta na

¹⁰ Primerjava je narejena le med personalnimi sveti višjih sodišč, saj je Personalni svet Vrhovnega sodišča RS v tem pogledu neprimerljiv, ker ocenjuje tudi vrhovne sodnike, ki lahko napredujejo le na en način (tj. na položaj vrhovnega sodnika svetnika); druge tri oblike hitrejšega in izjemnega napredovanja za njih ne pridejo v poštev.

¹¹ Stališče, sprejeto na 60. seji 18. 3. 2021. Zapisnik 60. seje z dne 18. 3. 2021, k 14. točki dnevnega reda: http://www.sodni-svet.si/doc/Zapisnik_60_seja_2021.pdf

okrožnih sodiščih na kazenskem področju se namreč redno dogaja, da med kandidati ni izkušenih okrajnih sodnikov. Po drugi strani pa v izbirnih postopkih za višja sodniška mesta sodniki z višjimi nazivi niso vedno konkurenčni kolegom z nižjimi nazivi, kar vpliva tako na kredibilnost samega sistema napredovanj kot izbirnih postopkov.

3.3.6 Dodelitve sodnikov

Sodniki so lahko v času trajanja mandata dodeljeni na delo na drugo sodišče ali v drug organ. V primeru dodelitve na drugo sodišče lahko še naprej opravljajo sodniško službo ali pa so zaradi opravljanja drugih nalog v celoti ali delno oproščeni opravljanja sodniške službe. Zakonska ureditev pozna štiri vrste, vsebinsko različnih oblik dodelitev sodnikov. Vsem je skupno, da se z njimi (med drugim) zagotavlja pretok znanja in izkušenj znotraj sodstva kot tudi širše v pravosodnem sistemu. Pomembna ločnica med njimi pa je položaj, ali dodeljeni sodnik v času trajanja dodelitve opravlja sodniško službo ali ne:

1. Dodelitve, ki med drugim opravljajo funkcijo mehanizma za izenačevanje obremenitev sodišč in pri katerih so dodeljeni sodniki lahko v celoti ali deloma oproščeni opravljanja sodniške službe (dodelitev okrajnih/okrožnih sodnikov na višje ali Vrhovno sodišče v skladu s 40. členom ZS v zvezi z 71. členom ZSS).
2. Dodelitve, katerih temeljni namen je prav tako izenačevanje obremenitev sodišč, vendar pri njih dodeljeni sodniki brez izjeme polno opravljajo sodniško službo na dodeljenem sodišču (dodelitve višjih sodnikov za sojenje na Upravnem sodišču po 10. členu Zakona o upravnem sporu v zvezi z 71. členom ZSS; dodelitve sodnikov v specializirane oddelke okrožnih sodišč za sojenje v zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih podobnih kaznivih dejanj po 69a. členu ZSS; dodelitve sodnikov na drugo sodišče istega ali nižjega položaja brez privolitve po 67. in 67a. členu ZSS).
3. Dodelitve v sodnoupravne strukture, ki so odraz t. i. sodne samouprave in pri katerih dodeljeni sodniki opravljajo organizacijske naloge (generalni sekretar Vrhovnega sodišča – 40. člen ZS; dodelitev sodnikov v strokovne službe Vrhovnega sodišča za izvedbo določenih organizacijskih projektov - 71. člen ZSS). Pri teh dodelitvah so dodeljeni sodniki lahko v celoti ali deloma oproščeni opravljanja sodniške službe.
4. Dodelitve izven sodstva v druge pravosodne organe, katerih cilj je prvenstveno v prenašanju strokovnega znanja s sodstva na pravni sistem kot celoto in njegov razvoj in obratno - 71. člen ZSS (direktor Centra za izobraževanje v pravosodju na Ministrstvu za pravosodje; vodja Službe za nadzor organizacije poslovanja na Ministrstvu za pravosodje; dodelitve sodnikov na Ministrstvo za pravosodje za opravljanje zahtevnejših strokovnih nalog; dodelitve sodnikov na Ustavno sodišče; generalni sekretar in dodeljeni sodniki v strokovni službi Sodnega sveta). Sodnikom, ki so dodeljeni na Ustavno sodišče ali na ministrstvo, pravice in obveznosti iz sodniške službe mirujejo v času dodelitve; sodniki, dodeljeni v strokovno službo Sodnega sveta, pa so lahko za ta čas v celoti ali deloma oproščeni opravljanja sodniške službe.

Za določene oblike dodelitev je v zakonu in drugih splošnih aktih (Poslovník sodnega sveta) izrecno določeno, da lahko naloge, za katere se dodelitev izvede, opravlja le sodnik. Smisel tovrstne zahteve je zopet odraz načela, da mora imeti sodstvo, zaradi zagotavljanja principa neodvisnosti, pri zadevah, ki se tičejo upravljanja sodišč ter položaja sodstva in sodnikov, pomembno vlogo. Gre za naloge direktorja Centra za izobraževanje v pravosodju na Ministrstvu za pravosodje (šesti odstavek 74a. člena ZS); vodje Službe za nadzor (osmi odstavek 65a. člena ZS); generalnega sekretarja Sodnega sveta (prvi odstavek 4. člena

ZSSve); tajnika disciplinskih organov pri Sodnem svetu (drugi odstavek 16. člena Poslovnika Sodnega sveta) in tajnika Komisije za etiko in integriteto pri Sodnem svetu (drugi odstavek 13. člena Poslovnika Sodnega sveta). ZSSve ob tem še določa, da mora imeti generalni sekretar Sodnega sveta najmanj naziv okrožni sodnik. Pri drugih tovrstnih oblikah dodelitev te omejitve ni in se lahko dodelijo tudi sodniki z nazivom okrajni sodnik.

O vseh dodelitvah, z izjemo dodelitve brez privolitve na drugo sodišče istega ali nižjega položaja po 67. in 67a. členu ZSS, odloča Sodni svet. O dodelitvah sodnikov brez njihove privolitve na drugo sodišče istega ali nižjega položaja po 67. in 67a. členu ZSS odloča predsednik Vrhovnega sodišča (68. člen in drugi odstavek 67a. člena ZSS).

Institut dodelitve nadalje krovno opredeljuje tretji odstavek 4. člena ZSS, ki določa, da je sodnik lahko le s svojo pisno privolitvijo trajno premeščen na drugo sodišče ali drug organ (preместitev) ali začasno dodeljen na drugo sodišče ali drug organ (dodelitev). Iz citirane zakonske določbe izhaja, da je institut dodeljevanja sodnikov po svoji naravi prvenstveno netrajen / začasen ukrep.

V tem pogledu sta izjemi le institut dodelitve višjih sodnikov za sojenje na Upravno sodišče po 10. členu ZUS-1, ki je po izrecni določbi petega odstavka 10. člena ZUS-1 časovno neomejen, ter institut dodelitve sodnikov za sojenje v specializirane oddelke okrožnih sodišč, glede katerega ZSS v drugem odstavku 69b. člena ZSS izrecno dopušča večkratno podaljševanje mandatnega obdobja dodelitve. V obeh primerih gre za dodelitve, pri katerih sodniki v polnem obsegu še naprej opravljajo sodniško funkcijo.

Večina oblik instituta dodelitve sodnikov je tako že po samem zakonu začasne narave, kar je v prvi vrsti odraz zahteve po varstvu neodvisnosti in trajnosti sodniškega mandata. Hkrati je začasnost instituta dodelitve tudi odraz zahteve po pretoku znanja in izkušenj znotraj sodstva in širše v pravosodnem sistemu, česar pa ni mogoče doseči, če se ti instituti v praksi po pravilu izvajajo kot (dolgo)trajne rešitve.

Sodni svet je glede vprašanja trajanja dodelitev sodnikov, ki se izvajajo na podlagi ali ob smiselni uporabi 71. člena ZSS, na 117. seji 10. maja 2018 in 2. seji 6. 9. 2018 sprejel restriktivno stališče. Temeljna naloga sodnikov je, da sodijo. Predolga obdobja, ko sodnik zaradi izvrševanja drugih nalog ne sodi, pa lahko okrnijo njegove sposobnosti za učinkovito sojenje. Sodni svet zato šteje, da se dodelitve po 71. členu ZSS v pravilu lahko izvedejo le za en (3-letni) mandat; v primeru, ko je dodelitev odobrena zaradi izvedbe določenega projekta v navedenih organih, pa je možno praviloma enkratno podaljšanje mandata (tj. še za 3 leta).

V letu 2020 je Sodni svet odločil v 9 postopkih za dodelitev oziroma ponovno dodelitev sodnikov (3 iz leta 2019 in 6 iz leta 2020), pri čemer je bil:

- 1 sodnik (ponovno) dodeljen na Vrhovno sodišče,
- 2 sodnika na Ministrstvo za pravosodje,
- 2 sodnika na Upravno sodišče,
- 1 sodnik v specializiran oddelek okrožnega sodišča,
- 5 postopkov se je zaključilo neuspešno (bodisi z neizbiro bodisi zaradi umika predloga),
- v 2 postopkih Sodni svet ni izbral kandidata za 2 od 4 razpisanih mest.

Vsi sodniki (razen enega), ki so bili dodeljeni na druga sodišča, so bili v celoti oproščeni opravljanja sodniške službe, za dva sodnika, ki sta bila dodeljena na delo na Ministrstvo za pravosodje, pa je bilo na podlagi tretjega odstavka 71c. člena ZSS odločeno, da jima obveznosti iz sodniške službe v času dodelitve mirujejo.

Konec leta 2020 je ostalo odprtih še 6 postopkov za dodelitev sodnikov, vsi prejeti konec leta. Na dan 31. 12. 2020 je bilo na druga sodišča in organe skupno dodeljenih 20 sodnikov, kar je za 5 % več kot v predhodnem poročevalskem letu, in sicer:¹²

- 8 sodnikov na Vrhovno sodišče,
- 4 sodniki na Upravno sodišče,
- 4 sodniki na Ministrstvo za pravosodje in
- 4 sodniki na Sodni svet.

Tabela 17: Število dodeljenih sodnikov

	Število dodeljenih sodnikov	Razlika glede na stanje 31. 12. 2018 v %
31. 12. 2018	23	/
31. 12. 2019	19	-17,4
31. 12. 2020	20	-13,0

3.3.7 Mirovanja sodniške funkcije

Zakon določa, da sodniku v določenih primerih, ko je izvoljen ali imenovan na drugo funkcijo ali opravlja strokovna dela na drugih organih, sodniška funkcija ter vse pravice in dolžnosti iz sodniške službe mirujejo (40. člen ZSS), in sicer:

- če je izvoljen za predsednika republike, poslanca Državnega zbora, sodnika Ustavnega sodišča, sodnika mednarodnega sodišča ali na drugo mednarodno pravosodno funkcijo, predsednika vlade, varuha človekovih pravic oziroma njegovega namestnika, imenovan za ministra ali državnega sekretarja, predsednika ali namestnika predsednika komisije za preprečevanje korupcije,
- če je izvoljen za poslanca evropskega parlamenta, evropskega varuha človekovih pravic ali imenovan za člana Evropske komisije ali
- če je napoten v mednarodno civilno misijo ali mednarodno organizacijo ali opravlja strokovne naloge na mednarodnem sodišču ali stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri mednarodni organizaciji s področja človekovih pravic.

Obstoj mirovanja sodniške funkcije po 40. členu ZSS v praksi z odločbo ugotavlja Sodni svet, kljub temu, da ZSS in ZSSve izrecne določbe o tem nimata.

Sodni svet je v letu 2020 prejel in pozitivno odločil o enem predlogu za mirovanje sodniške funkcije zaradi imenovanja sodnika na mesto namestnika varuha človekovih pravic.

¹² V tej številki niso zajete dodelitve v specializirane oddelke, saj do tovrstnih dodelitev oziroma razporeditev prihaja tudi znotraj posameznih okrožij z letnim razporedom predsednika sodišča, zato podatki o tovrstnih dodelitvah, o katerih odloča Sodni svet, niso reprezentativni.

3.3.8 Druge odločitve v zvezi s položajem sodnikov

3.3.8.1 Predlogi za odpravo kršitev neodvisnosti

Sodni svet je na podlagi drugega odstavka 4. člena ZSS v letu 2020 sprejel eno odločitev v zvezi s predlogom sodnika za odpravo kršitev neodvisnosti, ki je bil vložen že v letu 2019. Obenem je prejel 3 nove tovrstne predloge zaradi domnevnih kršitev neodvisnosti, ki naj bi bile storjene z odločitvami nosilcev sodne uprave (tj. predsednikov sodišč). O predlogih do konca leta še ni bilo odločeno.

3.3.8.2 Pritožbe sodnikov

Sodni svet odloča o naslednjih pritožbah sodnikov:

- o pritožbah zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in zoper odločbo glede uvrstitve v plačni razred (25. člen ZSS),
- o pritožbah zoper odločitve o suspenzu (96. člen ZSS),
- o pritožbah zoper odločitve predsednika Vrhovnega sodišča o dodelitvi po 67. in 67a. členu ZSS.

3.3.8.2.1 Pritožbe po 25. členu ZSS

Po določilu 25. člena ZSS se lahko sodnik v roku 8 dni pritoži zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in zoper odločbo glede uvrstitve v plačni razred, o čemer odloča Sodni svet z dvotretjinsko večino vseh članov.

Za odločitve iz prejšnjega odstavka so v določenih primerih pristojni predsedniki sodišč (npr. uvrstitev v višji plačni razred na podlagi ocene za redno napredovanje), v nekaterih pa Sodni svet (npr. odločitev o imenovanju na sodniško mesto; odločitve o predlogih za hitrejše in izjemno napredovanje). V obeh primerih je o pritožbah sodnikov zoper navedene odločitve na podlagi 25. člena ZSS odločal Sodni svet, in sicer kot drugostopenjski pritožbeni organ zoper odločitve predsednikov sodišč in kot pritožbeni organ zoper lastne odločitve. Slednje je pomenilo, da je Sodni svet odločal tudi o pritožbah zoper lastne odločitve z isto (dvotretjinsko) večino, kot je prvotno odločitev sprejel.

Na 2. seji 6. 9. 2018 je Sodni svet sprejel stališče, da od sprejema ZSSve postopki v navedenih zadevah pred Sodnim svetom niso več dvostopenjski, temveč imajo sodniki zoper vse odločbe Sodnega sveta na voljo le sodno varstvo v upravnem sporu pred Vrhovnim sodiščem po določilu 36. člena ZSSve. Sodni svet šteje, da je ZSSve kot kasnejši zakon določilo 25. člena ZSS v delu, ki se nanaša na odločitve Sodnega sveta v zvezi s premestitvami oziroma imenovanji na sodniška mesta, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in glede uvrstitev v plačne razrede, derogiral. To pomeni, da od uveljavitve ZSSve na podlagi 25. člena ZSS Sodni svet še naprej odloča o pritožbah sodnikov zoper odločitve predsednikov sodišč, zoper odločitve Sodnega sveta iz 25. člena ZSS pa je dovoljen upravni spor pred Vrhovnim sodiščem.

V letu 2020 je Sodni svet prejel 9 pritožb sodnikov na podlagi 25. člena ZSS, in odločil o skupno 9 pritožbah (1, ki je bila vložena še v letu 2019, in 8, vloženi v letu 2020); glede 1 pritožbe (vložene v letu 2019) pa je sprejel odločitev, da se vloži zahteva za oceno ustavnosti četrtega odstavka 16. člena ZSPJS in postopek v zvezi s pritožbo do odločitve Ustavnega sodišča prekine. Konec leta 2020 sta tako ostali odprti dve pritožbi.

3.3.8.2.2 Pritožbe po 96. členu ZSS

Če je zoper sodnika uveden kazenski postopek zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja z zlorabo sodniške funkcije, mora predsednik Vrhovnega sodišča sodniku izreči začasno odstranitev iz sodniške službe (v nadaljnjem besedilu: suspenz). Če je zoper sodnika uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti, zaradi katere je sodnik lahko razrešen, predsednik Vrhovnega sodišča lahko izreče suspenz. O suspenzu predsednika Vrhovnega sodišča iz sodniške službe v primerih iz prejšnjih odstavkov odloči Sodni svet (95. člen ZSS).

Zoper odločitev o suspenzu, ki mora biti obrazložena, se sodnik lahko pritoži v petnajstih dneh od prejema odločbe na Sodni svet, predsednik Vrhovnega sodišča pa na Državni zbor (prvi odstavek 96. člena ZSS).

V letu 2020 je Sodni svet prejel in odločil o eni pritožbi in izrečeni suspenz potrdil.

3.3.8.2.3 Pritožbe po 67. in 67a. členu ZSS

Sodnik je lahko, tudi brez svoje privolitve, dodeljen, da opravlja sodniško službo na drugem sodišču istega ali nižjega položaja, za polni delovni čas ali za del polnega delovnega časa, če je to potrebno, da se omogoči redno izvajanje sodne oblasti pri sodišču; če je to potrebno, da se odpravijo zaostanki pri delu sodišča; če na sodišču, na katero je imenovan, zaradi začasnega zmanjšanelega pripada zadev ne more dosegati pričakovanega obsega dela (prvi odstavek 67. člena ZSS). O dodelitvi odloči predsednik Vrhovnega sodišča, na predlog predsednika sodišča, na katerega bo sodnik dodeljen, če to ni mogoče, pa na predlog predsednika sodišča višje stopnje (prvi odstavek 68. člena ZSS).

Sodnik, ki napreduje na višje sodniško mesto in ima v reševanju zadeve, ki so mu bile dodeljene v času opravljanja sodniške službe pred imenovanjem na razpisano višje sodniško mesto in so določene kot sodni zaostanek, je lahko pod pogoji iz 67. člena ZSS istočasno z imenovanjem na višje sodniško mesto dodeljen na prejšnje sodniško mesto. O dodelitvi odloči predsednik Vrhovnega sodišča na predlog predsednika sodišča, pri katerem sodnik opravlja sodniško službo pred napredovanjem na višje sodniško mesto (prvi in drugi odstavek 67a. člena ZSS).

Zoper odločitev predsednika Vrhovnega sodišča o dodelitvi po 67. in 67a. členu ZSS se dodeljeni sodnik lahko pritoži; o pritožbi odloči Sodni svet (drugi odstavek 68. člena in drugi odstavek 67a. člena ZSS).

V letu 2020 Sodni svet ni prejel nobene tovrstne pritožbe.

3.3.8.3 Sodniške štipendije

Sodnikom se lahko podelijo štipendije za podiplomski študij prava ter za specialistični študij prava v državi ali v tujini oziroma za strokovno usposabljanje na kakšnem drugem strokovnem področju, ki je povezano s sodniškim delom. Sredstva za sodniške štipendije se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije v okviru sredstev ministrstva, pristojnega za pravosodje (62. člen ZSS).

Štipendije se podeljujejo na podlagi razpisa ministrstva, pristojnega za pravosodje, ki zbere prijave in jih s svojim mnenjem posreduje Sodnemu svetu. Sodni svet odloči, katerim najboljšim kandidatom se glede na letna razpoložljiva sredstva za štipendije dodelijo štipendije (63. člen ZSS v zvezi z 11. alinejo 1. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve).

V letu 2020 Ministrstvo za pravosodje ni objavilo razpisa za sodniške štipendije, zato Sodni svet ni odločal o dodeljevanju štipendij sodnikom.

Tabela 18: Odločitve o položaju sodnikov v številkah

ZŠ	Odločitve	2017	2018	2019	2020	Razlika 2019/2020 v %
Izbirni postopki za vodstvena mesta						
1	Zaključeni postopki	16	18	14	18	29
2	Odločitve o imenovanju predsednikov sodišč	10	11	8	13	63
3	Odločitve o imenovanju podpredsednikov sodišč	5	5	5	4	-20
4	Predlogi DZ za imenovanje predsednika Vrhovnega sodišča	/	/	/	/	/
5	Predlog DZ za imenovanje podpredsednika Vrhovnega sodišča	/	1	/	/	/
6	Izbira in imenovanje predsednikov in podpredsednikov (2 + 3 + 4 + 5)	15	17	13	17	31
Razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč						
7	Zaključeni postopki	/	1	/	2	/
Izbirni postopki za sodniška mesta						
8	Število razpisov	21	37	30	19	-37
9	Število razpisanih prostih sodniških mest	27	54	42	34	-19
10	Zaključeni postopki	22	16	39	24	-38
11	Število izbranih kandidatov	24	26	52	36	-31
Razrešitve sodnikov ter prenehanja sodniške funkcije in službe						
12	Predlogi za razrešitev sodnikov	/	/	/	/	/
13	Ugotovitvene odločbe o prenehanju sodniške funkcije oz. službe	19	21	19	31	63
Druge odločbe o pravicah in obveznostih ter položaju sodnikov						
14	Odločbe o hitrejšem in izjemnem napredovanju	55	55	123	55	-55
15	Odločbe o dodelitvah sodnikov	4	10	12	6	-50
16	Odločanje o potrditvi negativne ocene	1	1	/	1	/
	a. Potrditev negativne ocene	/	1	/	/	/
	b. Ne potrditev negativne ocene	1	/	/	1	/
17	Odločitve o pritožbah in predl. sodnikov za odpravo kršitev neodvisnosti	/	3	1	12	1100
18	Mirovanja sodniške funkcije	2	/	/	1	/
19	Odločbe o nezdržljivosti sodniške funkcije	/	/	/	/	/
20	Zahteve za predčasno izdelavo ocene sodniške službe	/	5	33	12	-64
Odločbe o pravicah, obveznostih in pravnih koristi sodnikov (1 + 7 + 11 + 12 + 13 + 14 + 15 + 16 + 17 + 18 + 19 + 20)		121	138	254	174	-31

3.4 Delo Sodnega sveta na področju sodniške etike

Sodniki so dolžni spoštovati kodeks sodniške etike pri opravljanju sodniške službe in zunaj nje (53. člen ZSSve). Kodeks sodniške etike določa pravila za službeno in zasebno ravnanje in vedenje sodnikov zaradi varovanja neodvisnosti, nepristranskosti in poštenosti sodnikov ter ugleda sodniške službe. Gre za skupek elementarnih in prevladujočih moralnih norm o tem, kako naj sodnik ravna in se obnaša pri svojem delu in v zasebnem življenju, da bo izpolnil svoje sodniško poslanstvo in s tem opravičil zaupanje javnosti v sodstvo.

Na področju profesionalne sodniške etike ima Sodni svet naslednje pristojnosti:

- sprejem kodeksa sodniške etike (druga alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- imenovanje članov Komisije za etiko in integriteto (tretja alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- podaja zahteve za obravnavo zadeve pred Komisijo za etiko in integriteto (drugi odstavek 52. člena ZSSve).

Sodni svet je že 11. junija 2015 sprejel Kodeks sodniške etike, nato pa na sejah 3. septembra 2015 in 19. novembra 2015 imenoval pet članov Komisije za etiko in integriteto za mandatno obdobje 2015-2021.

V letu 2020 Sodni svet Komisiji za etiko in integriteto ni podal nobene zahteve za izdajo načelnega mnenja, priporočil ali smernic.

3.5 Delo Sodnega sveta na disciplinskem področju

Sodnik se mora službi posvečati s polno predanostjo in izpolnjevati svoje obveznosti po svojih najboljših močeh. Hkrati mora tudi pri uresničevanju svojih pravic vselej ravnati tako, da varuje nepristranskost in neodvisnost sojenja ter ugled sodniške službe (2. člen ZSS). Sodniku, ki svojih službenih dolžnosti ne opravlja vestno ter z naklepom ali iz malomarnosti krši sodniške dolžnosti, se lahko izreče disciplinska sankcija po postopku, ki je predpisan z zakonom (prvi odstavek 81. člena ZSS in 37. člen ZSSve).

V zvezi z disciplinsko odgovornostjo sodnikov ima Sodni svet naslednje pristojnosti (3. točka prvega odstavka 23. člena ZSSve):

- imenovanje disciplinskih organov,
- podaja pobud za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnike,
- izvršitev pravnomočno izrečene disciplinske sankcije zoper sodnika (če so izrečene disciplinske sankcije ustavitve napredovanja, znižanja plače ali premestitve na drugo sodišče),
- odločanje o ukrepu začasne odstranitve iz sodniške službe zoper predsednika Vrhovnega sodišča (suspenz),
- odločanje o pritožbi zoper odločitev predsednika Vrhovnega sodišča o ukrepu začasne odstranitve sodnika iz sodniške službe (pritožba zoper suspenz).

3.5.1 Imenovanje disciplinskih organov

Disciplinske organe (to so disciplinsko sodišče ter disciplinski tožilec in namestnik disciplinskega tožilca) imenuje Sodni svet za dobo štirih let z možnostjo ponovnega imenovanja (38. člen ZSSve).

Disciplinsko sodišče ima devet članov, in sicer tri člane Sodnega sveta, izmed katerih je eden predsednik, druga dva pa njegova namestnika, in šest sodnikov, od katerih sta dva vrhovna sodnika, dva višja sodnika in dva sodnika prve stopnje. Disciplinsko sodišče odloča v posamezni zadevi v senatu treh članov, izmed katerih sta najmanj dva sodnika. Predsednik senata je predsednik disciplinskega sodišča ali njegov namestnik, najmanj en od preostalih dveh članov pa mora biti sodnik z enakim položajem sodnika, kot ga ima sodnik, zoper katerega teče disciplinski postopek (prvi in drugi odstavek 40. člena ZSSve).

Disciplinski tožilec in namestnik disciplinskega tožilca sta vrhovna sodnika (drugi odstavek 39. člena ZSSve).

V letu 2020 sprememb v sestavi disciplinskih organov ni bilo.

3.5.2 Pobude za uvedbo disciplinskih postopkov zoper sodnike

Tudi v letu 2020 Sodni svet pobud za uvedbo disciplinskega postopka ni podajal.

Na 21. seji 30. 5. 2019 je bilo namreč sprejeto stališče, da se do odločitve Ustavnega sodišča o zahtevi za oceno ustavnosti prvega in drugega odstavka 40. člena ter prvega in drugega odstavka 45. člena ZSSve, ki jo je vložilo Vrhovno sodišče, ne podaja pobud za disciplinske postopke zoper sodnike. Vrhovno sodišče je konkretni sodni postopek, v katerem sodnik izpodbija odločitev disciplinskega sodišča, prekinilo do odločitve Ustavnega sodišča, ker ocenjuje, da so določbe ZSSve, po katerih je Sodni svet hkrati lahko pobudnik disciplinskega postopka in obenem po svojih članih razsodnik v teh postopkih, v nasprotju s prvim odstavkom 23. člena Ustave. V letu 2020 Ustavno sodišče o navedeni zahtevi še ni odločilo.

3.5.3 Izvrševanje izrečenih disciplinskih sankcij

Sodni svet v letu 2020 ni prejel nobenega predloga za izvršitev disciplinske sankcije na podlagi pravnomočnega in izvršljivega sklepa disciplinskega sodišča.

3.5.4 Suspenz

V letu 2020 je Sodni svet v enem primeru odločal o pritožbi sodnika zoper sklep podpredsednika Vrhovnega sodišča o začasni odstranitvi iz sodniške službe, ki je bil sprejet na podlagi četrtega odstavka 45. člena ZSSve.

3.5.5 Pobuda za spremembo zakonodaje

Sistem izvedbe disciplinskih postopkov zoper sodnike je v pristojnost disciplinskih organov Sodnega sveta prešel s sprejemom in uporabo ZSSve konec leta 2017. Po treh letih njihovega delovanja obstaja že kar nekaj prakse disciplinskih organov, na podlagi katere je možno prvo ovrednotenje prenovljene ureditve obravnavanega področja. V dosedanjem delu disciplinskih organov so se tako že pokazale določene pomanjkljivosti, nejasnosti oz. celo ustavna spornost nekaterih zakonskih določb, na podlagi česar je Sodni svet ocenil, da je na mestu razmislek o morebitnih spremembah in dopolnitvah tako materialne kot procesne ureditve obravnavanega področja. V zvezi s tem je na 49. seji 1. 10. 2020 sklenil, da bo pripravil izhodišča za spremembo določb ZSS in ZSSve, ki se nanašajo na disciplinske postopke zoper sodnike. Izhodišča so bila sprejeta na 59. seji 4. 3. 2021, posredovana Ministrstvu za pravosodje, Vrhovnemu sodišču in Slovenskemu sodniškemu društvu ter objavljena na spletni strani organa.¹³

Izhodišča vsebujejo predloge Sodnega sveta v zvezi z: disciplinskimi organi; sprožitvijo disciplinskega postopka; disciplinskimi kršitvami; disciplinskim postopkom v ožjem smislu; disciplinskimi sankcijami; posledicami disciplinskega postopka ter suspenzom.

Temeljni poudarki sprejetih Izhodišč so naslednji:

- odločitev zakonodajalca, da izvedbo disciplinskih postopkov zoper sodnike prepusti Sodnemu svetu kot neodvisnemu in samostojnemu ustavnemu organu *sui generis*, se je tudi v praksi izkazala za pravilno, saj je sestava disciplinskega sodišča, v katerem niso le sodniki, ampak tudi trije člani Sodnega sveta, v disciplinsko odločanje prinesla dodatno dimenzijo, t. j. zlasti širino, pa tudi kritičnost;
- ne glede na to, če bo Ustavno sodišče ugotovilo, da aktualna zakonska ureditev, po kateri ima pravico podati pobudo za uvedbo disciplinskega postopka tudi Sodni svet, ni v skladu z Ustavo, se Sodni svet zavzema za ohranitev te pravice, a na način, da pri odločitvi o vložitvi pobude v posameznem primeru že na podlagi zakona ne sodelujejo člani Sodnega sveta, ki so hkrati člani disciplinskega sodišča;
- v zvezi z morebitnim noveliranjem zakonske ureditve disciplinskih kršitev se Sodni svet zavzema za zmanjšanje nabora ravnanj, ki predstavljajo disciplinsko kršitev, saj morajo le-te biti predvidene le za najhujše kršitve sodniških dolžnosti. Hkrati je po stališču Sodnega sveta treba ravnanja, ki predstavljajo disciplinsko kršitev, ločiti od ravnanj, ki primarno sodijo na področje ocenjevanja sodniške službe;
- aktualna zakonska ureditev, ki predvideva, da lahko sodnik - disciplinski obdolženec, po opravljenem disciplinskem postopku, v katerem se smiselno uporabljajo določbe zakona o kazenskem postopku, zoper končni disciplinski sklep vložiti tožbo v upravnem sporu, pri čemer pa disciplinski tožilec te možnosti nima, je v praksi odprla precejšnje število vprašanj. Glede na to je Sodni svet v Izhodiščih predstavil več možnosti za bolj jasno in učinkovito ureditev navedenega instituta;
- zaradi spoštovanja načela sorazmernosti pri izreku disciplinske sankcije, se je Sodni svet zavzel za več zakonsko določenih možnosti v zvezi z disciplinskim sankcioniranjem;

¹³ Izhodišča sprememb in dopolnitev zakonskih določb, ki urejajo disciplinske postopke zoper sodnike, sprejeta na 59. seji 4. 3. 2021:
<http://www.sodni-svet.si/doc/disciplinski-organi/lzhodi%C5%A1%C4%8Da%20sprememb%20in%20dopolnitev%20zakonskih%20dolo%C4%8Db,%20ki%20urejajo%20disciplinske%20postopke%20zoper%20sodnike.pdf>

- Sodni svet je ugotovil, da so posledice disciplinskega postopka eden najbolj podnormiranih delov obravnavanega področja. Nujna je zakonska ureditev instituta izbrisa izrečene disciplinske sankcije iz evidence pravnomočnih disciplinskih zadev. Sodni svet pa je pripravil tudi nekaj konkretnih predlogov v zvezi z večjo transparentnostjo in javnostjo disciplinskih postopkov zoper sodnike.

3.6 Splošni akti

Sodni svet je na podlagi ZSSve in ZS dolžan sprejeti naslednje splošne akte:

- Kodeks sodniške etike (2. alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- Merila za izbiro kandidatov za sodniško mesto (1. alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- Merila za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe (1. alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- Navodila o načinu volitev personalnih svetov (prvi odstavek 35. člena ZS) in
- Poslovník Sodnega sveta (5. člen ZSSve).

Vsi naštetí akt so bili sprejeti in objavljeni na spletnih straneh Sodnega sveta že v predhodnih poročevalskih obdobjih.

V letu 2020 je zaradi izvajanja zaščitnih ukrepov spríčo epidemije COVID-19 in za zagotovitev nemotenega dela organa Sodni svet na 38. seji 19. 3. 2020 in 47. seji 3. 9. 2020 sprejel poslovniško določilo, na podlagi katerega je bilo omogočeno videokonferenčno izvajanje sej organa. Navedeno je organu omogočilo, da je v letu 2021 izvedel vseh 21 sej, predvidenih po planu, sprejetem na 30. seji 21. 11. 2019. Od tega je bilo prvih 5 sej še izvedenih v prostorih organa, ostalih 16 pa z uporabo spletnih platform.

Drugih sprememb in / ali dopolnitev obstoječih splošnih aktov v letu 2020 Sodni svet ni sprejel.

3.7 Zahteve za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov

Zakon o sodnem svetu je Sodnemu svetu podelil legitimacijo za vlaganje zahtev za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov, ki posegajo v ustavni položaj ali ustavne pravice sodstva (deseta alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve). Gre za pomemben mehanizem v sistemu zavor in ravnovesij za zaščito sodne veje oblasti v razmerju do zakonodajne veje oblasti.

Sodni svet je v letu 2020 podal tretjo zahtevo za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov, ki posegajo v ustavni položaj ali ustavne pravice sodstva, od uveljavitve ZSSve. Prvi dve zahtevi sta bili podani v letu 2019, in sicer za oceno ustavnosti drugega odstavka 74. člena in 76. a člena ZSS in za oceno ustavnosti Zakona o parlamentarni preiskavi (ZPPre) in Poslovníka o parlamentarni preiskavi (PoPP).

Na podlagi sklepa, sprejetega na 52. seji 12. 11. 2020, je Sodni svet v letu 2020 vložil še zahtevo za oceno ustavnosti četrtega odstavka 16. člena Zakona o sistemu plač v javnem

sektorju, saj ocenjuje, da ureditev, ki trajno posega v pravico sodnikov do napredovanja z uveljavitvijo odloženega učinka glede pravice do višje plače na način, da enači bistveno različne položaje sodnikov glede te pravice, brez razumnih in stvarnih razlogov povzroča neenakost med sodniki, kar lahko vpliva na njihov neodvisni položaj.

Ustavno sodišče je do sedaj odločilo le o zahtevi za oceno ustavnosti ZPPre in PoPP ter njuno neskladnost ugotovilo, kot je predlagal Sodni svet, in obenem razveljavilo Akt o parlamentarni preiskavi (Ur. l. RS, št. 46/2019), kolikor se nanaša na presojo pravilnosti konkretnih sodnih odločitev in ugotavljanje odgovornosti sodnikov za odločitve v konkretnih sodnih postopkih (Odločba z dne 7. 1. 2021, št. U-I-246/19-41).

3.8 Mnenja

Sodni svet je na podlagi 23. člena ZSSve in drugih področnih zakonov pristojen podati mnenje v naslednjih zadevah:

- mnenje k shemi organizacijskih enot sodišč,
- mnenje v postopku določitve števila sodniških mest na posameznem sodišču,
- mnenje k letnemu poročilu VSRS in ocena stanja v sodstvu,
- mnenje k predlogu finančnega načrta za sodišča,
- mnenje o odreditvi pripora oz. začetku kazenskega postopka zoper sodnika,
- mnenje državnemu zboru in ministrstvu o zakonih, ki urejajo sodišča in sodniško službo,
- mnenje na zahtevo ministra za pravosodje ali predsednika Vrhovnega sodišča,
- mnenje o kandidatih za sodnike mednarodnih sodišč,¹⁴
- mnenje o kandidatih za mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije¹⁵ in
- mnenje o številu pripravniških mest na sodiščih.¹⁶

V letu 2020 Sodni svet ni prejel zaprosila za podajo mnenja o shemi organizacijskih enot sodišč; mnenja v postopku določitve števila sodniških mest na posameznem sodišču; mnenja o kandidatih za mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije in mnenja o številu pripravniških mest na sodiščih.

V letu 2020 je Sodni svet:

- podal mnenje k Letnemu poročilu Vrhovnega sodišča o učinkovitosti in uspešnosti sodišč v letu 2019 ter oceno stanja v sodstvu v svojem letnem poročilu za leto 2019,
- mnenje k predlogu sprememb proračuna sodišč za leto 2021 in k predlogu proračuna sodišč za leto 2022,
- 2 mnenji o dovolitvi začetka kazenskega postopka zoper sodnika,
- 5 mnenj na zahtevo Ministrstva za pravosodje in posameznih sodišč,
- 3 mnenja v postopkih izbire kandidatov za sodnike mednarodnih sodišč,
- obravnaval skupno 24 zakonodajnih predlogov in se pri tem 9 krat opredelil do predlogov zakonskih sprememb in dopolnitev oziroma predlogov novih zakonov.

¹⁴ 6. člen Zakona o predlaganju kandidatov iz Republike Slovenije za sodnike mednarodnih sodišč

¹⁵ 15. člen Zakona o napotitvi oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije

¹⁶ 5. člen Zakona o pravniškem državnem izpitu

S strani zunanjih institucij postavljeni roki (Državni zbor, Ministrstvo za pravosodje ipd.) za pripravo mnenj k predlogom zakonov oz. za podajo mnenj o dokumentih pravne in organizacijske vsebine, tudi v letu 2020 niso bili vedno časovno sprejemljivi in dovolj dolgi, da bi lahko Sodni svet na rednih sejah oblikoval mnenje in ga pravočasno posredoval Državnemu zboru oz. institucijam, na kar Sodni svet še naprej opozarja.

Tabela 19: Mnenja Sodnega sveta

Mnenja Sodnega sveta	2019	2020	Razlika 2019/2020 v %
k shemi organizacijskih enot sodišč	/	/	/
v postopku določitve števila sodniških mest na posameznem sodišču	/	/	/
k letnemu poročilu VSRS in ocena stanja v sodstvu	1	1	0
k predlogu finančnega načrta za sodišča	1	1	0
o odreditvi pripora oz. začetku kazenskega postopka zoper sodnika	1	2	100
o zakonih, ki urejajo položaj sodišč in sodniško službo	17	9	-41
na zahtevo ministra za pravosodje ali predsednika Vrhovnega sodišča	2	5	150
o kandidatih za sodnike mednarodnih sodišč	3	3	0
o kandidatih za mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije	/	/	/
o številu pripravniških mest na sodiščih	/	/	/
Skupaj	25	21	-16

3.9 Načelna stališča o razmerah v sodstvu in položaju sodnikov

Pri reševanju zadev iz svojih pristojnosti Sodni svet sprejema tudi načelna stališča o razmerah v sodstvu in o položaju sodnikov (prvi odstavek 27. člena ZSSve). V letu 2020 je Sodni svet sprejel 24 načelnih stališč, kar je za 50 % več od predhodnega poročevalskega obdobja.

Tabela 20: Primerjava števila sprejetih načelnih stališč 2018, 2019 in 2020

	2018	2019	2020	Razlika 2019/2020 v %
število sprejetih načelnih stališč	4	16	24	50

3.9.1 Zadeve sodne uprave

Na 42. seji 21. 5. 2020 in 51. seji 29. 10. 2020 je Sodni svet sprejel stališče o razlagi drugega odstavka 62. člena Zakona o sodiščih glede veljavnosti potrdil o usposabljanju za vodstvena mesta v primeru ponovnega imenovanja.

a) »V konkretnem primeru, ko je sedanja predsednica sodišča usposabljanje za vodstveno mesto po drugem odstavku 62. člena Zakona o sodiščih opravila zgolj dobro leto dni pred imenovanjem namesto predsednice sodišča (v povezavi s takratnim imenovanjem na mesto podpredsednice sodišča), že opravljeno strokovno usposabljanje zadostuje oziroma šteje kot izpolnjen pogoj po drugem odstavku 62. člena ZS tudi glede (novega) imenovanja na mesto predsednice sodišča.«

b) »Sodni svet se pridružuje razlagi Ministrstva za pravosodje (št. 007-77/2018/35 z dne 12. 7. 2019) in predsednika Vrhovnega sodišča RS (št. Su 1093/2019 z dne 15. 10. 2019), po kateri (pod)predsedniku sodišča, ki je ponovno imenovan na vodstveno funkcijo, ni treba opraviti programa usposabljanja za vodstveno funkcijo v skladu z drugim odstavkom 62. člena Zakona o sodiščih, če je tovrstno usposabljanje predhodno že opravil. Predhodno opravljeno strokovno usposabljanje šteje kot izpolnjen pogoj po drugem odstavku 62. člena ZS tudi glede novega imenovanja. Ob tem pa Sodni svet poudarja, da ponovitev navedenega izobraževanja šteje tudi kot koristno obliko osvežitve znanj na tem področju, zato podpira morebitno prostovoljno udeležbo tudi za tiste, ki so navedene vodstvene funkcije že opravljali.«

3.9.2 Organizacija sodne veje oblasti in položaj sodstva v sistemu delitve oblasti

(1)

Na 42. seji 21. 5. 2020 je Sodni svet na zaprosilo Ministrstva za pravosodje zavzel stališče o primernosti prehajanja pravnih strokovnjakov med različnimi pravnimi poklici (odvetništvo, tožilstvo in sodniški poklic).

»Sodni svet ugotavlja, da zakonskih ovir za prehajanje med različnimi pravniškimi poklici ni. Tudi sicer pa prehajanju med pravniškimi poklici Sodni svet ne nasprotuje oziroma šteje, da je takšno prehajanje, tudi pri bodočem (pre)urejanju pravniškega državnega izpita, treba omogočiti. Navedeno je koristno za izmenjavo izkušenj in znanja med različnimi pravnimi strokovnjaki, kar bogati celoten pravosodni sistem v državi. Hkrati pa določen obseg prehajanja izkušenih pravnih strokovnjakov z drugih samostojnih poklicev in funkcij (odvetništvo, tožilstvo, profesura ...) v sodniški poklic preprečuje zaprtost sodnega sistema in zagotavlja, da se na sodniška mesta lahko kadruje najizkušenejše kandidate. Že sedaj pa so v različnih področnih zakonih predvidene varovalke za preprečevanje konflikta interesov, do katerega bi lahko prihajalo v primerih prehajanja pravnih strokovnjakov med različnimi pravnimi poklici. Tako je za prehod sodnikov v zasebni sektor poleg začasne prepovedi poslovanja po prenehanju funkcije z organom, v katerem je opravljal funkcijo (36. člen ZIntPK), določena tudi prepoved zastopanja strank v skladu s 5. členom ZOdv. Za nasprotni primer, ko npr. pravni strokovnjak preide iz tožilskega ali odvetniškega poklica v sodniški poklic, pa je v vseh procesnih zakonih predviden institut izločitve sodnika.«

(2)

Na 45. seji 18. 6. 2020 in 46. seji 2. 7. 2020 je Sodni svet ponovno izpostavil pomen sodelovanja Sodnega sveta in sodstva v postopkih sprejemanja in spreminjanja zakonodaje s področja pravosodja.

a) »Sodni svet ponovno opozarja, da so roki za podajo mnenj v fazah sprejemanja zakonodajnih predlogov nesorazmerno kratki in ne upoštevajo narave dela posameznih deležnikov v tem procesu, kar je zlasti pri tako pomembnih spremembah, kot so spremembe temeljnih procesnih zakonov, neproduktivno. Sodni svet zato mnenja o predlaganih zakonodajnih spremembah ne more podati.«

b) »Sodni svet ugotavlja, da v procesu sprejemanja novele KZ-1G v nasprotju z 9. alinejo 4. točke prvega odstavka 23. člena Zakona o sodnem svetu ni bil povabljen k sodelovanju v zakonodajnem procesu niti s strani ministrstva niti s strani Državnega zbora RS, kar je nesprejemljivo, saj sprejeta novela pomembno vpliva na delo in organizacijo sodišč.

Poleg tega se v zadnjem času prepogosto dogaja, da se zakonodajni predlogi Sodnemu svetu posredujejo v mnenje z roki, ki mu glede na organizacijo dela ne omogočajo vsebinske obravnave in sprejema mnenja.

Sodni svet zato ponovno opozarja, da sprejemanje zakonodajnih rešitev na način, ki ne omogoča tehtne strokovne razprave in v katerem se ne ocenijo posledice za delovanje sodstva, z vidika zagotavljanja vladavine prava in demokratičnih standardov modernih držav ni sprejemljivo.«

(3)

Na 47. seji 3. 9. 2020 se je Sodni svet opredelil do problematike financiranja sodišč in zagotavljanja pravice do sodnega varstva v času izrednih dogodkov.

»Sodni svet opozarja, da morajo biti za varstvo ustavne pravice do sodnega varstva, s tem pa tudi vladavine prava in obstoja demokracije, tudi v času izrednih dogodkov, kot je v tem trenutku stanje zaradi koronavirusne bolezni COVID-19, sodstvu zagotovljena zadostna sredstva za izvrševanje sodne oblasti, med njimi zlasti tudi za stroške sodnih postopkov (tj. stroškov za mediacije, izvedence, zagovornike po uradni dolžnosti, itd).«

(4)

Na 48. seji 17. 9. 2020 je Sodni svet podal izjavo glede problematike obremenjenosti Upravnega sodišča.

»V postopkih pred Upravnim sodiščem RS morata biti strankam zagotovljena tako človekova pravica do glavne obravnave kot tudi človekova pravica do sojenja v razumnem roku. Glede na to Sodni svet poziva, da:

- pristojni organi z vidika obremenitve Upravnega sodišča RS preučijo ustreznost obstoječe zakonodajne določitve nujnih postopkov, za katere je pristojno to sodišče;*
- Ministrstvo za pravosodje nemudoma pristopi k reševanju prostorske problematike tega sodišča;*
- pristojni organi temeljito preučijo potrebe po morebitnih novih sodniških mestih na navedenem sodišču.*

Sodni svet podpira tudi strokovno razpravo o morebitnih zakonodajnih spremembah na področju upravnega sodstva.«

3.9.3 Položaj, pravice in obveznosti sodnikov

(1)

Na 34. seji 9. 1. 2020 je Sodni svet sprejel stališče glede upoštevanja podatkov o disciplinskih postopkih pri ocenjevanju sodnikov.

»V skladu s 4. alinejo 4. člena Meril za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe se v ocenah sodniške službe ne smejo upoštevati in ne navajati podatki o morebitnih disciplinskih postopkih, ki se niso zaključili z ugotovitvijo sodnikove odgovornosti za disciplinsko kršitev in izrekom disciplinske sankcije.«

(2)

V zvezi s postopki za dodelitve sodnikov v druge organe ali na druga sodišča je Sodni svet na 37. seji 27. 2. 2020 in 45. seji 18. 6. 2020 sprejel izhodišča, po katerih naj bi se izvajali tovrstni postopki:

1. Pravočasnost predlaganja in izvedbe razpisov za dodelitve sodnikov

Bolj poglobljene in utemeljene odločitve terjajo več časa, zato mora imeti Sodni svet dovolj časa za presojo vseh okoliščin. Predlogi za ponovno dodelitev, bi zato morali biti vloženi šest mesecev ali najmanj tri mesece pred iztekom roka.

2. Ustrezna utemeljitev predstojnikov organov potreb po dodelitvi sodnika

Predlagatelji (ponovnih) dodelitev morajo podrobneje utemeljiti predlog, in sicer z natančnim opisom dela in nalog, ki naj bi jih opravljal dodeljeni sodnik; obrazložitev, zakaj je nujno, da naloge opravlja samo sodnik; in z mnenjem, koliko časa bi morala dodelitev trajati.

3. Sprotno spremljanje in prilagajanje trajanja dodelitev realizaciji nalog

Dodelitev in eventualna podaljšanja se morajo prilagajati realizaciji konkretne naloge. Prav tako je treba preveriti, ali ne bi, vsaj po določenem obdobju usposabljanja, lahko delo na projektu namesto sodnika opravljal ustrezno usposobljen strokovni sodelavec.

4. *Opredelitev predstojnika organa do stališča predstojnika matičnega sodišča sodnika*

Predlagatelj se mora opredeliti do stališča predstojnika »matičnega« sodišča, s katerega prihaja kandidat sodnik, saj sta predlog predlagatelja in stališče predstojnika matičnega sodišča pogostokrat različna.

5. *Razgovor s kandidati za razpisana mesta dodeljenih sodnikov*

Razmisliti bi bilo treba o praksi, da se s kandidatom, v prisotnosti predlagatelja, na Sodnem svetu opravi kratek razgovor, na katerem se obema predstavi stališča Sodnega sveta, tako da kasneje ne bi prihajalo do različnih tolmačenj in stališč Sodnega sveta, kar se je že dogajalo. V vsakem primeru pa bi bilo primerno opraviti razgovor s predlagateljem in kandidatom tedaj, ko gre za ponovno dodelitev po poteku triletnega obdobja.

(3)

Temeljni vir podatkov za ocenjevanje sodniškega dela so osebni spisi sodnikov (tretji, četrti in peti odstavek 31. člena ZSS). V osebni spis se med drugim tudi po odredbi Sodnega sveta lahko vnašajo podatki, pomembni za izdelavo ocene sodniške službe. Za zagotavljanje kakovosti dela sodišč in sodnikov (2. člen ZSSve) je zato Sodni svet na 38. seji 19. 3. 2020 sprejel splošno odredbo za vnašanje dokumentov in odločitev Sodnega sveta v osebne spise sodnikov (št. Su 98/2020-35 z dne 19. 3. 2020), ki jo je na 49. seji 1. 10. 2020 dopolnil (št. Su 327/29020-23 z dne 1. 10. 2020).

»Na podlagi petega odstavka 31. člena Zakona o sodniški službi se predsednikom sodišč posredujejo naslednji dokumenti in odločitve, ki jih Sodni svet v zvezi z delom in drugimi ravnanji sodnikov pridobi oziroma sprejme v okviru svojih pristojnosti, in se hkrati odreja njihov vnos v osebne spise sodnikov:

1. *Pravnomočne odločbe o položaju sodnikov:*

- a. *odločbe o predlogih za napredovanje;*
- b. *odločbe o premestitvah sodnikov;*
- c. *odločbe o dodelitvah sodnikov;*
- d. *odločbe o nezdržljivosti sodniške funkcije;*
- e. *odločbe o predlogih sodnikov za odpravo kršitev neodvisnosti;*
- f. *odločbe o potrditvi negativnih ocen;*
- g. *odločbe o znižanju plače, če se ugotovi, da sodnik ne izpolnjuje pogojev za napredovanje dvakrat zaporedoma;*
- h. *odločbe o pritožbah sodnikov zoper odločitve predsednikov sodišč o premestitvah, napredovanjih (25. člen ZSS);*
- i. *druge odločbe o pritožbah sodnikov (npr. o pritožbi predsednika sodišča zoper odločitev, da se mu zakonski rok za opravo usposabljanja za vodstveno funkcijo ne podaljša; o pritožbi glede dodelitve; o pritožbi zoper odločitev o suspenzu);*

2. Drugi akti:

- a. mnenje Državnemu zboru glede dovoljenja za pripor ali začetek kazenskega postopka zoper sodnika in potencialna pravnomočna sodba;
- b. poročilo o pregledu poslovanja v posamezni zadevi;
- c. pravnomočne odločbe disciplinskega sodišča o izrečenih disciplinskih sankcijah (stališče Sodnega sveta, sprejeto na 34. seji 9. 1. 2020);
- d. načelna mnenja Komisije za etiko in integriteto, s katerimi se ugotovi kršitev Kodeksa sodniške etike.«

(4)

Na 40. seji 16. 4. 2020 in 42. seji 21. 5. 2020 se je Sodni svet opredelil do položaja sodnikov v času epidemije.

»Sodni svet ugotavlja, da za napotitev na čakanje na delo sodnika ni ustrezne zakonske podlage. Namen določbe delovnega prava (138. člen ZDR-1) je ohranitev zaposlitve delavca, sodniška funkcija pa je po ustavi trajna (129. člen Ustave RS). Tudi interventni zakon pri urejanju čakanja na delo omenja le javne uslužbenke (tretji odstavek 70. člena ZIUZEOP, ki so lahko v primerljivem položaju z delavci), ne pa tudi funkcionarjev. Funkcionarji (tudi sodne veje oblasti) imajo lahko pravico do nadomestila plače le v nekaterih primerih odrejene karantene (prvi odstavek 70. člena ZIUZEOP) ali v primeru višje sile (drugi odstavek 70. člena ZIUZEOP). V skladu z izrecno določbo interventnega zakona, predstavlja epidemija višjo silo le za delavce (tretji odstavek 1. člena ZIUZEOP izrecno določa, da pomeni epidemija višjo silo le za III. Del, poglavje 1. »Delo in plačevanje prispevkov za socialno varnost«, podpoglavje 1.1 »Povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo in zaradi odsotnosti iz razloga višje sile ter oprostitev plačila prispevkov«). Omenjeni 70. člen ZIUZEOP, ki ureja položaj funkcionarjev, je umeščen v III. del, poglavje 9. »Plače in nadomestila plač ter premestitve v javnem sektorju«. Zato je višjo silo treba tolmačiti ozko, restriktivno. Pojasnilo 70. člena ZIUZEOP (MJU, št. 0100-222/2020/1, 15. 4. 2020) omenja odsotnost staršev zaradi varstva otrok, nemožnost prihoda na delo zaradi ustavitve javnega prevoza ali zaprtja mej s sosednjimi državami. Izvrševanje funkcije mora biti zaradi višje sile dejansko onemogočeno (drugi odstavek 70. člena ZIUZEOP). V odsotnosti višje sile, mora predsednik sodišča organizirati delovanje sodišča, ob upoštevanju vseh morebitnih posebnosti sodišča, tudi z uporabo sodobnih tehnologij in ob ustreznih varovalnih ukrepih sodnikov in sodnega osebja (notranje delovanje, zunanje delovanje v razmerju do strank delno ureja poseben zakon – ZZUSUDJZ). Tudi v primeru višje sile je treba varovati z ustavo zagotovljeno neodvisnost sodnika (125. člen Ustave) in sodnike v enakem položaju obravnavati enako. Nedopustno bi bilo morebitno razlikovanje med sodniki z uporabo omenjenih določb zgolj za nekatere, samovoljno izbrane sodnike. Z namenom odprave nejasnosti Sodni svet poziva predsednike sodišč, da mu posredujejo seznam sprejetih ali predvidenih ukrepov, ki bi lahko posegli v pravni položaj sodniške funkcije in neodvisnost sodnika. Vsak poseg v neodvisni pravni (in še posebej socialni) položaj sodnika je namreč takšne jakosti, da zahteva izrecno zakonsko podlago in vnaprej jasno določena merila morebitnih posegov.«

(5)

Sodni svet že dalj časa ugotavlja, da ena izmed oblik hitrejšega napredovanja sodnikov, tj. oblika hitrejšega napredovanja v višje nazive na istem sodniškem mestu, v praksi povzroča anomalije, ki ne delujejo v smeri spodbujanja učinkovitega in odgovornega sodstva.¹⁷

¹⁷ Letno poročilo sodnega sveta za 2019, stran 37-40: http://www.sodni-svet.si/doc/Letno_porocilo_2019.pdf

Posledično je Ministrstvu za pravosodje predlagal spremembo Zakona o sodniški službi, tako da se v sistemu napredovanj sodnikov ukine možnost hitrejšega napredovanja v višji sodniški naziv na istem sodniškem mestu po četrtem odstavku 34. a člena Zakona o sodniški službi (45. seja 18. 6. 2020).

(6)

Na 47. seji 3. 9. 2020 je Sodni svet podal pobudo za spremembo sistema imenovanja sodnikov v Državnem zboru.

»Sodni svet je že večkrat opozoril na neustreznost sistema imenovanja kandidatov za sodnike v Državnem zboru, kar še zlasti velja za sodnike Vrhovnega sodišča. Sodstvo potrebuje najboljše pravnike in pravnice, zato je nujno, da se strankarska politika umakne iz postopkov imenovanja sodnic in sodnikov.

Sodni svet podaja pobudo za spremembo Ustave in Zakona o sodniški službi, tako da se pristojnost za volitve oziroma imenovanje sodnic in sodnikov z Državnega zbora prenese na drug ustavni organ. V navedenih postopkih morajo biti na prvem mestu zagotovljena načela strokovnosti in transparentnosti.«

(7)

Na 48. seji 17. 9. 2020 je Sodni svet potrdil in dopolnil svoje stališče o evidentiranju prisotnosti sodnikov na delovnem mestu, ki ga je sprejel na 116. seji 12. 4. 2018.

»Sodni svet ponovno poudarja in izpostavlja, da je po njegovi oceni kakršnokoli časovno merjenje ali evidentiranje navzočnosti sodnikov na sodiščih neprimerno in nasprotuje tako položaju sodnikov, ki so izvoljeni nosilci oblasti, kot tudi visoki odgovornosti njihove funkcije in neodvisnemu položaju ter naravi sodniškega dela. Na tem mestu je ustrezna primerjava sodnikov s položajem nosilcev drugih dveh vej oblasti (poslancev, ministrov, predsednika vlade, predsednika republike), katerih dela in odgovornosti prav tako ni mogoče časovno opredeljevati.«

(8)

Na 53. seji 26. 11. 2020 je Sodni svet zavrnil idejo o ponovni uvedbi normativov za spremljanje dela sodnikov.

»Sodni svet nasprotuje ideji o ponovni uvedbi normativov za spremljanje dela sodnikov. Normativno merjenje sodnikovega dela ni v skladu z naravo dela sodnika, ki je visoko intelektualno in strokovno zahtevno, in visoko odgovornostjo sodniške funkcije. Obenem pa v preteklosti tudi ni učinkovalo pozitivno ne na kvaliteto dela sodnikov ne na zahtevo po reševanju sodnih zadev po vrstnem redu. Z vidika državljanek in državljanov je bolj kot številčna norma pomembno, da so vse zadeve rešene znotraj predvidenih časovnih okvirov oz. standardov. Namen ocenjevanja dela sodnikov je in mora ostati ohranjanje in dvig kakovosti sojenja, zato so statistični podatki v tem procesu lahko le podrejeni kazalci in jih je treba uporabljati skrajno previdno in ob ustrezni vsebinski razlagi. Obstoječi sistem ocenjevanja sodnikov ravnovesje med kvalitativnim in kvantitativnim pristopom ustrezno zagotavlja, saj Merila za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe že sedaj vključujejo tudi številčna merila, ki za oceno dela sodnikov zadoščajo.«

(9)

Na 54. seji 10. 12. 2020 je Sodni svet zavzel stališče o primernosti uporabe spletnih družbenih omrežij s strani sodnikov.

»Sodni svet pri svojem delovanju daje velik pomen politični neodvisnosti sodstva. Zato obsoja in obžaluje vsako dejanje sodnikov, ki v javnosti vzbuja videz politične pristranskosti sodnikov kot posameznikov ter sodstva kot celote. Obenem poudarja, da uporaba nespoštljivega izrazoslovja v komunikaciji sodnika, pa naj bo ta javna ali zasebna, ni v skladu z držo, ki pritiče funkciji in položaju sodnika. Ne glede na okoliščine in morebitno ravnanje drugih je sodnik dolžan pri izražanju in izmenjavi mnenj ves čas ohranjati dostojanstven in sodni funkciji primeren odnos. S tem namreč ne ohranja le lastnega dostojanstva, temveč tudi avtoriteto in ugled funkcije, ki jo opravlja in ki je nujna za normalno delovanje demokratične ureditve in svobode vsakega posameznika. Spletna družabna omrežja niso nekaj, pri čemer bi lahko uporabniki razumno računali na popolno zasebnost, zato morajo biti sodniki zadržani in dostojanstveni tudi pri uporabi spletnih družbenih omrežij ter se tudi v tem okolju ravnati v skladu s smernicami za javno in zasebno izražanje sodnikov, ki so podane v Komentarju Kodeksa sodniške etike.«

3.9.4 Stališča o konkretnih in aktualnih dogajanjih v zvezi s sodstvom doma in v tujini

(1)

Na 35. seji 23. 1. 2020 je Sodni svet sprejel stališče o pomenu neodvisnosti sodstva v zvezi z dogodki v Republiki Poljski.

»Neodvisnost sodstva v državah članicah Evropske unije je nujen pogoj za medsebojno zaupanje med sodniki držav članic in s tem za priznavanje sodnih odločb držav članic znotraj celotnega območja Evropske unije. S tem pa tudi za demokracijo in vladavino prava ter varstvo človekovih pravic in svoboščin v skupnem evropskem prostoru.

Sodni svet se zato pridružuje pozivu Izvršnega odbora ENCJ, da je dolžnost vseh in vsakogar v Evropski uniji, da po svojih močeh podprejo neodvisnost sodstva in sodnikov na Poljskem, ki jo zakonodajna veja oblasti z novimi predlogi zakonov in nespoštovanjem opozoril Evropske unije še naprej krni in ogroža.

Kot reakcija na sodbo Sodišča Evropske unije iz 19. novembra 2019, v kateri je le-to postavilo kriterije za oceno neodvisnosti sodišč v konkretnem poljskem primeru, je Spodnji dom poljskega parlamenta nedavno podprl predlog zakona, s katerim bi se kot nedopustno opredelilo nespoštovanje odločitev sodišč oziroma sodnih senatov, tudi tistih, ki niso v skladu s pravom EU, in uvedla disciplinska kršitev za sodnike, ki bi postavljali pod vprašaj veljavnost imenovanj na sodniška mesta.«

(2)

Na 36. seji 6. 2. 2020 je Sodni svet podal izjavo v zvezi z medijskimi objavami o postopku oblikovanja mnenja za kandidate za Splošno sodišče EU.

»Sodni svet ugotavlja, da v medijih dva kandidata, dr. Saša Sever in dr. Anže Erbežnik, ki ju Sodni svet ni podprl kot najprimernejša kandidata za mesto sodnice ali sodnika Splošnega

sodišča Evropske unije v Luksemburgu, brez argumentov širita dvome o zakonitosti in pravilnosti postopka oblikovanja mnenja o kandidatih za dve mesti kandidatki ali kandidatom za sodnici ali sodnika na Splošnem sodišču Evropske unije v Luksemburgu, ki ga je Sodni svet na podlagi prvega odstavka 6. člena Zakona o predlaganju kandidatov iz Republike Slovenije za sodnike mednarodnih sodišč (ZPKSMS) soglasno sprejel na 29. seji 7. 11. 2019.

V zvezi s tem Sodni svet ponovno poudarja, da je bila njegova presoja opravljena strokovno in zakonito, razlogi zanjo pa so razvidni iz mnenja, ki je bilo posredovano Predsedniku republike in je javno dostopno na spletnih straneh Sodnega sveta. Pogoji in kriteriji za oblikovanje mnenja Sodnega sveta so bili razvidni in javno objavljeni. Ob tem je treba poudariti, da je dr. Anže Erbežnik, ki ga Sodni svet tudi že v preteklem razpisu ni podprl kot najboljšega kandidata, mnenje Sodnega sveta tedaj izpodbijal v sodnem postopku pred Vrhovnim sodiščem, vendar je bil pri tem neuspešen.

Sodni svet je v svojem mnenju kot najprimernejše podprl profesorja gospodarskega in evropskega prava, ki je svoje delo in izkušnje razvijal v Republiki Sloveniji, na drugem razpisu pa kandidatko, ki jo odlikuje uspešno dolgoletno strokovno delo v praksi Splošnega sodišča EU ob neposrednem delu s sodniki tega sodišča, ter profesorja mednarodnega prava, ki se je s svojim odličnim znanstvenim in raziskovalnim delom uveljavil v mednarodnem okolju. Od ostalih kandidatov pa bi pričakovali ravnanje, ki ustreza dostojanstvu funkcije, za katero se potegujejo. Preusmerjanje pozornosti z dejstva, da je Sodni svet med prijavljenimi utemeljeno podprl priznane strokovnjake, ki bi bili lahko odlični kandidati za mesta sodnice oziroma sodnika Splošnega sodišča EU, z navajanjem delnih, neresničnih in iz konteksta iztrganih informacij, kljub morebitnem nestrinjanju in osebni prizadetosti posameznih drugih kandidatov ob tem, da jih Sodni svet ni podprl, ni ne dostojno in ne primerno. Prav tako je iz enakih razlogov povsem nedostojno obtoževanje „koruptivnega“ ravnanja Sodnega sveta pri oblikovanju soglasno sprejetega mnenja.

Na Sodnem svetu obžalujemo, da so bili postopki za sodnici ali sodnika Splošnega sodišča EU ponovno predmet neresničnih navedb in poskusov diskreditiranja. Tudi v tem postopku so se ponovno pojavljala nepodpisana pisma neznanih avtorjev (anonimke), ki so bila tokrat usmerjena predvsem v poskus diskreditiranja ene od kandidatki za to funkcijo in poskus pritiska na odločanje članov Sodnega sveta. To vodi do negativne selekcije. Lahko se zgodi, da se v bodoče na navedena zahtevna strokovna mesta ne bodo več prijavljali najboljši kandidatke in kandidati, ki ne bi želeli biti predmet tovrstnih obračunavanj. Taka ravnanja pa ne prispevajo ne k ugledu države ne k ugledu tistih, ki take informacije neutemeljeno širijo.«

(3)

Na 37. seji 27. 2. 2020 je Sodni svet sprejel stališče v zvezi s problematiko kazenskih postopkov zoper nekdanjega župana Mestne občine Maribor Franca Kanglerja.

»Na podlagi zakonsko opredeljenega poslanstva skrbeti za neodvisnost ter učinkovitost in odgovornost sodstva (2. člen Zakona o sodnem svetu) Sodni svet že nekaj časa, tj. od leta 2015, aktivno spremlja dogajanja, povezana s kazenskimi postopki, ki so se vodili na območju mariborskih sodišč zoper nekdanjega župana Mestne občine Maribor Franca Kanglerja in katerih problematika je trenutno predmet parlamentarne preiskave v Državnem zboru.

V zvezi z izpostavljenjo, tudi javno in politično problematizirano tematiko, je Sodni svet za zaščito neodvisnosti sodstva in sodnikov podal zahtevo za oceno ustavnosti normativnega okvira parlamentarne preiskave, na podlagi katere je Ustavno sodišče izvajanje konkretne parlamentarne preiskave začasno prekinilo do odločitve o zahtevi. Z vidika pristojnosti skrbeti za učinkovito in odgovorno sodstvo pa je preučil očitke o kršitvi pravice do zakonitega sodnika (zaradi domnevnega izigravanja pravil o dodeljevanju zadev v zvezi s prikritimi preiskovalnimi ukrepi) in pravice do sojenja v razumnem roku. Predsednika Višjega sodišča v Mariboru je že v letu 2017 pozval na podajo poročila o spoštovanju pravil Zakona o sodiščih in Sodnega reda glede dodeljevanja zadev, sedaj pa še o številu in vodenju vseh postopkov, ki so zoper Franca Kanglerja tekli na mariborskih sodiščih.

Sodni svet na podlagi predloženega poročila in posredovanih podatkov o poteku postopkov ugotavlja, da pri kazenskih postopkih zoper Franca Kanglerja niso bila kršena pravila o vrstnem redu dodeljevanja sodnikom in da so sodišča tekoče obravnavala posamezne zadeve, katerih trajanje ne odstopa od trajanja primerljivih kazenskih postopkov v državi. Na sodiščih s področja mariborskega višjega sodišča se je skupaj vodilo 9 postopkov zoper Franca Kanglerja na podlagi obtožnic in obtožnih predlogov Okrožnega državnega tožilstva v Mariboru. Od devetih je sedaj osem postopkov že zaključenih, ta, ki je še odprt, pa je bil s strani Vrhovnega sodišča delegiran na Okrajno sodišče v Novem mestu. V zvezi s tem Sodni svet posebej poudarja, da sodišča nimajo vpliva na število obtožnih aktov, ki so vloženi zoper posameznega obdolženca, in posledično na število postopkov, ki se vodijo. Slednje je v pristojnosti organov pregona, policije in tožilstva. Sodni svet zato podlage za nadaljnje ukrepanje v zvezi s temi postopki nima.

Dodatno pa Sodni svet še pojasnjuje, da ni pristojen ocenjevati posameznih, tako procesnih kot materialnih, odločitev sodnikov v konkretnih zadevah. Sodniki so pri sojenju neodvisni (125. člen Ustave RS) in uživajo materialno imuniteto, kar pomeni, da jih ni mogoče klicati na odgovornost za mnenje, ki ga podajo pri odločanju na sodišču (prvi odstavek 134. člena Ustave).«

(4)

Na 42. seji 21. 5. 2020 je Sodni svet podal izjavo v zvezi z objavami glede pisanja ministra za zunanje zadeve dr. Anžeta Logarja komisarju Evropske komisije za pravosodje z dne 4. 5. 2020 v zvezi s poročanjem Republike Slovenije Evropski komisiji za potrebe priprave prvega letnega poročila glede vladavine prava.

»Sodni svet se zavzema in spodbuja predstavnike vseh vej oblasti, da v bodoče v svojih izjavah in medsebojni komunikaciji uporabljajo konstruktiven, dostojanstven in argumentiran dialog, ki bo temeljil na vzajemnem spoštovanju in bo usmerjen v iskanje rešitev in izboljšanje delovanja vseh vej oblasti s ciljem boljšega življenja in delovanja vseh državljanov in državljanov ter drugih prebivalcev Republike Slovenije. Pavšalne kritike, ki temeljijo na subjektivnem dojemanju razmer, niso državnotvorne in ne pripomorejo k izboljšanju delovanja in ugleda države ter zaupanju v njene institucije ne pri nas in ne v tujini.«

(5)

Na 48. seji 17. 9. 2020 je Sodni svet podal izjavo glede odziva Vlade RS na osnutek poročila Evropske komisije o vladavini prava.

»Ker so se v medijih pojavile informacije o odzivu Vlade RS na osnutek poročila Evropske komisije o vladavini prava, je Sodni svet Ministrstvo za pravosodje zaprosil za posredovanje

navedenih dokumentov, ki pa jih do dne, ko je opravil 48. sejo, ni prejel. Ko bo Sodni svet prejel oba dokumenta, ju bo vsebinsko obravnaval, in na sejo v zvezi s tem na razgovor povabil ministrico za pravosodje in predsednika vrhovnega sodišča. Če držijo informacije, ki so jih objavili mediji, tj. da gre za dokumente z določeno stopnjo tajnosti „interno“, Sodni svet poziva Vlado RS, da z namenom, da se v skladu z načelom transparentnosti o zadevi opravi širša strokovna razprava, omenjeno oznako umakne. Ob tem Sodni svet tudi poudarja, da bi bilo neobičajno, če bi Vlada RS končna stališča v zvezi z osnutkom poročila Evropske komisije o pravosodju v Republiki Sloveniji sprejela brez seznanitve in izmenjave stališč med organi, ki so po Ustavi in zakonu za to pristojni.«

(6)

Na 49. seji 1. 10. 2020 je Sodni svet sprejel stališče o položaju poljskega sodnega sveta (KRS) v Evropski mreži sodnih svetov (ENCJ).

»Sodni svet ugotavlja, da poljski KRS ne izpolnjuje več pogojev za članstvo v ENCJ, saj ne izpolnjuje pogoja neodvisnega organa od izvršne in zakonodajne veje oblasti. Evropsko sodišče je v sodbi z dne 19. novembra 2019 določilo merila za oceno neodvisnosti sodstva, med katerimi je tudi neodvisnost organa v postopku izbire sodnikov. Z novimi predlogi zakonov in nespoštovanjem opozoril Evropske unije se na Poljskem še naprej krni in ogroža neodvisnost sodstva in sodnikov, kar ni v skladu s standardi ENCJ, ki odražajo skupne vrednote članic EU. Zaradi zagotavljanja neodvisnosti sodne veje oblasti mora biti sodstvu omogočeno sodelovanje v vseh fazah reformnih procesov, ki posegajo na področje njegovega delovanja. Celoten proces reforme sodnega sistema na Poljskem poteka brez ustreznega dialoga s predstavniki sodne veje oblasti (sodnim svetom in sodniki), kar je nedopustno in zaskrbljujoče. Sodni svet bo zato še naprej aktivno spremljal situacijo na Poljskem in se zavzemal za neodvisnost sodstva in sodnikov.«

(7)

Na 50. seji 15. 10. 2020 je Sodni svet sprejel stališče o poročilu Evropske komisije o vladavini prava.

»Sodni svet ocenjuje poročilo Evropske komisije o vladavini prava "Rule of Law 2019" kot realno. Poročilo v marsičem potrjuje oceno Sodnega sveta o stanju v slovenskem sodstvu in ustreznost priporočil Sodnega sveta v zadnjem letnem poročilu 2019. Potreba po krepitvi neodvisnosti sodstva v razmerju do zakonodajne in izvršilne veje oblasti se krepi v celotnem evropskem pravosodnem prostoru v obliki iskanja zakonodajnih in ustavnih rešitev, s katerimi se zmanjšuje politični vpliv nad sodstvom, in to tako v državah članicah s krajšo demokratično tradicijo kot v tistih, v katerih je neodvisnost sodstva tradicionalno visoko vrednotena.

V zvezi s tem Sodni svet že dalj časa opozarja na neustreznost sistema imenovanja kandidatov za sodnike v Državnem zboru, kar še zlasti velja za sodnike Vrhovnega sodišča, in se zavzema za čimprejšnji umik izvolitve sodnikov z Državnega zbora. Sodstvo potrebuje najboljše pravnike in pravnice, zato je nujno, da se strankarska politika umakne iz postopkov imenovanja sodnic in sodnikov.

Evropska komisija prav tako poudarja nujnost ustrezne kadrovske, finančne in organizacijske podpore sodstvu in neodvisnim organom, kot je sodni svet. Brez tega učinkovitega in neodvisnega sodnega varstva, kljub morebitno ustreznemu sistemskemu okviru, ni mogoče udeležiti. V tem pogledu sta v slovenskem sodstvu trenutno najbolj izpostavljena področja

upravnega sodstva in specializiranih oddelkov okrožnih sodišč za boj proti hujšim oblikam organiziranega kriminala, glede katerih v zadnjih zakonodajnih rešitvah niso bile ustrezno ovrednotene kadrovske, tehnične in organizacijske potrebe. Problematika kadrovske, organizacijske, tehnične in finančne podhranjenosti pa je že dalj čas prisotna tudi pri delu Sodnega sveta.«

(8)

Na 51. seji 12. 11. 2020 je Sodni svet sprejel stališče o 8. poročilu Komisije sveta Evrope za učinkovitost sodstva (CEPEJ) 2020 o evropskih pravosodnih sistemih.

»Sodni svet tudi na podlagi poročila CEPEJ 2020, kot v oceni stanja v sodstvu v Letnem poročilu Sodnega sveta 2019, ugotavlja, da je stanje v slovenskem sodstvu v primerjavi z drugimi, primerljivimi evropskimi državami dobro, se bo pa še naprej zavzemal za to, da se neodvisen položaj ter učinkovitost in odgovornost sodstva izboljšajo.

Dodatno ob tem Sodni svet iz poročila posebej izpostavlja pozitivno odstopanje slovenskega sodstva glede časa reševanja zadev na instančnih sodiščih. Na drugi strani pa Sodni svet ponovno opozarja tako Ministrstvo za pravosodje kot Vrhovno sodišče na potrebo po izvedbi primerjalne analize o tem, kaj so razlogi za to, da Slovenija po številu sodnikov izrazito negativno odstopa od evropskega povprečja. Oceniti je treba, ali so razlogi za tako stanje organizacijski in je mogoče število sodnikov zmanjšati z ukrepi znotraj sodstva ali pa gre za sistemsko problematiko, povezano s (pre)obsežnimi prisojnostmi sodišč, na kar sodišča ne morejo vplivati.

Opozoriti je treba tudi na več let trajajoče negativne kazalnike upravnega sodstva, kar je predvsem posledica stalnega povečevanja nalog in pristojnosti upravnega sodstva. Odstopanja so tudi pri plačnem položaju sodnikov, podaljšuje pa se tudi čas reševanja zadev tako na civilnem kot kazenskem področju. V poročilu je tudi ugotovljeno, da se premalo sredstev vlaga v informatizaciji sodstva. Vsem tem ugotovitvam bo tudi treba posvetiti posebno pozornost in sprejeti ustrezne ukrepe.«

3.9.5 Pristojnosti Sodnega sveta

Na 52. seji 12. 11. 2020 se je Sodni svet opredelil do okvira diskrecijske pristojnosti, ki jo uživa pri odločanju o predlogih za hitrejše napredovanje v višji naziv na istem sodniškem mestu.

»Pri razumevanju odločanja Sodnega sveta o napredovanjih sodnikov v višje sodniške nazive na istem sodniškem mestu je treba ločevati med zakonskimi pogoji za določeno vrsto napredovanja in diskrecijo, ki jo ima v zvezi s tem Sodni svet na podlagi Ustave in zakona. Šele ko so izpolnjeni zakonski pogoji za napredovanje v posameznem konkretnem primeru, nastopi polje diskrecije Sodnega sveta, ki je v tem, da presodi, kaj je v javnem interesu oziroma ali je v konkretni zadevi v javnem interesu, da sodnik napreduje. Ta presoja ne sme biti arbitrarna in samovoljna; v tem okviru pa je avtonomna (32. člen Zakona o sodnem svetu) in ni predmet sodne presoje (odločba Ustavnega sodišča RS, št. Up-757/19 z dne 20. 2. 2020). Pri sistemu napredovanj sodnikov je javni interes širši od zgolj osebne kariere sodnika. Cilj sistema napredovanj sodnikov ne more biti samo pozitivna osebna kariera posameznega sodnika. Javni interes zahteva, da Sodni svet pri odločanjih o napredovanjih upošteva tudi načelo enakosti pred zakonom med sodniki (enako plačilo za enako delo;

enakost pri uporabi kriterijev za ocenjevanje itd.) in zlasti skrb za učinkovito in odgovorno sodstvo.

Sodni svet se strinja, da se mora področje ocenjevanja in napredovanja sodnikov sistemsko preurediti, in sicer primarno tako, da bo položaj sodnikov že v osnovi ustrezal odgovornosti in naravi njihove funkcije in bo posebej napredovanje v višji sodniški naziv na istem sodniškem mestu služilo utemeljenim izjemam. Konkretna stališča in predloge Slovenskega sodniškega društva z dne 8. 10. 2020 pa bo podrobneje preučil in se do njih opredelil v postopku priprav sprememb Zakona o sodniški službi.»

3.10 Sodelovanje z drugimi organi in organizacijami v Republiki Sloveniji

V letu 2020 so predsednik, drugi člani Sodnega sveta, generalna sekretarka in dodeljeni sodniki sodelovali na sejah Mandatno volilne komisije Državnega zbora v zvezi z obravnavno predlogov Sodnega sveta za izvolitev in imenovanje kandidatov na prosta sodniška mesta ter predlogi za dovolitev kazenskega pregona zoper sodnike. Sodelovali so tudi na sejah Odbora za pravosodje Državnega zbora v zvezi z obravnavanimi predlogi zakonskih sprememb in dopolnitev s področja pravosodja ter položaja sodstva in Sodnega sveta v pravosodnem sistemu.

Predsednik, generalna sekretarka ter dodeljeni sodniki so se udeleževali tudi sej Državnega zbora, na katerih je Državni zbor odločal o predlogih Sodnega sveta za izvolitev in imenovanje sodnikov na sodniška mesta, ter svečanih zapriseg izvoljenih sodnikov pred predsednikom Državnega zbora.

Predsednik in podpredsednik sta se udeležila srečanja s Predsednikom Republike na temo potencialnih sprememb Ustave in sodniške zakonodaje v zvezi z imenovanji in izvolitvami sodnikov.

Sodni svet je 9. 1. 2020 organiziral tudi posvet o problematiki kriterijev pri ocenjevanju in napredovanju sodnikov, ki so se ga poleg predstavnikov Sodnega sveta udeležili predstavniki Vrhovnega sodišča in Ministrstva za pravosodje, predsedniki in predsednice višjih sodišč ter predstavniki personalnih svetov višjih sodišč.

Prav tako so se predsednik, člani, generalna sekretarka in dodeljeni sodniki udeleževali sestankov z relevantnimi ministrstvi (pravosodje, finance, javna uprava) in predsedniki sodišč ter različnih dogodkov v širšem pravosodnem prostoru (npr. Otvoritev sodnega leta 2020).

Tabela 21: Sodelovanje Sodnega sveta z drugimi organi

	2020
Odbor za pravosodje	1
Mandatno-volilna komisija	8
Zaprisege sodnikov	6
Seje Državnega zbora	6
Sestanki ministrstva	8
Drugi dogodki in srečanja	4
Skupaj	33

3.11 Mednarodno sodelovanje

Sodni svet skuša biti v okviru razpoložljivih finančnih in kadrovskih virov aktiven član evropskega pravosodnega prostora. Njegove mednarodne aktivnosti so zlasti povezane s sodelovanjem v Evropski mreži sodnih svetov (ENCJ), katere delovanje v pretežni meri podpira Evropska komisija.

3.11.1 Sodelovanje v Evropski mreži Sodnih svetov

V letu 2020 je Sodni svet postal član Izvršnega odbora ENCJ za čas dveh let (od 10. 6. 2020 do junija 2022). V njem ga zastopa predsednik dr. Erik Kerševan.

Skupščine ENCJ, ki je potekala 10. 6. 2020 so se udeležili predsednik dr. Erik Kerševan ter člana mag. Jana Petrič in Vladimir Horvat.

V letu 2020 je Sodni svet aktivno sodeloval tudi pri vseh projektih in konferencah ENCJ. Projektna skupina 1 se že več let kontinuirano ukvarja s tematiko Neodvisnosti in odgovornosti sodstva, Projektna skupina 2 proučuje vprašanje zaupanja javnosti v sodstvo in podobe sodstva v javnosti, tematika Projektna skupine 3 se nanaša na vprašanje možnosti/primernosti t. i. digitalnega sodstva, Projektna skupina »Effective remedies in times of emergency« pa je bila ustanovljena z namenom spremljanja položaja pravosodnih sistemov v času epidemije COVID in iskanja dobrih praks za zagotavljanje sodnega varstva tudi v času izjemnih dogodkov in situacij. Pri Projektu 1 sodeluje članica mag. Jana Petrič. Srečanji Projektna skupine 2 se je udeleževal član Vladimir Horvat. Član Projektna skupine 3 je predsednik Sodnega sveta dr. Erik Kerševan. Projekta Effective remedies in times of emergency pa sta se udeleževala dodeljena sodnika Alenka Klemenčič in Marko Češnovar. Vseh srečanji projektnih skupin, konferenc in generalne skupščine je bilo v letu 2020 9.

Med članicami ENCJ poteka sodelovanje tudi na področju izmenjave podatkov s področja zakonske ureditve in delovanja sodstva ter sodnih svetov. V letu 2020 je Sodni svet na podlagi zaprosil drugih članic ENCJ podal skupno 27 poročil s področja ustavne in zakonske ureditve in delovanja sodstva v Sloveniji ter Sodnega sveta (11 več kot v letu 2019).

Tabela 22: Mednarodna izmenjava podatkov 2018, 2019 in 2020

	2018	2019	2020	Razlika 2019/2020 v %
Izmenjava podatkov	13	16	27	68,8

3.11.2 Obiski tujih delegacij, organizacije mednarodnih srečanj

V letu 2020 se je Sodni svet dvakrat srečal s predstavniki Generalnega direktorata Evropske komisije za pravosodje in potrošnike na temo delovanja slovenskega pravosodnega sistema in položaja Sodnega sveta.

3.12 Sodno varstvo

3.12.1 Sodno varstvo zoper odločitve Sodnega sveta in njegovih delovnih teles

V postopkih pred Sodnim svetom se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ZSSve ne določa drugače (31. člen ZSSve). Zoper odločbe in sklepe Sodnega sveta je dovoljen upravni spor, v katerem odloča Vrhovno sodišče v senatu petih sodnikov (36. člen ZSSve). Tudi zoper odločbe disciplinskega sodišča je dopustno sodno varstvo po 36. členu ZSSve (43. člen ZSSve).

Sodni svet je v letu 2020 s 162¹⁸ odločbami in sklepi odločil o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov. Pred Vrhovnim sodiščem je bilo v letu 2020 vloženi le 7 tožb zoper odločitve Sodnega sveta oziroma 4 % vseh odločitev, in sicer:

- 2 tožbi neizbranih kandidatov za sodniška mesta,
- 4 tožbe zoper negativne odločitve o predlogih za napredovanje,
- 1 tožba zoper razrešitev predsednika sodišča.

Iz preteklih poročevalskih obdobj so v letu 2020 ostali odprti še 3 upravni postopki, in sicer eden po tožbi neizbrane kandidatke za sodniško mesto in dva po tožbi zaradi zavrnitve napredovanja. Skupaj je bilo v letu 2020 tako odprtih 10 upravnih postopkov zoper odločitve Sodnega sveta.

Vrhovno sodišče je odločilo v 9 postopkih, pri čemer je 4 tožbe zavrnilo, v 5 primerih pa je tožbam ugodilo in odločitev Sodnega sveta odpravilo.

Do konca leta 2020 je ostal odprt en upravni postopek.

¹⁸ Seštevek iz tabele 18 (zap. št. 6+11+13+14+15+16+17+18), brez zap. št. 20.

Tabela 23: Sodno varstvo zoper odločitve Sodnega sveta in njegovih delovnih teles v številkah v letu 2020

Vrsta odločitve	Odpri upravni spori iz preteklih let	Novi upravni spori	Zaključeni upravni spori	Potrjene odločbe (zavrnitev ali zavrženje tožbe)	Odpravljene odločbe
Kandidacijski postopki - sodniki	1 (2018)	2	2	2	/
Kandidacijski postopki – vodstvena mesta	/	/	/	/	/
Napredovanja	1 (2019) 1 (2017)	3	5	1	4
Negativne ocene	/	/	/	/	/
Dodelitve	/	/	/	/	/
Premestitve	/	/	/	/	/
Prenehanja funkcije / službe	/	/	/	/	/
Mirovanja	/	/	/	/	/
Nezdružljivost funkcije	/	/	/	/	/
Kršitve neodvisnosti	/	/	/	/	/
Disciplinske odločbe	/	/	/	/	/
Odločbe informacijskega pooblaščenca	/	/	/	/	/
Zadeve sodne uprave (razrešitev / suspenz)	/	1	1	1	/
Odločitev Sodnega sveta o pritožbi zoper odločbo predsednika sodišča	/	1	1	/	1
Skupaj	3	7	9	4	5

Tabela 24: Sodno varstvo primerjava s preteklim poročevalskim obdobjem

	2018	2019	2020	Razlika 2019/2020 v %
Novi upravni spori v posameznem letu	7	10	7	-30,0
Skupno število upravnih sporov v posameznem letu	8	13	10	-23,1
Zaključeni upravni spori	6	10	9	-10,0
a. Potrjene odločitve (zavrnitev ali zavrženje tožbe)	6	9	4	-55,6
b. Odpravljene odločitve	/	1	5	400
Odperti upravni spori ob koncu leta	2	3	1	-66,7

3.12.2 Tožbe Sodnega sveta

V letu 2020 Sodni svet ni vložil nobene tožbe.

3.13 Javnost delovanja in odnosi z javnostmi

3.13.1 Javnost delovanja

Sodni svet deluje po načelu javnosti. S svojim odzivnim in zakonsko skladnim delovanjem v zvezi s podanimi zahtevami po informacijah javnega značaja, korektnimi odnosi z javnostjo in urejeno spletno stranjo dokazuje, da je preglednost delovanja zanj prioriteta. Pomembno pa je, da so zahteve po transparentnosti in posledične rešitve v zvezi z zagotavljanjem preglednega in javnega delovanja posameznega organa skladne z naravo dela organa.

Sodni svet ni predstavniško (zakonodajno) telo, v katerem se usklajujejo različni družbeni interesi. Je organ, katerega poslanstvo je skrb za neodvisnost ter odgovorno in učinkovito delovanje sodstva. Njegove naloge so zato pretežno strokovne narave. Takšna pa je po Ustavi tudi njegova sestava. Člani Sodnega sveta so priznani strokovnjaki s področja pravosodnega sistema. Narava dela Sodnega sveta na sejah ima zato v pretežnem delu značaj strokovnega posvetovanja in usklajevanja, katerega rezultat so bodisi sprejeta strokovna stališča/mnenja o vprašanih, ki se tičejo sodstva, bodisi odločitve o položaju posameznih sodnikov. Velik del (mnogokrat pretežni del) dela Sodnega sveta na sejah pa se nanaša tudi na osebne podatke posameznikov, ki so predmet Zakona o varstvu osebnih podatkov, pri čemer pa pri tem ne gre vedno za proces odločanja o pravicah in obveznosti teh posameznikov.

Javnost in preglednost se zato zagotavljata prvenstveno skozi prost dostop do dokumentov v okviru Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (v nadaljevanju ZDIJZ); javnim objavljanim predvidenih sej in dnevnih redov, zapisnikov sej ter sprejetih odločitev; novinarskimi konferencami; zahtevi po obrazložitvi odločitev. Zaradi interesov izvajanja nalog Sodnega sveta ter krepite transparentnosti in pravne države lahko Sodni svet tudi odloči, da sejo ali del seje odpre za javnost (18. člen Poslovnika).

Nadalje se javnost zagotavlja z objavo splošnih aktov ter odločitev o imenovanjih sodnikov in prenehanju sodniške funkcije oziroma službe v Uradnem listu. Na spletni strani Sodnega

sveta so zainteresirani javnosti na voljo tudi splošni podatki o Sodnem svetu (predstavitev, sestava, poslanstvo, naloge, pristojnosti, način delovanj in kontaktni podatki).

3.13.2 Odnosi z javnostmi

Sodni svet ostaja prepoznaven dejavnik v sistemu organizacije državne oblasti. V letu 2020 so naloge s področja odnosov Sodnega sveta z javnostmi izvajali predsednik dr. Erik Kerševan in podpredsednik prof. dr. Grega Strban ter generalna sekretarka Maja Rozman. Generalna sekretarka je tudi pooblaščenka za dostop do informacij javnega značaja.

Sodni svet je v letu 2020 prejel 59 novinarskih vprašanj, povezanih z delom in odločitvami Sodnega sveta, kar je za 27 % manj kot v predhodnem poročevalskem obdobju. Na vsa novinarska vprašanja je tekoče (praviloma v dveh delovnih dnevih) odgovoril.

V letu 2020 je prejel 6 zahtev za dostop do informacij javnega značaja, pri čemer je bilo:

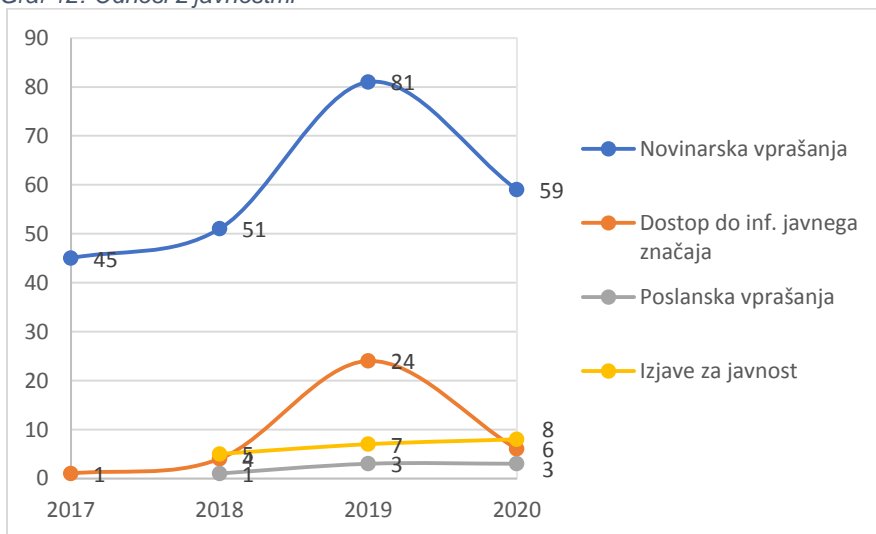
- v 5 primerih zahtevi ugodeno,
- v 1 primeru je bila zahteva zavrnjena.

V letu 2020 je Sodni svet prejel tudi 3 poslanska vprašanja in pripravil 3 odgovore. Podanih je bilo 8 izjav za javnost.

Tabela 25: Odnosi z javnostmi v številkah

	2017	2018	2019	2020	Razlika 2019/2020 v %
Novinarska vprašanja	45	51	81	59	-27
Dostop do inf. javnega značaja	1	4	24	6	-75
Poslanska vprašanja	/	1	3	3	0
Izjave za javnost	<i>ni podatka</i>	5	7	8	14

Graf 12: Odnosi z javnostmi

4 KOMISIJA ZA ETIKO IN INTEGRITETO

4.1 Predstavitev

Komisija za etiko in integriteto (v nadaljevanju komisija) je samostojno delovno telo Sodnega sveta (49. člen ZSSve in prvi odstavek 12. člena Poslovnika Sodnega sveta).

Komisijo sestavlja pet sodnikov. Člane imenuje Sodni svet, in sicer štiri izmed kandidatov, ki se na poziv prijavijo sami ali jih predlagajo sodišča ali drugi sodniki, in enega izmed članov Sodnega sveta (50. člen ZSSve).

Komisija je bila ustanovljena na podlagi novele Zakona o sodiščih (novela ZSL-L).¹⁹ Sodni svet je 11. junija 2015 sprejel Kodeks sodniške etike (v nadaljevanju kodeks), nato pa na sejah 3. septembra 2015 in 19. novembra 2015 imenoval 5 članov komisije za mandatno obdobje 6 let. 15. decembra 2015 je bila izvršena (prva) konstitutivna seja komisije.

V letu 2020 so bili člani komisije:

- mag. Nina Betetto, vrhovna sodnica svetnica in predsednica komisije v obdobju od 15. 12. 2015 do 15. 12. 2017, od 16. 12. 2017 do 15. 12. 2019 in od 16. 12. 2019 do 2. 9. 2021, ko se članom komisije izteče mandat,
- Janja Roblek, okrožna sodnica svetnica, predsednica Okrožnega sodišča v Kranju in namestnica predsednice komisije v obdobju od 15. 12. 2015 do 15. 12. 2017, od 16. 12. 2017 do 15. 12. 2019 in od 16. 12. 2019 do 16. 12. 2020,
- Jernej Kovše, okrajni sodnik svetnik, predsednik Okrajnega sodišča v Novi Gorici,
- mag. Jana Petrič, višja sodnica svetnica na Višjem sodišču v Kopru in
- Branko Reisman, višji sodnik svetnik, podpredsednik Višjega sodišča v Mariboru.

4.2 Pristojnosti in naloge

Komisija v okviru svojih pristojnosti prispeva h krepitvi profesionalne etične zavesti sodnikov in ugleda sodstva. Pri izvajanju svojega poslanstva upošteva in opozarja na etična načela kodeksa sodniške etike in druga etična načela, ki omogočajo, spodbujajo in zagotavljajo kakovostno delo sodišč in sodnikov ter ugled sodstva (drugi in tretji odstavek 2. člena Poslovnika Komisije za etiko in integriteto ter prvi in drugi odstavek 12. člena Poslovnika Sodnega sveta).

Kodeks, ki po določilu drugega odstavka 53. člena ZSSve zavezuje vse sodnike pri opravljanju sodniške službe in zunaj nje, je Sodni svet na podlagi drugega odstavka 65. člena ZSSve sprejel na 98. seji 1. junija 2017 in je objavljen na spletni strani Sodnega sveta.²⁰ Gre za vsebinsko enak dokument, ki ga je Sodni svet na podlagi novele ZS-L sprejel že na 55. seji 11. junija 2015.

¹⁹ Uradni list RS, št. 17/2015 z dne 13. 3. 2015

²⁰ <http://www.sodni-svet.si/#/kei/kodeks>

Komisija ima na podlagi prvega odstavka 49. člena ZSSve naslednje pristojnosti:

- sprejema načelna mnenja glede ravnanj sodnikov, ki pomenijo kršitev kodeksa,
- izdaja priporočila za spoštovanje pravil sodniške etike in integritete v skladu s kodeksom,
- sprejema smernice s področja sodniške etike in integritete v skladu s kodeksom in
- v sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju skrbi za izobraževanje in usposabljanje sodnikov na področju sodniške etike in integritete.

4.3 Delo

Kot samostojno delovno telo Sodnega sveta deluje komisija na sedežu Sodnega sveta. Način dela komisije je določen z ZSSve in Poslovnikom Komisije za etiko in integriteto (četrti odstavek 49. člena ZSSve). Poslovnik Komisije za etiko in integriteto (v nadaljevanju Poslovnik komisije) je objavljen na spletni strani Sodnega sveta.²¹

Finančna sredstva za delovanje ter strokovno-administrativno podporo komisiji zagotavlja strokovna služba (9. člen Poslovnika Sodnega sveta). Za tekoče izvajanje nalog komisije je v strokovni službi imenovan tajnik komisije, ki je dodeljeni sodnik in ki pripravlja gradiva za sejo; skrbi za tehnično izvedbo sej; pripravlja poročila, osnutke odločitev, mnenj, priporočil, smernic, mnenj in dopisov iz pristojnosti komisije; skrbi za izvajanje poslovnika; skrbi za izvajanje sprejetih sklepov komisije; skrbi za objavo odločitev in stališč komisije ter izvaja druga dela in naloge po navodilih predsednika in v skladu s sklepi komisije.

V letu 2020 je naloge tajnika komisije opravljala dodeljena okrožna sodnica svetnica Alenka Klemenčič.

4.3.1 Seje

Komisija dela in sprejema odločitve, mnenja in priporočila o zadevah iz svoje pristojnosti na sejah in dopisnih sejah (13. člen Poslovnika komisije). Sklici sej se skupaj z dnevnim redom objavljajo na spletni strani Sodnega sveta in intranetni strani sodišč (tretji odstavek 16. člena Poslovnika komisije). O sejah komisije se vodi zapisnik, ki se prav tako objavi na spletni strani Sodnega sveta in na intranetni strani sodišč (21. člen Poslovnika komisije).

V letu 2020 je imela komisija 6 sej, 5 rednih in 1 dopisno sejo, kar je primerljiva številka s predhodnim poročevalskim obdobjem (7 rednih sej v letu 2019). Večina sej se je zaradi zaščitnih ukrepov izvedla videokonferenčno. Dnevni redi in zapisniki sej so objavljeni na intranetni strani sodišč in na spletni strani Sodnega sveta.²²

4.3.2 Akti in aktivnosti

Komisija ureja splošna vprašanja iz svojih pristojnosti s smernicami in priporočili. Posamična ravnanja sodnikov presoja na podlagi vloženih pobud in zahtev z načelnimi mnenji. V sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju skrbi za izobraževanje in

²¹ <http://www.sodni-svet.si/#/kei/komisija>

²² <http://www.sodni-svet.si/#/kei> (izbira Predlogi dnevnih redov in zapisniki sej)

usposabljanje sodnikov na področju sodniške etike in integritete (49. člen ZSSve in 25. člen Poslovnika komisije).

4.3.3 Pobude in zahteve: načelna mnenja in smernice

Pobudo za obravnavo zadeve iz pristojnosti komisije lahko poda vsaka fizična ali pravna oseba. Komisija o sprejemu pobude v obravnavo odloči glede na to, ali gre za pomembno vprašanje iz pristojnosti komisije. Zahtevo za obravnavo zadeve iz pristojnosti komisije lahko podajo član komisije, član Sodnega sveta, predsednik Vrhovnega sodišča in minister. Komisija je zahtevo dolžna sprejeti v obravnavo (prvi in drugi odstavek 52. člena ZSSve).

V šestletnem obstoju je komisija izdala osemnajst načelnih mnenj: v letu 2015 eno, v letu 2016 šest, v letu 2017 tri, v letu 2018 dve, v letu 2019 pet in v letu 2020 eno načelno mnenje. Vsa načelna mnenja so v anonimizirani obliki objavljena na spletni strani Sodnega sveta (tretji odstavek 49. člena ZSSve).²³

V letu 2020 ni bilo vloženih zahtev za obravnavo zadev iz pristojnosti komisije, vloženih pa je bilo 12 pobud strank, kar je za 40 % manj kot v predhodnem poročevalskem obdobju.

Od 12 pobud je komisija 3 zadeve sprejela v obravnavo ter v 2 pobudah izdala načelno mnenje v letu 2021 in v 1 pobudi sprejela smernice v letu 2021. Od preostalih 9 pobud komisija 8 ni sprejela v obravnavo in je o tem stranke obvestila z obrazloženimi dopisi; z 1 pobudo se je zgolj seznanila.

V šestletnem obstoju je komisija sprejela tri smernice in 1 dopolnitev smernic: v letu 2018 dve, v letu 2019 eno in eno dopolnitev smernic. V letu 2020 komisija ni sprejela smernic ali priporočil. Vse smernice in dopolnitev smernic so v anonimizirani obliki objavljene na spletni strani Sodnega sveta.²⁴

4.3.4 Kodeks sodniške etike

Takoj po ustanovitvi je komisija pričela s pripravo smernic za etično ravnanje sodnikov. Sodni svet je sprejel Kodeks sodniške etike na 55. seji 11. junija 2015, komisija pa je pripravila in sprejela besedilo komentarja kodeksa na svoji 4. seji 19. aprila 2016. V komentarju je vsako načelo kodeksa pojmovno razdelano. Pri načelu neodvisnosti je glede na njegov pomen in za boljše razumevanje orisana tudi njegova kratka zgodovina. Vsako načelo ima nato kar se da izčrpno podane splošne smernice za sodnikovo vedenje, ki so za določena, najbolj problematizirana področja sodnikovega vedenja (tako pri izvrševanju sodne funkcije kot pri zunaj sodnih aktivnostih), še dodatno razdelana in orisana s predstavitev konkretnih primerov. Skozi celotno besedilo komentarja so sodnikom predstavljena tudi sredstva, s katerimi lahko rešujejo etične dileme v zvezi z njihovim vedenjem in ravnanjem (načelo sorazmernosti, objektivni in subjektivni test).

V začetku leta 2017 je bil komentar posodobljen in dopolnjen. Komisija je na 9. seji 29. 11. 2016 sklenila, da bo smernice etičnega vedenja sodnikov dopolnjevala in nadgrajevala naprej, predvsem na podlagi presoje konkretnih ravnanj sodnikov s sprejemanjem načelnih mnenj in nato na podlagi novih spoznanj spletno različico komentarja tudi v prihodnje

²³ <http://www.sodni-svet.si/#/ssvet/staliscalnOdlocitveMenu>

²⁴ <http://www.sodni-svet.si/#/kei/priporocila>

posodabljala in dopolnjevala. Komentar je bil v letu 2017 tudi lektoriran in preveden v angleški jezik. Obe različici (slovenska in angleška) sta objavljeni na spletni strani Sodnega sveta.²⁵ Na pobudo komisije je Sodni svet v letu 2017 komentar izdal tudi v knjižni obliki z naklado 1.800 izvodov. Knjižica je izraz zavedanja slovenskega sodstva o vlogi, ki jo ima za slovensko družbo, ter pripravljenosti prizadevati si za spremembe v lastnih vrstah v smeri neodvisnega, kakovostnega in učinkovitega izvrševanja sodne veje oblasti. Poleg praktične vrednosti ima tudi simbolni pomen. Kodeks namreč ni samo vodilo in pomoč sodnikom pri reševanju etičnih dilem, s katerimi se srečujejo v poklicnem in zasebnem življenju. Namenjen je tudi širši (strokovni in laični) javnosti, ker na eni strani pojasnjuje, kaj lahko pričakuje od sodnikov, na drugi strani pa želi z zapisom poklicnih etičnih načel utrditi zaupanje v sodstvo in ugled tega poklica.²⁶ Sodni svet je zato na pobudo komisije knjižico izročil ne le vsem sodnikom in sodiščem, ampak tudi ključnim deležnikom državne oblasti in pravosodja, pravnim fakultetam in univerzitetnim knjižnicam ter Narodni in univerzitetni knjižnici v okviru zakonske dolžnosti izročitve obveznega izvoda publikacije.

V novembru 2018 je bila izdana tudi knjižna oblika angleške komentarja kodeksa z naklado 100 izvodov. Knjiga ima med drugim simbolni pomen za slovensko sodstvo, zato je lahko primerno darilo ob posebnih priložnostih (obiski tujih delegacij sodišč in drugih organov).

4.3.5 Izobraževanje in usposabljanje sodnikov

V okviru pristojnosti komisije v sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju (v nadaljevanju CIP) skrbeti za izobraževanje in usposabljanje sodnikov na področju sodniške etike in integritete so člani komisije v letu 2019 na temo sodniške etike na različne načine sodelovali v več izobraževalnih programih CIP in dogodkih drugih deležnikov.

Predsednica komisije mag. Nina Betetto je o etiki pravniškega poklica predavala na izobraževanju za pravniški državni izpit in na izobraževanju za predsednike sodišč v okviru CIP ter sodelovala pri pripravi HELP e-izobraževanja o etiki sodnikov, tožilcev in odvetnikov (v post-produkciji).

4.3.6 Pilotni projekt svetovalca sodnikom za etična vprašanja

V letu 2020 je pri komisiji potekal Pilotni projekt svetovalca sodnikom za etična vprašanja, ki ga je na pobudo komisije na 27. seji 3. 10. 2019 potrdil Sodni svet.²⁷ Za svetovalca je bil imenovan upokojeni vrhovni sodnik svetnik Janez Vlaj.

Svetovalec je avtonomen subjekt, ki sodnikom svetuje glede etičnih vprašanj, s katerimi se srečujejo pri opravljanju sodniške funkcije in v zasebnem delovanju. Pri svojem delu je samostojen in neodvisen, njegove pristojnosti pa so omejene na pisno ali ustno svetovanje,

²⁵ Slovensko besedilo:

http://www.sodni-svet.si/images/stories/Kodeks_sodniske_etike_komentar_sept_2017.pdf

Angleški prevod:

http://www.sodni-svet.si/images/stories/Kodeks_sodniske_etike_komentar_ang_sept_2017.pdf

²⁶ Tako je opredelilo poslanstvo kodeksa že Slovensko sodniško društvo ob sprejemu Kodeksa sodniške etike v okviru društva v letu 2001.

²⁷ <http://www.sodni-svet.si/doc/kei/pravilnik-o-delu-svetovalca-sodnikom-za-eticne-zadeve-A.pdf>

dajanje informacij v zvezi z etičnimi standardi in strokovno pomoč. Svetovalec ne predlaga konkretnih rešitev niti ne sprejema zavezujočih odločitev. Med njim in sodnikom, ki se obrne nanj za nasvet, pa vlada zaupno razmerje.

V letu 2020 je svetovalec sicer prejel le eno vprašanje sodnikov s področja etičnih dilem. Ker pa je poročevalsko leto zaznamovala epidemija COVID, ki je tudi močno omejila poslovanje sodišč in s tem delo sodnikov, je komisija ocenila, da bi bilo zaradi celovite ocene o smiselnosti in učinkovitosti treba pilotni projekt podaljšati vsaj še za eno leto, čemur je Sodni svet sledil in le-tega podaljšal za eno leto, tj. do 31. 12. 2021. Obenem je bil za to obdobje podaljšan tudi mandat sedanjemu svetovalcu upokojenemu vrhovnemu sodniku svetniku Janezu Vlaju.

4.3.7 Splošni akti

V letu 2020 komisija ni sprejela niti dopolnjevala ali spreminjala splošnih aktov iz svoje pristojnosti.

4.4 Javnost delovanja in odnosi z javnostmi

4.4.1 Javnost delovanja

Komisija deluje po načelu javnosti. Javnost njenega dela se zagotavlja zlasti z objavami na spletni strani Sodnega sveta in intranetni strani sodišč, z novinarskimi konferencami, udeležbami na javnih in strokovnih srečanjih, publikacijami ter izdajanjem informacij javnega značaja v skladu z zakonom, ki ureja dostop do informacij javnega značaja (36. člen Poslovnika komisije).

Komisija ima na spletni strani Sodnega sveta urejeno svojo stran (Etika in integriteta), kjer so zainteresirani javnosti na voljo podatki o komisiji (predstavitev in sestava; poslanstvo in naloge; način delovanja; kontaktni podatki), sprejeti akti in predstavljeni pomembnejši (domači in tuji) dokumenti s področja sodniške etike, skupaj z ustreznimi povezavami.²⁸

Na spletni strani Sodnega sveta so objavljeni dnevni redi in datumi sej, zapisniki sej, sprejeti akti z obrazložitvami, Kodeks sodniške etike in komentar kodeksa (v slovenski in angleški različici), Poslovnik komisije ter drugi pomembnejši dokumenti in podatki. Dnevni redi in datumi sej ter zapisniki sej se objavljajo tudi na intranetni strani sodišč.

V skladu z nalogo skrbeti za izobraževanje sodnikov s področja etike komisija poleg objavljanja sprejetih aktov na spletnih straneh Sodnega sveta in intranetni strani sodišč o sprejemu načelnih mnenj, smernic in priporočil sodnike periodično (praviloma na vsake tri mesece) obvešča tudi prek elektronskih naslovov uradov sodišč (39. člen Poslovnika komisije). V letu 2020 je komisija obvestila sodišča in sodnike o sprejemu načelnih mnenj, smernic in priporočil enkrat.

Poleg tega je komisija Sodnemu svetu predlagala, da se v primeru sprejetega načelnega mnenja, s katerim se ugotovi kršitev kodeksa, odredi vnos načelnega mnenja v osebni spis

²⁸ <http://www.sodni-svet.si/#/kei/>

sodnika (peti odstavek 31. člena ZSS). Sodni svet je soglašal s predlogom komisije, zato je splošno odredbo za vnašanje dokumentov in odločitev Sodnega sveta v osebne spise sodnikov dopolnil tako, da se sedaj predsednikom sodišč posredujejo tudi načelna mnenja komisije, s katerimi se ugotovi kršitev kodeksa in se hkrati odreja njihov vnos v osebne spise sodnikov.²⁹

4.4.2 Odnosi z javnostmi

V letu 2020 komisija ni prejela zahtev po ZDIJZ, niti novinarskih vprašanj po Zmed.

Tabela 26: Komisija za etiko in integriteto v številkah

	2019	2020	Razlika 2019/2020 v %
Seje	7	6	-14
Vložene zahteve	1	0	-100
Obravnavane zahteve	1	0	-100
Vložene pobude	20	12	-40
Obravnavane pobude	6	3	-50
Načelna mnenja	5	1	-80
Smernice in priporočila	2	0	-100
Zahteve po ZDIJZ in Zmed	13	0	-100

²⁹ Dopolnitev splošne odredbe za vnašanje dokumentov in odločitev Sodnega sveta v osebne spise sodnikov dostopna na: http://www.sodni-svet.si/doc/Stalisce_polozej_49_seja_1_10_2020.pdf

5 DISCIPLINSKI ORGANI

Uveljavitev in pričetek uporabe določb ZSSve je konec leta 2017 prinesla bistvene spremembe na področju izvedbe disciplinskih postopkov zoper sodnike. Spremembe se nanašajo tako na imenovanje in razrešitev disciplinskih organov kot na sam disciplinski postopek. Do pričetka uporabe določb ZSSve 20. 11. 2017 je bil disciplinski postopek v celoti urejen v ZSS. Pristojnost za vodenje disciplinskih postopkov je bila podeljena sodstvu. ZSSve pa je vodilno vlogo pri vodenju disciplinskih postopkov podelil Sodnemu svetu kot neodvisnemu in samostojnemu organu. S tem je bila dana posebna teža zagotavljanju neodvisnosti disciplinskih postopkov, posledično pa tudi povečanju oz. krepitvi zaupanja v sodstvo. ZSS še vedno vsebuje materialnopravne določbe glede disciplinske odgovornosti sodnikov in disciplinskih sankcij, ki se lahko izrečejo sodnikom.

Od pričetka uporabe določb ZSSve pri Sodnem svetu delujejo disciplinsko sodišče, disciplinski tožilec in njegov namestnik. Disciplinski organi imajo sedež pri Sodnem svetu, ki zagotavlja finančna sredstva, strokovno in administrativno pomoč ter druge pogoje za njihovo delo (42. člen ZSSve).

5.1 Predstavitev

Disciplinski organi so disciplinski tožilec in namestnik disciplinskega tožilca ter disciplinsko sodišče (prvi odstavek 38. člena ZSSve). Disciplinski organi so pristojni za izvedbo disciplinskih postopkov zoper sodnike in delujejo po postopku, ki je predpisan z zakonom. Pri svojem delu so neodvisni (14. člen Poslovnika).

5.1.1 Disciplinsko sodišče

Disciplinsko sodišče ima devet članov. Trije člani so imenovani izmed članov Sodnega sveta. Eden izmed njih je predsednik sodišča, preostala dva sta njegova namestnika. Šest članov disciplinskega sodišča je imenovanih izmed sodnikov, ki jih predlaga občna seja Vrhovnega sodišča. Dva izmed njih sta vrhovna sodnika, dva višja sodnika in dva prvostopenjska sodnika (40. člen ZSSve).

V letu 2020 so bili člani disciplinskega sodišča (mandat 2017-2021):

- mag. Emil Zakonjšek, odvetnik in član Sodnega sveta, predsednik disciplinskega sodišča,
- Andrej Rozman, notar in član Sodnega sveta, namestnik predsednika disciplinskega sodišča,
- prof. dr. Saša Prelič, član Sodnega sveta, namestnik predsednika disciplinskega sodišča,
- mag. Tatjana Steinman, vrhovna sodnica na Vrhovnem sodišču, članica disciplinskega sodišča,
- Tomaž Pavčnik, vrhovni sodnik na Vrhovnem sodišču, član disciplinskega sodišča,
- Maja Baškovič, višja sodnica na Višjem sodišču v Ljubljani, članica disciplinskega sodišča,
- Mara Bristow, višja sodnica svetnica na Višjem sodišču v Kopru, članica disciplinskega sodišča,

- Mojca Hode, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Novem mestu, članica disciplinskega sodišča in
- Janez Zeilhofer, višji sodnik na Okrožnem sodišču v Mariboru, član disciplinskega sodišča.

5.1.2 Disciplinski tožilec

Disciplinskega tožilca in njegovega namestnika je na predlog občne seje Vrhovnega sodišča imenoval Sodni svet z dvotretjinsko večino vseh članov Sodnega sveta. Disciplinski tožilec in njegov namestnik sta bila imenovana iz vrst vrhovnih sodnikov (38. in 40. člen ZSSve).

V letu 2020 je funkcijo disciplinske tožilke opravljala vrhovna sodnica Marjeta Švab Širok, funkcijo namestnika disciplinske tožilke pa vrhovni sodnik Mitja Kozamernik.

5.2 Pristojnosti in naloge

5.2.1 Pristojnosti in naloge disciplinskega tožilca

Pobudo za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika lahko disciplinskemu tožilcu podajo predsednik sodišča, na katerem sodnik opravlja sodniško funkcijo, predsednik neposredno višjega sodišča, predsednik vrhovnega sodišča, minister za pravosodje in Sodni svet.³⁰ Na njeni podlagi lahko disciplinski tožilec zoper sodnika pred disciplinskim sodiščem (1) vloži obrazložen predlog za izrek disciplinske sankcije; (2) sodišču predlaga opravo posameznih preiskovalnih dejanj; (3) presodi in odloči, da zoper sodnika disciplinskega postopka ne bo uvedel, o čemer je dolžan obvestiti pobudnika; ali (4) zavrže prejeto pobudo za uvedbo disciplinskega postopka. Če se disciplinski tožilec z uvedbo disciplinskega postopka ne strinja, lahko pobudnik vztraja pri svoji pobudi. V tem primeru o dokončni uvedbi disciplinskega postopka zoper sodnika odloči senat disciplinskega sodišča.

5.2.2 Pristojnosti in naloge disciplinskega sodišča

Disciplinsko sodišče je pristojno za izvedbo oziroma za odločanje v treh različnih disciplinskih postopkih zoper sodnike. Disciplinski postopek, ki je pred sodiščem najpogostejši, se prične, ko disciplinski tožilec zoper sodnika na disciplinsko sodišče vloži obrazložen predlog za izrek disciplinske sankcije. V tem postopku disciplinsko sodišče odloča v senatu treh sodnikov. Predsednik senata je predsednik disciplinskega sodišča ali namestnik predsednika disciplinskega sodišča. Sestavo senata določi predsednik disciplinskega sodišča in pri tem upošteva zakonske zahteve glede sestave senata ter letni razpored dela sodnikov disciplinskega sodišča, ki je bil od leta 2017 zaradi sprememb članstva trikrat spremenjen, in sicer dvakrat v letu 2018 in enkrat v letu 2019. S tem se zagotavlja pravica do naravnega sodnika tudi v disciplinskih postopkih, ob enakomerni obremenjenosti disciplinskih sodnikov.

³⁰ O tem, ali je Sodni svet lahko pobudnik ali ne, je v temu presoja pred Ustavnim sodiščem, saj je Vrhovno sodišče je v zadevi U 2/2018-6 dne 19. 6. 2018 postopek v upravnem sporu prekinilo in na Ustavno sodišče podalo zahtevo za presojo ustavnosti prvega in drugega odstavka 40. člena ter drugega in tretjega odstavka 45. člena ZSSve, o kateri pa še ni odločeno (U-I-445/2018).

V teh postopkih disciplinsko sodišče odloči o disciplinski odgovornosti sodnika in o izreku disciplinske sankcije. Disciplinsko sodišče postopek vodi na podlagi določb ZSSve, ob smiselni uporabi določb Zakona o kazenskem postopku. Materialne določbe za odločanje sodišča glede disciplinske odgovornosti, disciplinskih sankcij in zastaranja so podane v ZSS, ob subsidiarni uporabi nekaterih določb Kazenskega zakonika. Tovrsten disciplinski postopek se zaključi bodisi z izrekom disciplinske sankcije, z oprostitvijo obtožbe disciplinske kršitve, z zavrnitvijo predloga za izrek disciplinske sankcije ali s sklepom o ustavitvi postopka. Zoper odločitev disciplinskega sodišča ima le sodnik na voljo sodno varstvo v upravnem sporu pred Vrhovnim sodiščem (prim. sklep Vrhovnega sodišča, št. U 4/2019-23 z dne 10. 9. 2019).

Druga vrsta disciplinskih postopkov, ki jih vodi disciplinsko sodišče, so postopki zaradi oprave posameznih preiskovalnih dejanj. Te postopke vodijo disciplinski sodniki posamezniki, ki jih, skladno s sprejetim letnim razporedom dela sodišča, določi predsednik disciplinskega sodišča. Postopki so končani, ko sodišče opravi preiskovalna dejanja, ki jih predlaga disciplinski tožilec. Tretja vrsta postopkov, ki potekajo pred disciplinskim sodiščem, so postopki glede dokončne odločitve o uvedbi disciplinskega postopka zoper sodnike. Ti postopki se pred sodiščem začnejo na podlagi zahteve vlagatelja pobude za disciplinski postopek, da o uvedbi disciplinskega postopka dokončno odloči sodišče, in sicer v primerih, ko se disciplinski tožilec s pobudo ne strinja. V teh disciplinskih zadevah odloča tričlanski disciplinski senat.

5.3 Delo

5.3.1 Delo disciplinskega tožilca

V letu 2020 je disciplinski tožilec prejel skupno štiri pobude za uvedbo disciplinskega postopka, in sicer:

- dve pobudi s strani predsednika sodišča, pri katerem sodnik opravlja sodniško službo,
- eno pobudo s strani predsednika neposredno višjega sodišča,
- eno pobudo s strani predsednika vrhovnega sodišča..

Do konca leta 2020 je disciplinski tožilec:

- eno pobudo za uvedbo disciplinskega postopka zavrgel, saj je ni vložila oseba, ki je po zakonu za to legitimirana,³¹
- eno pobudo za uvedbo disciplinskega postopka zavrgel zaradi zastaranja,
- v treh primerih vložil predlog za izrek disciplinske sankcije.

Predlogov za opravo preiskovalnih dejanj ni bilo.

5.3.2 Delo disciplinskega sodišča

Disciplinsko sodišče je v letu 2020 obravnavalo skupaj pet disciplinskih zadev, od katerih so se v treh zadevah obravnavali predlogi za izrek disciplinske sankcije, ki so bili vloženi v letu 2019, v dveh zadevah pa so se obravnavali predlogi za izrek disciplinske sankcije vloženi v letu 2020. Vsi obravnavani predlogi so bili vloženi zoper sodnike, ki sodniško službo opravljajo na sodiščih prve stopnje. V letu 2020 je bil pravnomočno končan en disciplinski postopek, v katerem sta bila oba obdolžena sodnika oproščena očitanih disciplinskih kršitev.

Upravnih sporov po 43. členu v zvezi s 36. členom ZSSve v letu 2020 ni bilo.

V letu 2020 pred disciplinskim sodiščem tudi niso bili uvedeni postopki zaradi oprave preiskovalnih dejanj in disciplinski postopki zaradi dokončne odločitve o uvedbi disciplinskega postopka zoper sodnika.

³¹ Pobuda je bila vložena konec leta 2019.

Tabela 27: Disciplinski organi v številkah

	2019	2020	Razlika 2019/2020 v %
1. Pobude za uvedbo disciplinskega postopka			
- Predsednik sodišča, pri katerem sodnik opravlja sodniško službo	4	2	-50,0
- Predsednik neposredno višjega sodišča	/	1	100,0
- Predsednik VS RS	/	1	100,0
- Sodni svet	/	/	/
- Minister za pravosodje	1	/	-100,0
Skupno število pobud zakonsko legitimiranih pobudnikov	5	4	-20,0
Zavržene pobude legitimiranih pobudnikov	/	1	100,0
Predlogi za opravilo preiskovalnih dejanj	/	/	/
Vloženi predlogi za izrek disciplinske sankcije	7	3	-57,1
Prejete pobude nelegitimiranih pobudnikov	6	/	-100,0
Zavržene pobude nelegitimiranih pobudnikov	7	1	-85,7
2. Sklepi disciplinskega sodišča	2019	2020	
Oprostilni sklepi	3	1	-66,7
Obsodilni sklepi	2	/	-100,0
Zavrnilni sklepi	/	/	/
Sklepi o ustavitvi postopka	1	/	-100,0
3. Uvedba disciplinskega postopka kljub nestrinjanju disciplinskega tožilca s pobudo (tretji odstavek 45. člena ZSSve)	2019	2020	
Skupno število prejetih predlogov	/	/	/
4. Suspenz (četrti odstavek 45. člena ZSSve)	2019	2020	
Suspenz	/	1	100,0
5. Upravni spor (43. člen v zvezi s 36. členom ZSSve)			
Upravni spor	1	/	-100,0
6. Drugo	2019	2020	
Skupno število disciplinskih zadev obravnavanih v posameznem letu na podlagi predloga za izrek disciplinske sankcije	10	5	-50,0
Skupno število disciplinskih narokov	8	2	-75,0
Skupno število novinarskih vprašanj v zvezi z delom disciplinskih organov	37	8	-78,4
Skupno število ZDIJZ v zvezi z delom disciplinskih organov	6	/	-100,0
Število pritožbenih postopkov pri IP	1	/	-100,0

6 VOLILNA KOMISIJA

Eden od temeljev neodvisnosti sodne veje oblasti je t. i. sodna (samo)uprava, v okviru katere sodstvo samo (brez zunanjih vplivov in/ali pritiskov) skrbi za notranjo organizacijo in delovanje sodstva. Pomemben element sodne samouprave so personalni sveti sodišč, katerih glavne naloge so ocenjevanje sodniškega dela sodnikov;³² odločanje o pritožbah v določenih sporih med predsedniki sodišč in sodniki³³ in izvajanje nadzora nad delom posameznega sodnika.³⁴

Personalni svet sestavljajo po položaju predsednik sodišča in določeno število članov, ki jih izvolijo sodniki izmed sebe (31. člen ZS). Volitve članov personalnega sveta razpiše Sodni svet najmanj tri mesece pred iztekom mandata članov personalnega sveta, ki so voljeni (34. člen ZS). Člani personalnih svetov se volijo za dobo štirih let na način in po postopku, ki ga zakon, ki ureja Sodni svet, določa za volitve članov Sodnega sveta izmed sodnikov. Podrobnejša navodila o načinu volitev sprejme Sodni svet (prvi odstavek 35. člena ZS).

V pravnih sistemih se kot pomemben garant neodvisnosti sodne veje oblasti in hkrati mehanizem za nadzor in uveljavljanje odgovornosti sodne veje oblasti uveljavljajo tudi sodni sveti. Mednarodne smernice zagovarjajo, da imajo sodniki v tovrstnih organih večino oziroma najmanj polovico članov.³⁵ Temu je sledil tudi slovenski ustavodajalec, ki je v 131. členu Ustave določil, da Sodni svet sestavlja enajst članov, od katerih pet članov izvoli na predlog Predsednika republike Državni zbor izmed univerzitetnih profesorjev prava, odvetnikov in drugih pravnikov, šest članov pa izmed sebe izvolijo sodniki, ki trajno opravljajo sodniško funkcijo.

Vloga Sodnega sveta v zvezi z volitvami članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov in članov personalnih svetov sodišč je tako naslednja:

- Sodni svet imenuje člane Volilne komisije,
- Volilni komisiji zagotavlja strokovno in administrativno podporo,
- razpiše volitve članov personalnih svetov in
- sprejeme navodila za izvedbo volitev članov personalnih svetov.³⁶

³² Personalni svet izdela za sodnike oceni sodniške službe vsaka tri leta, pred tem časom pa na zahtevo sodnega sveta, predsednika sodišča, predsednika sodišča višje stopnje, ministra, pristojnega za pravosodje, ali sodnika samega; za sodnika se v prvih treh letih opravljanja sodniške službe izdela ocena sodniške službe vsako leto (prvi in drugi odstavek 31. člena ZSS).

³³ Personalni sveti odločajo o pritožbah sodnikov zoper odločitve predsednikov sodišč o koriščenju in odobritvi dopusta (59. in 63. člen ZSS).

³⁴ Predsednik sodišča je dolžan opraviti službeni nadzor nad delom posameznega sodnika na obrazloženo zahtevo pristojnega personalnega sveta (79b. člen ZSS).

³⁵ Budimpeška resolucija, sprejeta na generalni skupščini Evropske mreže sodnih svetov (ENCJ) v Budimpešti 21.-23. maja 2008: <https://www.encj.eu/images/stories/pdf/opinions/budapestresolution.pdf>

Načela, priporočila in smernice ENCJ 2004-2017: https://pgwrk-websitemedia.s3.eu-west-1.amazonaws.com/production/pwk-web-encj2017-p/Reports/ENCJ_Distillation_Report_2004_2017.pdf

Posvetovalni svet evropskih sodnikov (CCJE), mnenje št.10(2007) glede Sodnih svetov: <https://rm.coe.int/168074779b>

³⁶ Navodila za izvedbo volitev članov personalnih svetov sodišč, sprejeta na 113. seji 1. 3. 2018: <http://www.sodni-svet.si/doc/navodila-za-izvedbo-volitev-clanov-personalnih-svetov-sodisc.pdf>

6.1 Predstavitev

Volitve članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov in volitve članov personalnih svetov vodi volilna komisija, ki jo imenuje Sodni svet (prvi odstavek 22. člena ZSSve in prvi odstavek 35. člena ZS). Volilna komisija ima predsednika in štiri člane ter njihove namestnike. Za predsednika in namestnika predsednika volilne komisije se imenuje sodnik Vrhovnega sodišča (drugi odstavek 22. člena ZSSve).

V letu 2020 so bili člani Volilne komisije (mandat 2018-2022):

- predsednik: Peter Golob, vrhovni sodnik svetnik na Vrhovnem sodišču,
- namestnica predsednika: Brigita Domjan Pavlin, vrhovna sodnica na Vrhovnem sodišču,
- članica: Jasna Šegan, višja sodnica svetnica na Upravnem sodišču,
- članica: mag. Miroslava Dobravec Jalen, višja sodnica svetnica na Upravnem sodišču,
- članica: mag. Špela Koleta, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Ljubljani,
- članica: Andreja Simsič, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Ljubljani,
- namestnica: Karmen Špringer, okrožna sodnica na Okrajnem sodišču v Ljubljani,
- namestnik: mag. Aleksander Urankar, višji sodnik na Višjem sodišču v Celju,
- namestnica: Breda Andolšek, višja sodnica na Višjem sodišču v Ljubljani, in
- namestnica: Martina Lepoša Hajtnik, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Ljubljani.

6.2 Pristojnosti in naloge

Volilna komisija:

- vodi volitve članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov in volitve članov personalnih svetov (prvi odstavek 22. člena ZSSve in prvi odstavek 35. člena ZS),
- imenuje volilne odbore na voliščih (tretji odstavek 22. člena ZSSve),
- določi obrazce za izvedbo volitev ter enotne standarde za volilni material in druge materialne pogoje za izvedbo volilnih opravil (tretji odstavek 22. člena ZSSve), potrdi in objavi kandidatne liste (tretji odstavek 20. člena ZSSve).

6.3 Delo

V letu 2020 se je iztekel mandat članom personalnih svetov treh okrožnih sodišč, in sicer Okrožnega sodišča v Krškem, na Ptuj in v Slovenj Gradcu. Sodni svet je razpisal volitve; sklep je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 8/2020.

Volilna komisija je 1. oktobra 2020 izvedla volitve članov navedenih personalnih svetov. Poročila o izidu volitev so objavljena na spletni strani Sodnega sveta.³⁷

³⁷ Poročila o izidu volitev članov personalnih svetov okrožnih sodišč v Krškem, na Ptuj in v Slovenj Gradcu: <http://www.sodni-svet.si/doc/volilna-komisija/koncno-porocilo-o-izidu-glasovanja-in-izidu-volitev-1-10-2020.pdf>

B. OCENA STANJA V SODSTVU

7 ANALIZA STANJA V LETU 2020

Podatki Letnega poročila Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč v letu 2020, ovrednoteni tudi s perspektive mednarodnih primerjalnih kazalnikov³⁸ o uspešnosti slovenskega sodstva, kažejo, da slovensko sodstvo kljub razmeram, ki jih je povzročila epidemija koronavirusne bolezni COVID-19, posluje stabilno in sorazmerno uspešno. V primerjavi z letom 2019 so slovenska sodišča prejela 11 % manj zadev, rešila pa so skupno za 13 % manj zadev, tako da se je število nerešenih zadev povečalo za 5,1 %, od tega 7,4 % v pomembnejših zadevah.³⁹ Navedeno je posledica okoliščin, da so sodišča na podlagi odredb predsednika Vrhovnega sodišča poslovala v omejenem obsegu, predvsem pa so se v omejenem obsegu izvajali naroki⁴⁰ v skladu z odredbo predsednika Vrhovnega sodišča od 16. marca do 31. maja 2020 ter od 20. oktobra do konca leta 2020. Število nerešenih pomembnejših zadev se je v letu 2020 (85.479) po večletnem padanju dvignilo na raven nerešenih zadev konec leta 2017 (85.765).

Na evropski ravni se je izjemno dvignila učinkovitost slovenskega sodstva, saj se je v primerjavi z letom 2012 občutno skrajšal čas reševanja vseh civilnih, gospodarskih, upravnih in drugih zadev na prvi stopnji, tako da je Slovenija v evropskem merilu na petem mestu⁴¹, kar pomeni izboljšanje za eno mesto glede na lanskoletno raziskavo. Prav tako se je Slovenija povzpela s tretjega na drugo mesto po številu rešenih zadev glede na novo pripadle zadeve.⁴² Še vedno pa je Slovenija kljub postopnemu zmanjševanju od 2012 dalje na prvem mestu med državami EU območja po številu sodnikov na 100.000 prebivalcev, teh je 42,5 (podatek velja za leto 2020, kar pomeni znižanje glede na 2019 za 0,2⁴³), pri čemer jih ima več kot 40 na ravni EU le še Hrvaška.⁴⁴

Vse navedeno nakazuje, da zmanjševanja števila sodnikov v nekaj naslednjih letih ni pričakovati. Nekatere razloge Sodni svet že več let ponavlja v svojih letnih poročilih, saj določena pravna področja (npr. prekrški, izvršilni postopki, zemljiškopravne zadeve), ki se v Sloveniji rešujejo na sodiščih, v mnogih državah niso stvar sodne pristojnosti, temveč drugih (npr. upravnih) postopkov. Število sodnikov in njihovo zmanjševanje v Sloveniji je zato neizogibno povezano tudi z upoštevanjem obsega pristojnosti, ki jih imajo sodišča, zlasti pa je treba upoštevati obvladovanje pripada zadev oziroma izpolnjevanja časovnega standarda reševanja zadev. Trend reševanja zadev se je zaradi izjemnih okoliščin v lanskem letu obrnil v negativno smer, kar je imelo za posledico večje število nerešenih zadev kot leto prej. Tudi sicer pa se v zadnjih petih letih število nerešenih pomembnejših zadev ni toliko zmanjševalo⁴⁵, da bi bilo mogoče tolikšno število zadev obravnavati z bistveno manjšim številom sodnikov.

³⁸ EU Justice scoreboard 2021 in 2021 Rule of Law report

³⁹ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2020 (str. 24).

⁴⁰ Izvedenih narokov v letu 2020 je bilo za 22 % manj kot leto poprej.

⁴¹ EU Justice scoreboard 2021, str. 9 (graf 6)

⁴² EU Justice scoreboard 2021, str. 11 (graf 11)

⁴³ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2020 (str. 16).

⁴⁴ EU Justice scoreboard 2021, str. 28 (graf 33)

⁴⁵ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2020 (str. 24).

Pri tem je do določene mere zaskrbljujoča predvsem starostna struktura sodnikov⁴⁶, saj se je število sodnikov v starostni skupini od 65 do 70 let v zadnjih petih letih povečalo s 17 na 60, v skupini od 60 do 65 let pa s 94 na 137. Po drugi strani je konstantno nizko (pod 10) število sodnikov v starostni skupini od 30 do 35 let, v skupini od 35 do 39 let pa se je število sodnikov v zadnjih petih letih znižalo z 98 na 39. Najbolj stabilna je struktura sodnikov med 40 in 60 let, kar sicer daje dobro podlago stabilnosti samega sodnega sistema, po drugi strani pa trend nakazuje, da se bo v naslednjih petih letih upokojilo najmanj 60 sodnikov, saj sodniku skladno z drugim odstavkom 74. člena ZSS preneha sodniška služba najpozneje, ko dopolni 70 let starosti. Ob tem ni mogoče spregledati niti okoliščine, da pogoje za upokojitev izpolnjuje še večje število sodnikov, pri čemer gre za najizkušenejše sodnike, ki so po svojih položajih pretežno tudi hierarhično najvišje. Ob upokojitvi vrhovnega sodnika, bo praviloma za to mesto kandidiral višji sodnik, na mesto višjega sodnika bo praviloma imenovan prvostopenjski sodnik, kar z vidika osnovne ustavne pristojnosti Sodnega sveta pomeni, da bo ta organ v prihodnjih letih nadpovprečno obremenjen z obravnavanjem kandidatur za večje število sodniških mest, in sicer ne le glede nadomeščanja upokojenih sodnikov, pač pa tudi tistih, ki bodo karierno in hierarhično napredovali in izpraznili mesta, na katerih sedaj opravljajo sodniško službo.

Število zasedenih mest sodnega osebja glede na leto 2019 v letu 2020 ostaja primerljivo, saj se je s 3311 povečalo zgolj za sedem delovnih mest.⁴⁷ Kljub navedenemu obstajajo možnosti za optimizacijo sodnega sistema na primer v povečanju mest strokovnih sodelavcev, ki bi lahko sodnike razbremenili strokovno manj zahtevnih opravil, da bi se ti lahko posvetili svoji osnovni vlogi – sojenju. Ob obstoječi kadrovski zasedbi je mogoče ugotoviti, da vsak sodnik ne razpolaga s pomočjo strokovnega sodelavca, kar bi lahko pomembno izboljšalo kvaliteto in učinkovitost sojenja, posledično tudi morda potrebo po manj sodniških mestih in k čemur bi bilo smotno stremeti v bodoče.

Varuh človekovih pravic v svojem letnem poročilu⁴⁸ ugotavlja, da je bilo zaradi spomladanskega in jesenskega zapiranja sodišč njihovo redno delo zelo omejeno, s tem pa je bil do določene mere oviran tudi dostop do sodnega varstva. V tem času se je povečalo število vloženih predlogov za izdajo začasnih odredb v družinskopravnih zadevah, kar je po mnenju varuha posebej zaskrbljujoče. Med drugim pa je varuh sodiščem priporočal tudi posebno pozornost in spoštovanje dostojanstva pridržanih oseb pri videokonferenčnem izvajanju narokov v postopkih po Zakonu o duševnem zdravju. Ob tem pa se varuhu povsem utemeljeno zastavlja vprašanje, v kakšni meri bodo posledice izrednih razmer dejansko vplivale na načrtovano trajanje posameznih postopkov in ali bo zaradi podaljšanja sodnih postopkov sojenje v razumnem roku morda celo (znova) postalo sistemski problem in s tem dodaten izziv, s katerim se bo moralo soočiti sodstvo. Statistični podatki iz letnega poročila Vrhovnega sodišča za leto 2020 podlage za takšen zaključek še ne dajejo, bistveno bolj relevantne pa bodo ugotovitve in statistični podatki o gibanju reševanja zadev že za tekoče leto, ko bo mogoča tudi bolj poglobljena analiza posledic dalj časa trajajočih izrednih razmer v posledici koronavirusne bolezni COVID-19.

Realne primerjave glede reševanja družinskopravnih zadev, ki jih med drugim izpostavlja Varuh človekovih pravic, v primerjavi z letom 2019 ni mogoče napraviti. Družinski zakonik se je začel uporabljati 15. 4. 2019, zato se tudi družinskopravne zadeve, ki so se do tedaj reševale v pravnih, rešujejo v nepravdnih postopkih, pri čemer statistika zajema zgolj

⁴⁶ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2020 (str. 18).

⁴⁷ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2020 (str. 16).

⁴⁸ Letno poročilo Varuha človekovih pravic RS za leto 2020, str. 19 in 28

reševanje zadev po posameznih vrstah postopkov. Okrožna sodišča so v letu 2020 prejela kar 17 % več nepravdnih zadev glede na leto 2019, pri čemer je bilo v letu 2020 rešenih 31 % več zadev, a je hkrati ostalo nerešenih 53 % teh zadev. Že zgolj navedeni podatek pa nakazuje, da se okrožna sodišča soočajo s težavami glede obvladovanja pripada družinskopravnih zadev. Tudi povprečno trajanje teh postopkov se je podaljšalo s 3,2 v letu 2019 na 4,6 meseca v letu 2020.⁴⁹ Nedvomno bo treba temu področju nameniti posebno pozornost v prihodnjih letih, da ne bi prišlo do izrazito negativnih trendov in kršitve pravic udeležencev postopkov, v katerih je treba zaradi varstva koristi otrok ravnati še posebej učinkovito in hitro, pri čemer ni mogoče spregledati prizadevanja Vrhovnega sodišča, ki je družinskopravne zadeve opredelilo kot prednostne.

Kot prednostne so v strategiji Vrhovnega sodišča opredeljene tudi kazenske zadeve, katerih trend reševanja pripada na okrožnih sodiščih v letu 2020 se je glede na predhodno leto nekoliko poslabšal. Če so okrožna sodišča v letu 2019 v povprečju obvladovala pripad (101 % rešenih zadev), se je število nerešenih zadev v letu 2020 povečalo za 15 % (77 % obvladovanje pripada). Tudi na okrajnih sodiščih se je število nerešenih kazenskih zadev povečalo, in sicer za 26 %, pri čemer tudi okrajna sodišča pripada zadev niso obvladovala. Število nerešenih zadev se je povečalo tudi na preiskovalnem, zapuščinskem, delovnopravnem in pravnem področju, na slednjem tako pri zadevah iz okrožne kot iz okrajne pristojnosti. Razveseljiv pa je podatek, da se število nerešenih gospodarskih in prekrškovnih zadev ni bistveno povečalo in da so sodišča pripad reševanja teh zadev v povprečju obvladovala in trendi niso posebej zaskrbljujoči. Pripad zadev v letu 2020 so obvladovala tudi vsa višja in vrhovno sodišče, ki so bila neposredno manj izpostavljena posledicam koronavirusne bolezni COVID-19 kot prvostopenjska.⁵⁰

V letnem poročilu za leto 2019 je Sodni svet opozarjal, da področje upravnega sodstva negativno odstopa. Glede na leto 2019 se je število nerešenih upravnih zadev zmanjšalo za 5 %, reševanje pripada pa se je iz 87 % v letu 2019 dvignilo na 107 % v letu 2020. Izboljšanje rezultatov gre pripisati tudi opredelitvi področja za prednostno v letu 2020 v zvezi s čimer so bili izvedeni določeni premiki na področju predhodnega preizkusa tožb in specializacije sodnikov.⁵¹ Izpostavljenemu področju bo treba nameniti posebno pozornost tudi v prihodnje in spremljati rezultate, ki so bili štiri leta zapored manj vzpodbudni, saj upravno sodišče pripada zadev ni obvladovalo. Poiskati bo treba sistemsko rešitev, pristojni organi pa bodo morali zaradi povečanja pristojnosti in izvajanja narokov za glavno obravnavo v upravnih sporih zagotoviti potrebna nova sodniška mesta na Upravnem sodišču, saj težav z obvladovanjem pripada ni mogoče reševati na primer z institutom dodelitve sodnikov, ki ne pomeni dolgoročne rešitve problema.

Sodni svet nadalje ponovno opozarja, da obstoječi mehanizmi za izenačevanje obremenitev sodišč niso optimalno izkoriščeni, zlasti možnost premeščanja in dodeljevanja sodnikov na druga sodišča po drugem odstavku 66. člena ter 67. in 67a. členu ZSS.

Tudi delež števila razveljavljenih sodnih odločb v pomembnejših zadevah ostaja na približno enaki ravni kot v zadnjih petih letih. V letu 2016 je znašal 19 %, v letu 2017 18 %, v letu 2018 16,9 %, v letu 2019 17,2 % in v letu 2020 16,8 % za sodišča vseh vrst prve in druge stopnje, kar bi terjalo razmislek znotraj sodstva tako o tem, ali je sodstvo našlo ustavno skladno razmerje med pravico do sojenja v razumnem roku in pravico do pritožbe (25. člen Ustave),

⁴⁹ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2020 (str. 47 in 48).

⁵⁰ Prav tam, str. 31-61

⁵¹ Prav tam, str. 57-58

kot o tem, ali se kakovost sodniškega dela ob zmanjševanju pripada in zmanjševanju količnika reševanja zadev ter večjemu obsegu izobraževalnih aktivnosti v sodstvu izboljšuje.

Finančna sredstva za delo sodišč so se v letu 2020 povečala, saj je realizacija proračunskih uporabnikov Vrhovnega sodišča znašala 181.649.789 EUR, kar je za 2,43 odstotkov več v primerjavi z letom 2019 oziroma za 4.308.916 EUR več.⁵² Da so se povečala sredstva za delovanje sodišč na posameznega državljanu, je razvidno tudi iz primerjalnih podatkov EU, pri čemer Slovenija zaseda osmo mesto med državami članicami EU. Glede na delež BDP pa poraba sredstev za delovanje sodnega sistema Slovenijo uvršča na tretje mesto med državami članicami EU.⁵³ Razlog povečanja obsega sredstev za delovanje sodišč je zlasti zaradi rasti plač javnih uslužbencev⁵⁴, pri čemer se je na drugi strani obseg finančnih sredstev, vloženih v infrastrukturo in opremo sodišč, v letu 2020 glede na 2019 zmanjšal za 30 odstotkov, kar je še posebej zaskrbljujoče, saj vsa sodišča ne poslujejo v ustreznih prostorih. Ne rešuje se prostorskega problema glede nove sodne stavbe v Ljubljani, kar se je izkazalo za pereč problem med obdobjem koronavirusne bolezni COVID19, ko je moralo Okrožno sodišče v Ljubljani za izvajanje glavnih obravnav zlasti v kazenskih zadevah, v katerih nastopa večje število udeležencev v postopku, priskrbeti nove prostore na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, ki niso bili zgrajeni za te potrebe in gre zgolj za stihijsko iskanje začasnih rešitev, k reševanju katerih se pristopa brez celovitega načrta. Problem ostaja v večjem delu tudi že odslužena oprema za zvočno snemanje obravnav in prepočasno posodabljanje tehnične in programske opreme za delovanje sodišč. Strateški cilj o zamenjavi namizne računalniške opreme na vsakih pet v preteklem letu znova ni bil dosežen, pri čemer posledično nekateri uporabniki računalniške opreme sodišč uporabljajo tudi že davno zastarelo programsko opremo.

Glede možnosti za elektronsko poslovanje v sodnih postopkih pa so vzpodbudni indikatorji, kot jih ugotavlja Evropska komisija. Pri vprašanju spletnega dostopa do splošnih informacij sodišč se Slovenija nahaja na 6. mestu⁵⁵, pri uporabi digitalnih orodij za komuniciranje med sodišči in s strankami pa se nahaja v sredini - na 12. mestu.⁵⁶ Prav tako visoko se umeščajo slovenska sodišča (7. mesto)⁵⁷ pri uporabi digitalnih rešitev za začetek in spremljanje postopka v civilnih, gospodarskih in upravnih zadevah. Dodatno je izpostavljen tudi dostop do sodnih odločb, kjer slovensko sodstvo, ki javnosti omogoča spletni dostop do odločb Vrhovnega in višjih sodišč, zaseda 9. mesto.⁵⁸ Če je bila še v lanskem poročilu Slovenija med državami z omejenimi možnostmi za elektronsko poslovanje v sodnih postopkih, se je v letošnji izdaji uvrstitev Slovenije vidno izboljšala, kar je pomemben vidik v smeri približevanja dostopnosti sodstva povprečnemu državljanu v sodobni informacijski družbi, čemur bo treba nameniti izrazit poudarek tudi v prihodnje in težiti k čim večji digitalizaciji postopkov. Vrhovno sodišče je na tem področju izrazito aktivno, pripravljajo se temelji za vzpostavitev elektronskih spisov v civilnih zadevah, česar seveda ni mogoče storiti prenačljeno, pač pa s preizkušanjem storitev, zadostitvam varnostnim elementom elektronskega poslovanja ob upoštevanju veljavnih pravnih podlag. Ob vsem povedanem pa je treba upoštevati, da je področje digitalizacije sodstva pogojeno z omejenimi finančnimi sredstvi in s tem povezanih prioritet izvršilne veje oblasti.

⁵² Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2020 (str. 87).

⁵³ EU Justice scoreboard 2021, str. 26 (grafa 29 in 30)

⁵⁴ Ne pa tudi sodnikov, kar predstavlja resno težavo za sodni sistem, o čemer več v poglavju 8.

⁵⁵ EU Justice scoreboard 2021, str. 32 (graf 39)

⁵⁶ EU Justice scoreboard 2021, str. 34 (graf 42)

⁵⁷ EU Justice scoreboard 2021, str. 35 (graf 44)

⁵⁸ EU Justice scoreboard 2021, str. 37 (graf 46)

Evropska komisija⁵⁹ na področju slovenskega sodstva ugotavlja še, da ostajajo izzivi na področju reševanja zadev gospodarske kriminalitete. Epidemija koronavirusne bolezni COVID-19 pa je pospešila napredek pri uporabi sodobnih komunikacijskih sredstev na daljavo ne le pri bistvenem povečanju razpoložljivosti videokonferenčnih sistemov pač pa tudi pri vlaganju vlog na sodišča (insolvenčni postopki, nujni odvzemi otrok). V kazenskih, upravnih in civilnih zadevah si sodstvo prizadeva nadgraditi sistem, ki bi omogočal vlaganje elektronskih vlog do konca 2023. Težava ostaja v neusklajeni procesni zakonodaji, ki udeležbe v postopkih, ki se odvijajo videokonferenčno, ne ureja oziroma je pomanjkljiva, saj se sodstvo s takšnimi okoliščinami v preteklosti še ni soočilo. Tako je izvedba postopkov preko videokonferenčnega sistema praviloma odvisna od soglasja strank in njihovih pooblaščenec, kar otežuje organizacijo postopkov, zlasti nujnih.

Kot izrazito pozitivno Evropska komisija v svojem letnem poročilu ocenjuje prizadevanja Sodnega sveta⁶⁰ po spremembi zakonodaje na področju disciplinskih postopkov zoper sodnike. Prizadevanja Sodnega sveta v tej zvezi podpira tudi Vrhovno sodišče, vse z namenom dvigniti učinkovitost disciplinskih postopkov. Evropska komisija poudarja, da je bistvenega pomena, da je morebitna reforma ureditve disciplinskih postopkov zoper sodnike skladna z evropsko zakonodajo, pri čemer mora upoštevati priporočila Sveta Evrope, čemur je Sodni svet v svoji iniciativi tudi v celoti sledil.

Sodni svet pa je bil uspešen tudi z vloženo zahtevo za oceno ustavnosti Zakona o parlamentarni preiskavi (v nadaljevanju ZPPre) in Poslovnika o parlamentarni preiskavi (v nadaljevanju PoPP), v kateri je zatrjeval, da je v navedenih aktih protiustavna pravna praznina, saj akta ne določata ustreznega mehanizma, s katerim bi bilo mogoče preprečiti parlamentarne preiskave, ki protiustavno posegajo v neodvisnost sodstva in omogočajo nedopustne pritiske na delo sodnikov. Z odločbo št. U-I-246/19-41 z dne 7. 1. 2021 je Ustavno sodišče ugotovilo, da sta ZPPre in PoPP protiustavna, saj ne določata ustreznega mehanizma, s katerim bi bilo mogoče preprečiti protiustavno poseganje v neodvisnost sodstva, s čimer omogočata nedopustne pritiske na delo sodnikov. Takšno odločitev Ustavnega sodišča pozdravlja tudi Evropska komisija v smislu pozitivnih premikov na področju slovenskega sodstva. Ustavno sodišče je zakonodajalcu naložilo odpravo protiustavnosti v roku enega leta, a do zaključka pisanja tega letnega poročila postopek za spremembo predpisov še ni bil sprožen, kar v svojem poročilu ugotavlja tudi Evropska komisija. Gre torej za jasen poziv zakonodajalcu, da je sprememba predpisov na tem področju nujna, na kar ves čas aktualne problematike opozarja Sodni svet in je to področje nedvomno treba tudi prednostno urediti.

Prav tako bo moralo sodstvo, na kar je Sodni svet opozarjal že v letnem poročilu za 2019, nameniti več pozornosti izboljšanju delovanja obstoječih nadzornih mehanizmov. Sodni svet je na podlagi analize za zadnjih pet let ugotovil, da se kriteriji za ocenjevanje sodnikov na ravni sodstva ne uporabljajo enako, kar izkrivlja sistem napredovanj sodnikov. Prav tako se v okviru ocenjevanja sodnikov premalo pozornosti nameni kriteriju osebnostne primernosti in socialnih veščin. Zlasti to velja za primere, ko imajo določena odklonska dejanja posameznih sodnikov podlago v njihovih osebnostnih lastnostih. Tovrstne odklone je bolj primerno reševati v postopkih ocenjevanja sodnikov, kjer se ugotavlja tudi, ali sodnik še ustreza sodniški službi, ne pa v disciplinskih postopkih, ki so pridržani za kršitve, ki imajo znake disciplinskih kršitev.

⁵⁹ 2021 Rule of Law report (Country chapter on the rule of law situation in Slovenia)

⁶⁰ Več v točki 3.5.5. Letnega poročila Sodnega sveta 2019

8 PRIPOROČILA SODNEGA SVETA PO POSAMEZNIH PROBLEMSKIH PODROČJIH

Ob analizi letnega poročila v kombinaciji s podatki drugih institucij Sodni svet zaznava nekatere sistemske probleme, odprava katerih bi nedvomno pozitivno vplivala na rezultate dela sodišč. Na večino le-teh je že opozoril v lanskem letnem poročilu. Ker so priporočila še vedno aktualna, jih izpostavlja ponovno.

8.1 Kadrovska problematika sodnikov – število sodnikov

Sodni svet še vedno poudarja, da se mora število sodnikov približati evropskemu povprečju. Vendar se ob tem pridružuje opozorilom Vrhovnega sodišča, da se s postopnim zniževanjem števila sodnikov v prihodnje ne bo več moglo nadaljevati, dokler ne bo izvedena reforma mreže sodišč z uvedbo enovitega sodnika in če se sodiščem hkrati ne bo zagotovilo ustrezno usposobljene in številčno okrepljene podpore sodnega osebja. Upoštevati je treba tudi to, da nekatera področja (npr. prekrški, izvršilni postopki, zemljiškopravne zadeve), ki se v Sloveniji rešujejo na sodiščih, v določenih drugih državah EU niso stvar sodne pristojnosti, temveč drugih (npr. upravnih) postopkov. Število sodnikov in njihovo zmanjševanje v Sloveniji je zato neizogibno povezano tudi z upoštevanjem obsega pristojnosti, ki jih imajo sodišča, in pripadom novih zadev, glede česar pa je Slovenija že nekaj let v samem vrhu med državami članicami EU. Na obseg zadev, ki bremenijo sodišča, ima močan vpliv mestoma nedomišljena zakonodaja. Sodni svet izpostavlja nekatere predpise, sprejete v času epidemije COVID-19, ki so se izkazali za neustavne. Vse tovrstne situacije generirajo številne postopke pred sodišči, ki jih ne bi bilo, če bi bilo v času sprejemanja predpisov več pozornosti posvečene skladnosti teh predpisov z Ustavo RS.

8.2 Poslovanje sodišč v času epidemije in bodočih drugovrstnih kriznih situacij, ki bi predstavljale motnjo v poslovanju sodstva

Sodni svet ocenjuje, da so se sodišča glede na pomanjkanje tovrstnih izkušenj in nepredvidljivost situacije z epidemijo COVID-19 z vprašanji, povezanimi s tem, dobro spopadla. Opozarja pa na minimalne standarde, ki morajo biti zagotovljeni z vidika dostopa do nepristranskih sodišč in poštenega sojenja:

A. Zakonodaja v primeru kriznih situacij

1. V kriznih razmerah je treba ohraniti neodvisnost sodstva, temeljne pravice strank in transparentnost. Pravna država, pravna varnost, dostop do sodnega varstva, sodišče, enakost in sorazmernost morajo biti vedno zagotovljeni.
2. V primeru izrednega stanja je treba vzpostaviti mehanizem z jasnim poljem in trajanjem, ki ga je treba redno ponovno ocenjevati. Vsak ukrep, sprejet v tem izrednem stanju, bi moral temeljiti na zakonskih določbah. Nujni posegi v človekove pravice in svoboščine morajo biti časovno omejeni. Redno je treba izvajati ponovno ocenjevanje potrebnosti ukrepov.

B. Dostop do sodišč in njihovo delovanje

3. Dostop do sodnega varstva je temeljno načelo pravne države. Zato je treba ohraniti odprtost in varnost sodišč ter dati prednost bistvenim storitvam in nujnim zadevam.
4. Treba je zagotavljati učinkovit dostop do sodišča za vse stranke ter pošteno sojenje v razumnem roku. Kolikor je glede na razmere le mogoče, je treba zagotavljati neposredna zaslišanja strank.
5. Sodiščem je treba zagotavljati potrebna finančna sredstva za zagotovitev ustrezne opreme za krizno obdobje: opremo za videokonference, elektronsko vložitev dokumentov in zagotavljanje elektronskih storitev, oddaljeni dostop do omrežja in spisov.
6. Treba je zagotavljati ažurne in natančne informacije za javnost o 1. veljavnih predpisih, 2. pravilih delovanja in organizacije sodišč ter 3. informacijah o aktualnih zadevah.

C. Odprto sodstvo

7. V vseh okoliščinah je treba zagotavljati hitro in brezplačno objavo odločb. Javnost mora biti obveščena o delovanju sodstva.
8. Kolikor je glede na razmere mogoče, je treba zagotoviti dostop do sodišč in obravnave predstavnikom medijev in javnosti.

D. Zaupanje v sodstvo

9. Cilj sodstva je v celoti zagotoviti in okrepiti zaupanje v sodstvo, tako v normalnih časih kot v času krize. Zato se je treba dogovoriti o posebni komunikacijski strategiji, ki bo vključevala vse zainteresirane strani, da se poveča preglednost in informacije o delovanju sodstva v času krize.

E. Obravnava zadev

10. Treba je vzpostaviti akcijski načrt, ki vključuje sodišča, da se ugotovi, kateri primeri so v kriznih razmerah nujni, in čim bolj omeji primere, katerih obravnava bo zastala. Za določitev nujnega primera je treba določiti poštena in objektivna merila.
11. Oblikovanje akcijskega načrta za reševanje morebitnih nastalih zaostankov v kazenskih in civilnih zadevah.
12. Zagotoviti je treba, da prejmejo sodišča dodatna sredstva in človeške vire, če bo to potrebno.
13. Treba je zagotavljati usposabljanje sodnikov in drugih uslužbencev sodišč za nove tehnologije.

F. Usklajevanje z drugimi vejami oblasti in drugimi akterji pravosodnega sistema

14. Zagotoviti je treba dobro komunikacijo in usklajevanje med vsemi vejami oblasti in drugimi akterji, ki sprejemajo odločitve, ki vplivajo na sodstvo, upoštevajoč pri tem meje pristojnosti vsake od vej oblasti.
15. Treba je spodbujati dialog z zainteresiranimi stranmi, kot so npr. odvetniki, za izvajanje akcijskih načrtov, izboljšanje delovnih pogojev in razvoj dobrih praks.

G. Vloge Sodnega sveta, sodišč in Vrhovnega sodišča

15. Zagotoviti je treba sodni nadzor nad ukrepi, ki začasno posegajo v človekove pravice in svoboščine in skladnost z mednarodnimi standardi.
16. S Sodnim svetom se je treba posvetovati o vseh zadevah, ki se nanašajo na pravosodni sistem, tako v času krize kot v običajnih časih.

17. Zgraditi je treba strategijo za prihodnje krizne razmere, v katero so vključeni dobro sodelovanje, hitri in učinkoviti ukrepi ter enotna ocena. V ta namen je treba sistematično zbirati in analizirati informacije o delovanju sodišč med krizo in po njej, da bi zbrali pridobljene izkušnje.

8.3 Imenovanje vrhovnih sodnikov in izvolitve sodnikov nižjih stopenj

Kot izhaja iz drugega vmesnega poročila o izpolnjevanju priporočil, sprejetem na 74. plenarnem zasedanju GRECA v Strasbourgu 28. 11. - 2. 12. 2016, sta tako sodstvo kot Sodni svet v zadnjih nekaj letih zadovoljivo obravnavala in izpolnila vsa priporočila, ki so zahtevala določeno aktivnost z njune strani (priporočila št. IV, VI-X), tako da se nadaljnje spremljanje njihove implementacije s strani GRECA ne predvideva več (89. točka poročila). S področja sodstva je tako po ugotovitvah drugega vmesnega poročila v celoti ostalo neizpolnjeno le še priporočilo št. V glede postopka imenovanja sodnikov vrhovnega sodišča.

Sodni svet je že večkrat javno izrazil podporo temu priporočilu in to poudarja tudi tokrat. Ureditev, da sodnike vrhovnega sodišča (ponovno) voli Državni zbor, po oceni Sodnega sveta ni ustrezna, kar se je eklatantno izkazalo pri (ne)imenovanju predlaganega kandidata za vrhovnega sodnika na 19. seji Državnega zbora 14. 7. 2020. O predlaganem kandidatu v Državnem zboru (ne na 22. seji Mandatno volilne komisije 2. 7. 2020 in ne na sami seji Državnega zbora 14. 7. 2020, ki se ju je udeležil tudi Sodni svet) ni bila opravljena razprava med poslanci. Državni zbor je tako na 19. seji brez kakršnekoli razprave negativno odločil o predlogu Sodnega sveta, kar nakazuje na to, da je bila odločitev sprejeta politično in ne na podlagi strokovnih argumentov. Do podobne situacije je prišlo tudi na 24. redni seji Državnega zbora 13. 7. 2021, ko kandidata, ki ju je za imenovanje na mesto vrhovnih sodnikov predlagal Sodni svet, nista prejela dovolj glasov. Sodni svet nasprotuje politizaciji odločanja v postopkih izvolitev in imenovanj sodnikov v Državnem zboru, ki ne temelji na strokovnih kriterijih oziroma teh kriterijev na podlagi predlogov Sodnega sveta ne upošteva.

Iz istega razloga Sodni svet znova predlaga, da se iz pristojnosti Državnega zbora izvzame imenovanje na mesto vrhovnega sodnika in imenovanje predsednika Vrhovnega sodišča in da se razmisli tudi o ustreznosti ustavne in zakonske ureditve, po kateri sodnike voli Državni zbor na predlog Sodnega sveta.

8.4 Plačni položaj sodnikov

Neustreznost plač sodnikov (zlasti sodnikov prve stopnje) je problem, na katerega tako sodstvo kot Sodni svet opozarjata že nekaj let. Že iz poročila Evropske komisije za učinkovitost pravosodja pri Svetu Evrope (CEPEJ) št. 26, izdaja 2018, izhaja, da Slovenija na področju plač sodnikov negativno odstopa od evropskega povprečja. Trenutna višina plač sodnikov, ki je nespremenjena že od leta 2012, ima več negativnih učinkov.

Neustreznost plačnega položaja sodnikov predstavlja resno oviro za zaposlovanje najboljših pravnih strokovnjakov na sodniških mestih. Sodni svet namreč že dalj časa ugotavlja, da se na določena, najzahtevnejša sodniška mesta ne prijavljajo najbolj izkušeni kandidati. To v prvi vrsti velja za prehajanje sodnikov okrajnih sodišč na sodniška mesta okrožnih sodišč. Razlika v plači okrajnega in okrožnega sodnika je majhna, v običajnem primeru, da je okrajni

sodnik na tej funkciji že napredoval v plačnih razredih, pa zanemarljiva. Podobno velja za prehod izkušenih strokovnih sodelavcev znotraj sodstva na sodniška mesta. V tem trenutku imajo nekateri (starejši) strokovni sodelavci višjo plačo, kot bi jo imeli, če bi bili imenovani za sodnika prve stopnje, kar logično negativno vpliva na kandidiranje najboljših kandidatov za sodniška mesta. Hkrati pa je tudi relativno malo kandidatov za sodniška mesta iz vrst odvetništva. Takšni kandidati ob kandidaturi praviloma navajajo, da si kandidaturo za sodniško mesto lahko privoščijo zato, ker so za svoj materialni status že poskrbeli in bodo lahko shajali tudi z nižjimi dohodki.

Dejstvo, da sodniške plače (zlasti plače prvostopenjskih sodnikov) zaostajajo ne samo za plačami funkcionarjev drugih dveh vej oblasti, temveč celo za uradniškimi plačami znotraj sodnega sistema in v primerjavi z državno upravo, pa tudi za plačami drugih pravnih strokovnjakov, predstavlja resno nevarnost tudi za neodvisnost in nepristranskost sodnikov in sodišč. Neodvisnost in nepristranskost sodstva/sodnikov sta temeljna pogoja za obstoj demokracije, varstvo človekovih pravic in svobode vsakega posameznika, delovanje vladavine prava in dosego ideala poštenega sojenja ter urejeno delovanje ekonomske podlage družbe. Pojem neodvisnosti sodstva/sodnikov ima več vidikov, ki se med seboj prepletajo in dopolnjujejo. Eden od teh je tudi t. i. organizacijska neodvisnost, ki zagotavlja, da ima sodnik delovno mesto in delovne pogoje, ki mu omogočajo, da odloča brez kakršnih koli pritiskov in omejitev. V zvezi s tem pa je pomembno tudi to, da je sodnikom zagotovljeno primerno plačilo za delo.

Dodatno pa ta okoliščina negativno vpliva tudi na obstoječi sistem napredovanja sodnikov.

8.5 Sistem napredovanja sodnikov

V tem trenutku na obstoječi sistem napredovanj sodnikov intenzivno vpliva več, med seboj nasprotujočih dejavnikov, ki ta institut do določene mere izkrivljajo. Sodni svet zato še naprej vztraja pri svojem priporočilu, podanem že v Letnem poročilu o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2013 in prav tako v Letnih poročilih Sodnega sveta 2017 in 2018, da bi bilo smiselno poenostaviti sistem rednega napredovanja sodnikov ter pozornost posvetiti le ocenjevanju sodnikov, ki pozitivno ali negativno odstopajo od povprečja.

Obenem je prav zaradi negativnih učinkov, ki jih ima ta sistem, na 45. seji 18. 6. 2020 sklenil, da se Ministrstvu za pravosodje poda predlog za spremembo Zakona o sodniški službi v smeri ukinitve možnosti hitrejšega napredovanja v višji sodniški naziv na istem sodniškem mestu po četrtem odstavku 34. a člena Zakona o sodniški službi.

8.6 Reorganizacija mreže sodišč

Tudi to, da je treba pripraviti celovito strategijo optimizacije mreže sodišč, zlasti z vzpostavitvijo sodnega okrožja, kot osnovne organizacijske ravni sodišč, in uvedbe enovitega sodnika, je priporočilo, ki ga tako Sodni svet kot sodstvo predlagata že dalj časa. Navedeno je nujno za zagotovitev bolj enakomerne obremenitve sodišč in sodnikov po vsej državi in s tem enakega dostopa vseh državljanek in državljanov do sodnega varstva. Sodni svet obžaluje, da dosedanje aktivnosti na Ministrstvu za pravosodje v zvezi s tem še niso dosegle konkretnih sprememb. In ob tem podpira prakso sodišč, ki na podlagi 105a. člena ZS s prenosi zadev z bolj obremenjenih sodišč na manj obremenjene zagotavljajo izenačevanje obremenitev posameznih sodišč. Kot rečeno, pa obenem sodišča opozarja tudi na možnost

premeščanja in dodeljevanja sodnikov na druga sodišča po drugem odstavku 66. člena ter 67. in 67a. člena ZSS.

8.7 Prostorska problematika, oprema sodišč in varnost na sodiščih

To, da je nujno sprejeti strategijo celovite ureditve pogojev poslovanja sodišč, tako da bi se zagotovili prostorski pogoji s ciljem poslovanja sodišč na eni lokaciji, zlasti to velja za ljubljansko okrajno in okrožno sodišče, Sodni svet in sodstvo opozarjata izvršilno vejo oblasti že desetletje. Sodiščem je treba zagotoviti primerne prostore, primeren nivo opreme ter vzpostaviti enotne in učinkovite varnostne ukrepe. Dejstvo, da morajo sodišča v Ljubljani poslovati na skoraj 20 različnih lokacijah, vpliva na učinkovitost poslovanja teh sodišč. Hkrati pa ni zanemarljiv tudi simbolni pomen prostorov, v katerih poslujejo sodišča. Legitimnost pravosodnega sistema, sodstva in sodišč ima namreč več ravni. Med njimi tudi simbolno. Zato ne more biti vseeno, v kakšnih prostorih in s kakšno opremo sodišča poslujejo. Neustrezna arhitekturna zasnova objektov, v katerih poslujejo sodišča, pa negativno vpliva tudi na varnost zaposlenih v sodstvu. Nemalokrat namreč ni mogoče zagotoviti zadostne ločitve sodnikov in sodnega osebja od strank v postopkih, kadar bi bilo to potrebno in smiselno.

8.8 Zakonodajnoppravno področje

Pogosto in obsežno spreminjanje zakonodaje brez predhodne vključitve sodstva in Sodnega sveta v razpravo, ko se zakoni neposredno tičejo poslovanja sodišč, je eno največjih tveganj za učinkovito in uspešno delo sodstva. Enako nevarnost predstavlja sprejemanje zakonov, ki za svojo izvedbo predvidevajo sprejem podzakonskih aktov, ali je celo potreben sprejem ali sprememba drugih zakonov, pa ti niso pripravljeni hkrati z zakonskim besedilom. Spremembe predpisov morajo biti načrtovane v delovnih skupinah, v katere so vključeni sodniki, strokovnjaki, ki se z obravnavano problematiko ukvarjajo na teoretični ravni, in predstavniki pravosodnih oziroma državnih organov, ki spremljajo izvajanje predpisov v praksi ter njihove učinke.

Sodni svet v zvezi s tem opozarja, da se v zadnjem času prepogosto dogaja, da se zakonodajni predlogi relevantnim deležnikom (tudi Sodnemu svetu) posredujejo v mnenje z roki, ki jim glede na organizacijo dela ne omogočajo vsebinske obravnave in sprejema mnenja. Sprejemanje zakonodajnih rešitev na način, ki ne omogoča tehtne strokovne razprave in v katerem se ne ocenijo posledice za delovanje sodstva, z vidika zagotavljanja vladavine prava in demokratičnih standardov modernih držav ni sprejemljivo.

Obenem Sodni svet ponovno opozarja, da je pri določanju izključnih pristojnosti posameznih sodišč s strani zakonodajalca treba upoštevati princip enakomerne regionalne obremenjenosti sodišč.

8.9 Prenos pristojnosti za odločanje v zadevah, ki niso sojenje, s sodišč

Sodstvo in Sodni svet že dalj časa predlagata, da bi bilo koristno sodišča razbremeniti pristojnosti za odločanje v zadevah, ki niso sojenje, kot so zlasti postopki z dodeljevanjem brezplačne pravne pomoči in postopki v zvezi z oprostivijo sodnih taks. Ti postopki so izrazito administrativne narave in dodatno obremenjujejo sodišča ter podaljšujejo postopke.

8.10 Problem sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev

Pomanjkanje sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev na določenih pravnih področjih še naprej ostaja širši problem, ki ni omejen zgolj na eno pravno področje in ki bistveno vpliva na daljše trajanje različnih sodnih postopkov. Kljub temu, da je Ministrstvo za pravosodje seznanjeno s tem problemom in ga je že večkrat poskušalo rešiti (z razpisi), ti ukrepi niso bili učinkoviti. Problematika pomanjkanja navedenih strokovnjakov v sodnih postopkih je očitno širša in bo terjala usklajeno delovanje več ministrstev, tako na področju izobraževanja kot v obliki preventivnih ukrepov, da do situacij, ko bi bila vključitev strokovnjakov sploh potrebna, ne bi prihajalo tako pogosto.

C. SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV

CIP	Center za izobraževanje v pravosodju
Državni zbor	Državni zbor Republike Slovenije
ENCJ	European Network of Councils for the Judiciary Evropska mreža sodnih svetov
Generalni sekretar	Generalni sekretar Sodnega sveta Republike Slovenije
Kodeks	Kodeks sodniške etike
Komisija	Komisija za etiko in integriteto
Podpredsednik	Podpredsednik Sodnega sveta Republike Slovenije
Poslovník	Poslovník Sodnega sveta Republike Slovenije
Poslovník komisije	Poslovník Komisije za etiko in integriteto
PoPP	Poslovník o parlamentarni preiskavi
Predsednik	Predsednik Sodnega sveta Republike Slovenije
Sodni svet	Sodni svet Republike Slovenije
Strokovna služba	Strokovna služba Sodnega sveta Republike Slovenije
Upravno sodišče	Upravno sodišče Republike Slovenije
Ustava	Ustava Republike Slovenije, Ur. L. RS/l, št. 33/91, Ur. L. RS, št. 42/97 - UZS68, 66/00 - UZ80, 24/03 - UZ3a, 47, 68, 69/04 - UZ14, 69/04 - UZ43, 69/04 - UZ50, 68/06 - UZ121,140,143, 47/13, 47/13 in 75/16 - UZ70a)
Ustavno sodišče	Ustavno sodišče Republike Slovenije
Vrhovno sodišče	Vrhovno sodišče Republike Slovenije
ZDIJZ	Zakon o dostopu do informacij javnega značaja, Ur. L. RS, št. 24/03, 61/05, 96/05 - uradno prečiščeno besedilo, 113/05 - ZInfP, 109/05 - ZDavP-1B, 28/06, 51/06 - uradno prečiščeno besedilo, 117/06 - ZDavP-2, 23/14, 50/14, 72/14 - skl. US, 19/15 - odl. US, 102/15, 32/16 in 7/18)
ZMed	Zakon o medijih, Ur. L. RS, št. 35/01, 54/02 - skl. US, 62/03, 73/03 - odl. US, 113/03 - odl. US, 16/04 - odl. US, 123/04 - odl. US, 96/05 - ZRTVS-1, 60/06, 110/06 - uradno prečiščeno besedilo, 69/06 - ZOIPub, 36/08 - ZPOmK-1, 90/10 - odl. US, 87/11 - ZAvMS, 77/10 - ZSFCJA, 47/12, 47/15 - ZZSDT, 22/16 in 39/16
ZOIPub	Zakon o obveznem izvodu publikacij, Ur. L. RS, št. 69/06 in 86/09
ZPPre	Zakon o parlamentarni preiskavi, ur. l. RS, št. 63/93, 63/94 - KZ, 55/11 - odl. US
ZS	Zakon o sodiščih, Ur. l. RS, 19/1994, 45/1995, 38/1999, 26/1999 – ZPP, 28/2000, 26/2001 - PZ, 67/2002 - ZSS-D, 110/2002 - ZDT-B, 56/2002 - ZJU, 73/2004, 72/2005, 127/2006, 49/2006 - ZVPSBNO, 67/2007, 45/2008, 96/2009, 86/2010 - ZINepS, 33/2011, 75/2012, 63/2013, 17/2015, 23/2017 – ZSSve, 22/2018 – ZSICT, 16/2019 - ZNP-1
ZS-L	Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih, Ur. l. RS, št. 17/2015 z dne 13. 3. 2015
ZSS	Zakon o sodniški službi, Ur. l. RS, št. 19/1994, 8/1996, 24/1998, 48/2001, 67/2002, 2/2004 – ZPKor, 71/2004, 47/2005 – odl. US, 17/2006, 27/2006 - skl. US, 127/2006, 1/2007 – odl. US, 57/2007, 120/2008 – odl. US, 91/2009, 33/2011, 46/2013, 63/2013, 69/2013 – popr., 95/2014 - ZUPPJS15, 17/2015, 23/2017 – ZSSve
ZSSve	Zakon o sodnem svetu, Ur. L. RS, št. 23/2017

